

On the attitude towards gentiles – with sources

1. Killing gentiles and saving their lives

1.1) In principle, every person practicing idolatry (whether a gentile or a Jew) should be put to death by a court of law. Idolatry is attributing divinity to any object (physical or spiritual) other than the one and only G-d, whether this is done through ritual (such as prayer, offerings of incense, or the like) or by a mere statement of faith.

Several contemporary religions, such as Hinduism, Buddhism, and Zoroastrianism, are undoubtedly considered idolatry. As for Christianity, there is a dispute among Halachic authorities, but the vast majority consider it idolatry as well. Islam, on the other hand, is not considered idolatry.

In a situation (such as we have now) where there is no Jewish court of law which can sentence people to death, to corporal punishment, or even to the fines prescribed by the Torah, and which therefore can not judge a man for the sin of idolatry:

 It is permissible (and even commanded) for anyone to kill idolatrous Jews (and those Jews, including atheists and agnostics, who publicly reject the divine authority of **Halacha**) anywhere and anytime it is possible. However, contemporary Halachic authorities have ruled that this law doesn't apply nowadays.

While there is no obligation to kill idolatrous gentiles (nor, in fact, any gentiles who don't obey the 7 Noachide commandments), it is nevertheless forbidden to save their lives. The exact Halachic status of a gentile who doesn't practice idolatry as defined above (and who also can be considered as fulfilling in practice the other Noachide commandments), yet who declares himself to be an atheist or agnostic is not entirely clear, though from some sources it appears that he too should be considered an idolater.

Sources:

Maimonides, Laws of Repentance chapter 3

Maimonides, Laws of Idolatry chapter 2

Maimonides, Laws of Kings chapter 8

Tosephta on Tractate Bava Metzia (Leiberman edition) 2:33

 Maimonides, Laws of Murder and Saving Lives chapter 4

Maimonides, Laws of Apostates chapter 3

Maimonides Laws of Testimony 11:10

Tur Yoreh Deah 158

Beit Yosef Yoreh Deah 158

Shulchan Aruch Yoreh Deah 158

Shach Yoreh Deah 158

Chazon Ish, Yoreh Deah 13:16

Rabbi Abraham Isaac HaKohen Kook, Igrot Hara'ayah

Responsa Tzitz Eliezer part 8, section 15, pamphlet Meshivat Nafesh chapter 5

א. רמב"ם הלכות תשובה פרק ג

הלכה ו

ואלו הן שאין להן חלק לעולם הבא אלא נכרתים ואובדין ונידונין על גודל רשעם וחטאתם לעולם ולעולמי עולמים: המינים והאפיקורוסין והכופרים בתורה והכופרים בתחיית המתים ובביאת הגואל [המשומדים] <המורדים> ומחטיאי הרבים והפורשין מדרכי צבור והעושה עבירות ביד רמה בפרהסיא כיהויקים והמוסרים ומטילי אימה על הצבור שלא לשם שמים ושופכי דמים ובעלי לשון הרע והמושך ערלתו.

הלכה ז

חמשה הן הנקראים מינים: האומר שאין שם אלוה ואין לעולם מנהיג, והאומר שיש שם מנהיג אבל הן שנים או יותר, והאומר שיש שם רבון אחד אבל שהוא גוף ובעל תמונה, וכן האומר שאינו לבדו הראשון וצור לכל, וכן העובד [אלוה זולתו] <כוכב או מזל וזולתו> כדי להיות מליץ בינו ובין רבון העולמים כל אחד מחמשה אלו הוא מין.

הלכה ח

שלושה הן הנקראים אפיקורסין: האומר שאין שם נבואה כלל ואין שם מדע שמגיע מהבורא ללב בני האדם, והמכחיש נבואתו של משה רבינו, והאומר שאין הבורא יודע מעשה בני האדם כל אחד משלושה אלו הן אפיקורוסים, שלושה הן הכופרים בתורה: האומר שאין התורה מעם ה' אפילו פסוק אחד אפילו תיבה אחת אם אמר משה אמרו מפי עצמו הרי זה כופר בתורה, וכן הכופר בפרושה והוא תורה שבעל פה והמכחיש מגידיה כגון צדוק ובייתוס, והאומר שהבורא החליף מצוה זו במצוה אחרת וכבר בטלה תורה זו אע"פ שהיא היתה מעם ה' כגון [הנוצרים ו]ההגרים כל אחד משלושה אלו כופר בתורה.

הלכה ט

שנים הם [המשומדים] <המומרים מישראל>: [המשומד] <המומר> לעבירה אחת [והמשומד] <המומר> לכל התורה כולה, [המשומד] <מומר> לעבירה אחת זה שהחזיק עצמו לעשות אותה עבירה בזדון והורגל ונתפרסם בה אפילו היתה מן הקלות כגון שהחזיק תמיד ללבוש שעטנז או להקיף פאה ונמצא כאלו בטלה מצוה זו מן העולם אצלו הרי זה [משומד] <מומר> לאותו דבר והוא שיעשה להכעיס, [משומד] <מומר> לכל התורה כולה כגון [החוזר לדתי הגויים] <החוזרים לדתי העובדי כוכבים> בשעה שגזרין [שמד] <גזרה > וידבק בהם ויאמר מה בצע לי להדבק בישראל שהם שפלים ונרדפים טוב לי שאדבק באלו שידים תקיפה, הרי זה [משומד] <מומר> לכל התורה כולה. השגת הראב"ד: לכל התורה כולה כגון [החוזר לדתי הגויים] <החוזר לדתי העובדי כוכבים>. א"א ומי שחוזר [לדתי הגויים] <לדתי העובדי כוכבים> הנה הוא מודה [בישן] <באלהיהם> והרי הוא מין.

ב. רמב"ם הלכות עבודת כוכבים פרק ב

הלכה א

עיקר הצווי [בעבודה זרה] <בעבודת כוכבים> שלא לעבוד אחד מכל הברואים לא מלאך ולא גלגל ולא כוכב ולא אחד מארבעה היסודות ולא אחד מכל הנבראים מהן ואע"פ שהעובד יודע שה' הוא האלהים והוא עובד הנברא הזה על דרך שעבד אנוש ואנשי דורו תחלה הרי זה עובד [עבודה זרה] <כוכבים>, וענין זה הוא שהזהירה תורה עליו ואמרה ופן תשא עיניך השמימה וראית את השמש וגו' אשר חלק ה' אלהיך אותם לכל העמים, כלומר שמא תשוט בעין לבך תראה שאלו הן המנהיגים את העולם והם שחלק ה' אותם לכל העולם להיות חיים והווים ואינם נפסדים כמנהגו של עולם ותאמר שראוי להשתחוות להם ולעבודן, ובענין הזה צוה ואמר השמרו לכם פן יפתה לבבכם, כלומר שלא תטעו בהרהור הלב לעבוד אלו להיות סרסור ביניכם ובין הבורא.

הלכה ב

ספרים רבים חברו עובדי [עבודה זרה] <כוכבים> בעבודתה היאך עיקר עבודתה ומה מעשיה ומשפטיה, צונו הקב"ה שלא לקרות באותן הספרים כלל ולא נהרהר בה ולא בדבר מדבריה, ואפילו להסתכל בדמות הצורה אסור שנאמר אל תפנו אל האילים, ובענין הזה נאמר ופן תדרוש לאלהיהם לאמר איכה יעבדו שלא תשאל על דרך עבודתה היאך היא אע"פ שאין אתה עובדה שדבר זה גורם להפנות אחריה ולעשות כמה שהן עושים שנאמר ואעשה כן גם אני.

הלכה ג

וכל הלאוין האלו בענין אחד הן והוא שלא יפנה אחר [עבודה זרה] <עבודת כוכבים> וכל הנפנה אחריה בדרך שהוא עושה בו מעשה הרי זה לוקה, ולא [עבודה זרה] <עבודת כוכבים> בלבד הוא שאסור להפנות אחריה במחשבה אלא כל מחשבה שהוא גורם לו לאדם לעקור עיקר מעיקרי התורה מוזהרין אנו שלא להעלותה על לבנו ולא נסיה דעתנו לכך ונחשוב ונמשך אחר הרהורי הלב, מפני שדעתו של אדם קצרה ולא כל הדעות יכולין להשיג האמת על בוריו, ואם ימשך כל אדם אחר מחשבות לבו נמצא מחריב את העולם לפי קוצר דעתו, כיצד פעמים יתור אחר [עבודה זרה] <עבודת כוכבים> ופעמים יחשוב ביחוד הבורא שמא הוא שמא אינו, מה למעלה ומה למטה מה לפניו ומה לאחור, ופעמים בנבואה שמא היא אמת שמא היא אינה, ופעמים בתורה שמא היא מן השמים שמא אינה, ואינו יודע המדות שידין בהן עד שידע האמת על בוריו ונמצא יוצא לידי מינות, ועל ענין זה הזהירה תורה ונאמר בה ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים, כלומר לא ימשך כל אחד מכם אחר דעתו הקצרה וידמה שמחשבתו משגת האמת, כך אמרו חכמים אחרי לבבכם זו מינות ואחרי עיניכם זו זנות, ולא זו אע"פ שהוא גורם לאדם לטרדו מן העולם הבא אין בו מלקות.

[...]

הלכה ה

ישראל שעבד [עבודה זרה] <עבודת כוכבים> הרי הוא כעובד [עבודה זרה] <כוכבים> לכל דבריו ואינו כישראל שעובר עבירה שיש בה סקילה, [משומד לעבודה זרה] <מומר לעבודת כוכבים> הרי הוא [משומד] <מומר> לכל התורה כולה, וכן [המינים] <האפיקורסים> מישראל אינן כישראל לדבר מן הדברים ואין מקבלים אותם בתשובה לעולם שנאמר כל באיה לא ישובו ולא ישיגו ארחות חיים, [והמינים] <והאפיקורסים> הם התרים אחר מחשבות לבם בסכלות דברים שאמרנו עד שנמצאו עוברים על גופי תורה להכעיס בשאט בנפש ביד רמה ואומרים שאין בזה עון, ואסור לספר עמהן ולהשיב עליהן תשובה כלל שנאמר ואל תקרב אל פתח ביתה, [ומחשבת מין לעבודה זרה] <מחשבת של אפיקורוס לעבודת כוכבים>. השגת הראב"ד: ישראל שעבד וכו' לכל דבריו. א"א אע"פ אסור לאבד ממונו בידיים מידי דהוה אמסור אבל אם נשא [גויה] <עובדת כוכבים> ואין לו זרע כשר ודאי מותר לאבדו בידיים או ליטלו מעצמו.

הלכה ו

כל המודה [בעבודה זרה] <בעבודת כוכבים> שהיא אמת אע"פ שלא עבדה הרי זה מחרף ומגדף את השם הנכבד והנורא, ואחד העובד [עבודה זרה] <עבודת כוכבים> ואחד המגדף את ה' שנאמר והנפש אשר תעשה ביד רמה מן האזרח ומן הגר את ה' הוא מגדף, לפיכך תולין עובד [עבודה זרה] <עבודת כוכבים> כמו שתולין את המגדף ושניהם נסקלין.

ג. רמב"ם הלכות מלכים פרק ח

הלכה י
משה רבינו לא הנחיל התורה והמצוות אלא לישראל, שנאמר מורשה קהלת יעקב, ולכל הרוצה להתגייר משאר האומות, שנאמר ככם כגור, אבל מי שלא רצה אין כופין אותו לקבל תורה ומצוות, וכן צוה משה רבינו מפי הגבורה לכוף את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח, וכל מי שלא יקבל יהרג, והמקבל אותם הוא הנקרא גר תושב בכל מקום וצריך לקבל עליו בפני שלשה חברים, וכל המקבל עליו למול ועברו עליו שנים עשר חדש ולא מל הרי זה [כמין שבאומות] <כמן האומות>.

הלכה יא
כל המקבל שבע מצוות ונוהר לעשותן הרי זה מחסידי אומות העולם, ויש לו חלק לעולם הבא, והוא שיקבל אותן ויעשה אותן מפני שצוה בהן הקב"ה בתורה והודיענו על ידי משה רבינו שבני נח מקודם נצטוו בהן, אבל אם עשאן מפני הכרע הדעת אין זה גר תושב ואינו מחסידי אומות העולם [אלא] <ולא> מחכמים.

רמב"ם הלכות מלכים פרק ט

הלכה ב
בן נח שעבד ע"ז הרי זה חייב, והוא שיעבוד כדרכה, וכל ע"ז שבית דין של ישראל ממיתין עליה בן נח נהרג עליה, וכל שאין בית דין של ישראל ממיתין עליה אין בן נח נהרג עליה, ואע"פ שאינו נהרג אסור בכל, ואין מניחין אותו להקים מצבה, ולא ליטע אשרה, ולא לעשות צורות וכיוצא בהן לנוי.

הלכה ג
בן נח שבירך את השם, בין שבירך בשם המיוחד, בין שבירך בכינוי בכל לשון חייב, מה שאין כן בישראל.

ד. תוספתא מסכת בבא מציעא (ליברמן) פרק ב הלכה לג
הגוים והרועים בהמה דקה ומגדליה לא מעלין ולא מורדין המינין והמשומדין והמסורות מורדין ולא מעלין.

ה. רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ד

הלכה י
המינים, והם עובדי עבודה זרה מישראל, או העושה עבירות להכעיס אפילו אכל נבילה או לבש שעטנז להכעיס הרי זה מין, והאפיקורסין, והן שכופרין בתורה ובנבואה, מישראל, מצוה להרגן, אם יש בידו כח להרגן בסייף בפרהסיא הורג, ואם לאו יבוא עליהן בעלילות עד שייסבב הריגתן. כיצד, ראה אחד מהן שנפל לבאר, והסולם בבאר, קודם ומסלק הסולם ואומר לו הריני טרוד להוריד בני מן הגג ואחזירנו לך, וכיוצא בדברים אלו.

הלכה יא
אבל הגוים שאין ביניהם ובניהם מלחמה ורועי בהמה דקה מישראל וכיוצא בהן אין מסבבים להן המיתה ואסור להצילן אם נטו למות, כגון שראה אחד מהן שנפל לים אינו מעלהו, שנאמר (ויקרא י"ט ט"ז) לא תעמוד על דם רעך, ואין זה רעך.

ו. רמב"ם הלכות ממרים פרק ג

הלכה א
מי שאינו [מאמין] <מודה> בתורה שבעל פה אינו זקן ממרא האמור בתורה, אלא הרי זה בכלל [המינים] <האפיקורוסין> [ומיתתו בכל אדם].

הלכה ב
מאחר שנתפרסם שהוא כופר בתורה שבעל פה [מורדין אותו] ולא מעלין והרי הוא כשאר כל [המינים] והאפיקורוסין והאומרים אין תורה מן השמים והמורדין [והמשומדים] <והמורדין>, שכל אלו אינם בכלל ישראל ואין צריך לא לעדים ולא התראה ולא דיינים [אלא כל ההורג אחד מהן עשה מצוה גדולה והסיר המכשול].

הלכה ג
במה דברים אמורים באיש שכפר בתורה שבעל פה במחשבתו ובדברים שנראו לו, והלך אחר דעתו הקלה ואחר שרירות לבו וכופר בתורה שבעל פה תחילה <כצדוק ובייתוס> וכן כל התועים אחריו, אבל בני התועים האלה ובני בניהם שהדיחו אותם אבותם ונולדו [במינות] <בין הקראים> וגדלו אותם על דעתם, הרי הוא כתינוק שנשבה ביניהם וגדלוהו ואינו זריז לאחוז בדרכי המצות שהרי הוא כאנוס ואע"פ ששמע אח"כ [שהוא יהודי וראה היהודים ודתם הרי הוא כאנוס שהרי גדלוהו על טעותם] כך אלו שאמרנו האוחזים בדרכי אבותם <הקראים> שטעו, לפיכך ראוי להחזירן בתשובה ולמשכם בדברי שלום עד שיחזרו לאיתן התורה [ולא ימהר אדם להורגן].

ז. רמב"ם הלכות עדות פרק יא הלכה י

המוסרין והאפיקורוסין [והמינים והמשומדים] <והמומרים> לא הצריכו חכמים למנותן בכלל פסולי עדות שלא מנו אלא רשעי ישראל, אבל אלו המורדין הכופרין פחותין הן מן [הגויים] <העכו"ם>, [שהגויים] <שהעכו"ם> לא מעלין ולא מורדין ויש לחסדיהן חלק לעולם הבא, ואלו מורדין ולא מעלין ואין להן חלק לעולם הבא.

ח. טור יורה דעה סימן קנח

[הגויים] <בזמן שישראל על אדמתם כנענים> [שירודים] <שירדו> לבור או למקום סכנה אין על הרואה אותם להעלותן אפילו אם יתן לו שכר לפיכך אין לרפאותן אפילו בשכר ואם מתיירא מהם או משום איבה מרפאין אותם בשכר אבל לא בחנם ומכל מקום אין מורדין אותם לבור בידיים אבל המינין והמוסרים ומומר אוכל נבלות להכעיס והאפיקורסים מורדין אותם בידיים:

בית יוסף יורה דעה סימן קנח

ב (א) ומ"ש אבל המינין והמסורין וכו'. שם (כו.) תני רבי אבהו קמיה דרבי יוחנן הגוים ורועי בהמה דקה לא מעלין ולא מורדין אבל המינים והמסורות והמשומדים מורדין ולא מעלין א"ל אני שונה לכל אבדת אחיך (דברים כב ג) לרבות את המשומד ואת אמרת מורדין סמי מכאן משומד ולישני כאן במשומד אוכל נבלות לתיאבון כאן במשומד אוכל נבלות להכעיס קסבר אוכל נבלות להכעיס מין הוא. ופירש רש"י מינין הם כומרים לעבודה זרה בין גוים בין ישראלים:

ט. שולחן ערוך יורה דעה סימן קנח

סעיף ב

האפיקורסים והם שעובדים לעבודת כוכבים (ה) או העושה עבירות להכעיס אפילו אכל נבילה או לבש שעטנז להכעיס הרי זה כופר והאפיקורסים והם שכופרים בתורה ובנבוא' מישאל היו נוהגין בזמן הבית להרגם אם יש בידו כח להרגם בסייף בפרהסיא היה הורג ואם לאו היה בא בעלילות עד שייסבב הריגתו כיצד ראה אחד מהם שנפל לבאר והסולם בבאר קדם ומסלקו והיה אומר הריני טרוד להוריד בני מן הגג ואחזירנו לך וכיוצא בדברים אלו: הגה ועיין בחושן המשפט סימן תכ"ה מומרים שממרים עצמם לעבודת כוכבים ומטמאים עצמם בין העובדי כוכבים לעבודת כוכבים כמותם הרי הם כמו מומרים להכעיס והיו מורדין ולא מעלין אותם (תוספות פא"מ) ומכ"מ אם בא לשוב לא החמירו עליו שקשה לפרוש מהם והיישינו שלא יחזור לסורו (ת"ה סימן קנ"ח):

ש"ך יורה דעה סימן קנח ס"ק ה

(ה) לעבודת כוכבים - בין עובד כוכבים בין ישראל:

י. תזון איש - חיו"ד סי' י"ג אות ט"ז

נראה דאין דין מורדין אלא בזמן שהשגחתו ית' גלוי כמו בזמן שהיו נסים מצוין ומשמש בת קול וצדיקי הדור תחת השגחה פרטית הנראית לעין כל, והכופרין אז הוא בנליזות מיוחדת בהטיית היצר לתאוה והפקרות, ואז היה ביעור רשעים גדרו של עולם שהכל ידעו כי הדחת הדור מביא פורעניות לעולם ומביא דבר וחרב ורעב בעולם, אבל בזמן ההעלם שנכרתה האמונה מן דלת העם אין במעשה הורדה גדר הפרצה אלא הוספת הפרצה שיהי' בעיניהם כמעשה השחתה ואלמות ח"ו, וכיון שכל עצמנו לתקן אין דין זה נוהג בשעה שאין בו תיקון ועלינו להחזירם בעבותות אהבה ולהעמידם בקרן אורה במה שידינו מגעת.

יא. הרב אברהם יצחק הכהן קוק - אגרות הראי"ה, אגרת כ'

ולענין דינא. דע שאע"פ שאסור גמור וחולי רע הוא, אפילו מי שמסתפק ומהרהר על דברי האמונה השלמה, מכל מקום לא מצאנו שדנו חז"ל דין אפיקורוס, כי אם על הכופר, דהיינו המחליט ההיפך. וההחלטה של ההיפך אי אפשר שתמצא כלל בישראל בין שום אדם שלא יהיה רשע גמור ומשקר במזיד.

יב. שו"ת ציץ אליעזר חלק ח סימן טו - קונ' משיבת נפש פרק ה

(ט) וכלפי הטענה על אלה האפיקורסים שיש להם דין של מורדין ולא מעלין אפילו בימות החול, אצטט מ"ש בזה בספר חזון איש על חו"מ - יו"ד (בחיו"ד סי' י"ג אות ט"ז) וז"ל: נראה דאין דין מורדין אלא בזמן שהשגחתו ית' גלוי כמו בזמן שהיו נסים מצוין ומשמש בת קול וצדיקי הדור תחת השגחה פרטית הנראית לעין כל, והכופרין אז הוא בנליזות מיוחדת בהטיית היצר לתאוה והפקרות, ואז היה ביעור רשעים גדרו של עולם שהכל ידעו כי הדחת הדור מביא פורעניות לעולם ומביא דבר וחרב ורעב בעולם, אבל בזמן ההעלם שנכרתה האמונה מן דלת העם אין במעשה הורדה גדר הפרצה אלא הוספת הפרצה שיהי' בעיניהם כמעשה השחתה ואלמות ח"ו, וכיון שכל עצמנו לתקן אין דין זה נוהג בשעה שאין בו תיקון ועלינו להחזירם בעבותות אהבה ולהעמידם בקרן אורה במה שידינו מגעת עכ"ל עיי"ש. ואם כי דבריו עומדים בניגוד להחלכות הפסוקות בזה ברמב"ם ובשו"ע וכן ביתר הפוסקים שפסקו את דינם בלי שום תנאי והגבלת זמן ועת, ולמרות שגם המה חיו כבר בזמן ההעלם שבת קול כבר לא היה משמש והשגחתו ית' כבר לא היתה גלוי' כמו בזמן שהיו נסים מצוין, וצדיק הדור ג"כ לא היו כבר תחת השגחה פרטית הנראית לעין כל, אבל בכל זאת ראויים דברים אלה להשמע כאשר יצאו מפי בעל סמכא כ"כ גדול כהחזו"א זצ"ל.

- 1.2) Killing a gentile (even an idolater, without a court hearing) in peaceful times is forbidden. (According to most opinions, during a war any person from the gentile enemy nations may be killed.) However, a Jew who murders a gentile (even in peaceful times and even intentionally) is not punishable by death in the human courts (under normal circumstances). According to some opinions he is not punishable at all (under normal circumstances) by the human courts. But a gentile who kills a Jew, even purely by accident and unintentionally, must be put to death. is applies to a **ger toshav** as well. There is a single opinion according to which a ger toshav who killed a Jew by accident is not put to death, but only goes into exile (like a Jew who killed by accident).

Sources:

Exodus 21:14

Mechilta d'Rabbi Yishmael on Mishpatim - *Nezikin* section, Mishpatim, *parasha* 4

Mechilta d'Rabbi Yishmael on Beshalach - *Ubeshalach* section, *parasha* 1

Mechilta d'Rabbi Shimon Bar Yochai chapter 21
 Mishnah Tractate Sanhedrin 9:2
 Tosephta to Tractate Avodah Zarah (Zuckerman edition) 8:5
 Babylonian Talmud Tractate Sanhedrin 57a
 Babylonian Talmud Tractate Avodah Zarah 13b
 Minor Tractates, Tractate Soferim 15:7
 Maimonides, Laws of Murder and the Saving of Lives 1:1
 Maimonides, Laws of Murder and the Saving of Lives chapter 2
 Maimonides, Laws of Idolatry chapter 10
 Tosphot on Tractate Avodah Zarah 26b
 Beit Yosef Choshen Mishpat 425:5
Sefer Yeraim 175 [older printing: 248]
 The Raaban on Bava Kama 22
Meshech Chochma on Leviticus 24:18
 Maimonides, Laws of Murder and the Saving of Lives chapter 2
 Mishna, Tractate Makkot 2:3
 Maimonides Laws of Murder and the Saving of Lives 5:4
Minchat Chinuch commandment 34 --Do not kill the innocent -- section 1
Responsa Mishpatei Uziel volume 3, Orach Chayim 10
Sifrei Bamidbar piska 160
 The commentary of Rabbi Hillel on *Sifrei Bamidbar* 160 (the portion of Maasei, Numbers 35:12)
 Gloss and explanations by an early Sephardic sage (attributed to R' Suliman Ohana, a student of the Ari) on *Sifrei Bamidbar* 160 (the portion of Maasei, Numbers 35:12)

א. שמות פרק כא פסוק יד:

וכי יזד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקהנו למות:

ב. מכילתא דרבי ישמעאל משפטים - מס' דנויקין משפטים פרשה ד:

וכי יזיד איש. למה נאמ' פרשה זו, לפי שהוא אומר, ואיש כי יכה כל נפש אדם וגו', יכול אף המזיד והשוגג ואחרים והמרפא שהמית והמכה ברשות בית דין והרודה בבנו ובתלמידו במשמע, ת"ל וכי יזיד, [להוציא את השוגג], איש, להוציא את הקטן; איש, להביא את האחרים; רעהו, להביא את הקטן; רעהו, להוציא את אחרים. - איסי בן עקיבא אומר, קודם מתן תורה, היינו מוזהרים על שפיכות דמים, לאחר מתן תורה תחת שהוחררו הוקלו; באמת אמרו, פטור מדיני בשר ודם, ודינו מסור לשמים.

ג. מכילתא דרבי ישמעאל בשלח - מס' דויהי בשלח פרשה א:

ויקה שש מאות רכב בחור, משל מי היו הבהמות שהיו טוענין המרכבות אם תאמר משל מצרים היו והלא כבר נאמר וימת כל מקנה מצרים (שמות ט ו) ואם תאמר משל פרעה היו והלא כבר נאמר הנה יד ה' הויה במקנך אשר בשדה (שם, שמות ט ג) ואם תאמר משל ישראל היו והלא כבר נאמר וגם מקנינו ילך עמנו לא תשאר פרסה (שם, שמות י כו) אלא של מי היו של הירא את דבר ה' נמצינו למדין הירא את דבר ה' הם היו תקלה לישראל מכאן היה ר' שמעון בן יוחאי אומר טוב שבגוים הרוג טוב שבנחשים רציץ את מחו.

ד. מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי פרק כא:

על רעהו פרט לאחרים רעהו פרט לגר תושב מוציא אני את אחרים שאין להן מצות כיש' ועדאן לא אוציא את גר תושב שיש לו מצות כיש' ר' ת"ל רעהו פרט לגר תושב להרגו בערמה פרט למתכוין להרג את זה והרג את זה שיפטר דברי ר' שמע' ר' יהודה אומ' אף המתכוין להרוג את זה והרג את זה חייב ומה ת"ל להרגו בערמה פרט למתכוין להמית את הגוי והמית את בן יש' את בן שמונה והמית את בן תשעה.

ה. משנה מסכת סנהדרין פרק ט משנה ב:

נתכוין להרוג את הבהמה והרג את האדם, [לנכרי] <לעכו"ם> והרג את ישראל, לנפלים והרג את בן קיימא - פטור.

ו. תוספתא מסכת עבודה זרה (צוקרמאנדל) פרק ח הלכה ה:

על שפיכות דמים כיצד גוי בגוי וגוי בישראל חייב ישראל בגוי פטור.

ז. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף נו עמוד א:

דקתני רישא: על שפיכות דמים, נכרי בנכרי ונכרי בישראל - חייב, ישראל בנכרי - פטור. - התם היכי ליתני? ליתני אסור ומותר - והתניא: נכרי ורועי בהמה דקה לא מעלין ולא מורדין.

ח. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף יג עמוד ב:

אשכחיה רבי יונה לרבי עילאי דקאי אפיתחא דצור, א"ל: קתני בהמה תיעקר, עבד מאי? עבד ישראל לא קא מיבעיא לי, כי קא מיבעיא לי - עבד [גוי] <עובד כוכבים>, מאי? א"ל: מאי קא מיבעיא לך? תניא: [הגויים] <העובדי כוכבים> והרועי בהמה דקה - לא מעלין ולא מורדין.

ט. מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק טו הלכה ז:

תני ר' שמעון בן יוחאי, הכשר שבגוים בשעת מלחמה הרוג, הטוב שבנחשים רוץ את מוחו, הכשירה שבנשים בעלת כשפים, אשרי מי שעושה רצונו של מקום.

י. רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק א הלכה א:

כל הורג נפש אדם מישראל עובר בלא תעשה שנ' (שמות כ' י"ד) לא תרצח.

יא. רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ב:

הלכה י:

אחד ההורג את ישראל או ההורג עבד כנעני הרי זה נהרג עליו, ואם הרג בשגגה גולה.

הלכה יא:

ישראל שהרג גר תושב אינו נהרג עליו בבית דין שנ' (שמות כ"א י"ד) וכי יזיד איש על רעהו, ואין צריך לומר שאינו נהרג על הגוי, ואחד ההורג את עבד אחרים או ההורג עבדו הרי זה נהרג עליו, שהעבד כבר קבל עליו מצות ונוסף על נחלת ה'.

יב. רמב"ם הלכות עבודת כוכבים פרק י:

הלכה א

אין כורתין ברית [לעובדי עבודה זרה] <לשבעה עממין> כדי שנעשה עמהן שלום ונניח אותם [לעובדה] <לעבוד עכו"ם> שנאמר לא תכרות להם ברית אלא יחזרו [מעבודתה] <מעבודתם> או יהרגו, ואסור לרחם עליהם שנאמר ולא תחנם, לפיכך אם ראה [גוי עובד עבודה זרה] <מהם> אובד או טובע בנהר לא יעלנו, ראהו נטוי למות לא יצילנו אבל לאבדו בידו או לדחפו לבור וכיוצא בזה אסור מפני שאינו עושה עמנו מלחמה, במה דברים אמורים [בגוי] <בשבעה עממין> אבל המוסרים והאפיקורסין מישראל [מצווה] <היה דין> לאבדן ביד ולהורידן עד באר שחת מפני [שהן] <שהיו> מצירים לישראל ומסירין את העם מאחרי ה' [כישוע הנוצרי ותלמידיו וצדוק ובייתוס ותלמידיהם שם רשעים ירקב].

יג. תוספות מסכת עבודה זרה דף כו עמוד ב:

ולא מורדין - וא"ת הא אמרינן במסכת סופרים [פט"ו] כשר שבכנענים הרוג וי"ל דבירושלמי דקדושין מפרש דהיינו בשעת מלחמה ומביא ראיה מויקח שש מאות רכב בחור ומהיכן היו מהירא את דבר ה' ואע"פ שסתם כנענים עובדי כוכבים ומזלות הם ועוברין על שבע מצות מכל מקום אין מורדין דרבינהו בקרא להתירא דכתי' והיה לך למס ועבדוך (דברים כ).

יד. בית יוסף חושן משפט סימן תכה אות ה:

וגרסינן תו בגמרא (שם) סבר רב יוסף למימר הא דתניא הגוים ורועי בהמה דקה לא מעלין ולא מורדין אסוקי בשכר שרי משום איבה אמר ליה אביי יכול למימר ליה קאי ברי אאיגרא אי נמי נקיטא לי זימנא לבי דואר. ודקדק הרמב"ם לכתוב הגוים שאין בינינו ובינם מלחמה כלומר דהא דתניא (בירושלמי) בסוף קידושין ובמסכת סופרים (ספט"ו) טוב שבהם הרוג בשעת מלחמה וכמו שכתבו התוספות (ע"ז כו: ד"ה ולא) בשם הירושלמי:

טו. ספר יראים סימן קעה [דפוס ישן - רמח]:

תנן [סנהדרין ע"ה ב'] נתכוון להרוג את העובד כוכבים והרג את ישראל פטור דבעי שיתכון לדבר חייב ואינה נקראת רציחה שלא בישראל דכתיב אשר ירצה את רעהו רציחת רעהו נקראת רציחה בעובד כוכבים אינה נקראת רציחה. [...]. תולדות הרציחה. שלא להרוג את העובד כוכבים כדתנן בע"ז פ"ב [כ"ו א'] העובדי כוכבים והרועי בהמה דקה לא מעלין ולא מורדין.

טז. הראב"ן על ב"ק, סימן כב':

דלא תגנוב דומיא דלא תרצח ולא תנאף דהוי בין לישראל ובין לגוי.

יז. משך חכמה על ויקרא פרק כד פסוק יח:

ומכה נפש בהמה ישלמנה נפש תחת נפש - נראה הא דלא כתביה קרא במשפטים, משום דכאן מיירי אפילו בשל עו"ג. ולכן א"ש דלא כתוב מכה אדם מות יומת, רק יומת לחודיה, דמצאנו במיתה בידי שמים וכמו והזר הקרב יומת (במדבר ג, י), דממת עו"ג דינו מסור לשמים ויומת בידי שמים, וכמו שאמר במכילתא משפטים (פ' נח) איסי בן עקיבא. יעו"ש.

יח. רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ב:

הלכה ד

וכל אלו הרצחנים וכיוצא בהן שאינן מחוייבים מיתת בית דין אם רצה מלך ישראל להרגם בדין המלכות ותקנת העולם הרשות בידו, וכן אם ראו בית דין להרוג אותן בהוראת שעה אם היתה השעה צריכה לכך הרי יש להם רשות כפי מה שיראו.

הלכה ה
הרי שלא הרגם המלך ולא היתה השעה צריכה לחזק הדבר הרי בית דין חייבין מכל מקום להכותם מכה רבה הקרובה למיתה ולאסור אותן במצור ובמצוק שנים רבות ולצערן בכל מיני צער כדי להפחיד ולאיים על שאר הרשעים שלא יהיה להם הדבר לפוקה ולמכשול לבב ויאמר הריני מסבב להרוג אויבי כדרך שעשה פלוני ואפטר.

יט. משנה מסכת מכות פרק ב משנה ג:
האב גולה על ידי הבן והבן גולה על ידי האב הכל גולין על ידי ישראל וישראל גולין על ידיהן חוץ מ(על ידי) גר תושב וגר תושב אינו גולה אלא על ידי גר תושב.

כ. רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ה הלכה ד:
גר תושב שהרג את ישראל בשגגה אע"פ שהוא שוגג הרי זה נהרג, אדם מועד לעולם, וכן גר תושב שהרג גר תושב מפני שעלה על דעתו שמתור להרגו הרי זה קרוב למזיד ונהרג עליו הואיל ונתכוון להרגו, וגוי שהרג את הגוי בשגגה אין ערי מקלט קולטות אותו שנאמר לבני ישראל.

כא. מנחת חינוך, מצווה לד – שלא להרוג נקי, אות א:
[...] ההורג גוי ואפילו גר תושב שקיבל עליו שבע מצוות אינו נהרג עליו, וגם אינו בלאו זה. ועיין ר"מ כאן פ"ב הי"א זה לשונו, ישראל שהרג גר תושב אינו נהרג עליו בבית דין, ובכסף משנה שם הביא בשם מכילתא דפטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים. ופשוט, דהא גר תושב מצוה להחיותו, אבל האידינא שאין מקבלין גר תושב, כמבואר בר"מ פ"י מעכו"ם ה"ו, ודאי דינו כגוי וזה פשוט.

כב. שו"ת משפטי עוזיאל כרך ג - או"ח סימן י:
פסק הרמב"ם ז"ל: כל הורג נפש בן אדם עובר בלא תעשה שנאמר לא תרצח, ישראל שהרג גר תושב אינו נהרג עליו בבית דין, שנאמר: וכי יזיד איש על רעהו, ואין צריך לומר שאינו נהרג על עכו"ם (הלכות רוצח פ"א ה"א). הא למדת שכל הורג בן אדם בלי הבדל דת או גזע או לאם עובר בלא תרצח, אלא שאינו נהרג במיתת בית דין. אבל הוא נהרג בידי שמים כדכתיב: ולנפש לא יכופר כי אם בדם שופכו, וכן מפורש במכילתא: וכי יזיד איש על רעהו, להוציא את אחרים. איסי בן עקיבא אומר: קודם מתן תורה היינו מוזהרים על שפיכות דמים לאחר מתן תורה תחת שהוחמרו הוקלו באמת אמרו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים (מכילתא משפטיים). וכיון שהתבררה הלכה שרוצח עכו"ם עובר בלא תרצח ונענש במיתה בידי שמים, מזה נלמוד במכש"כ להורג ישראל בשוגג שהוא נפסל לישא כפיו מטעם דאין קטיגור נעשה סניגור, וכן ראוי, להורות לענ"ד.

כג. ספרי במדבר פסקא קס:
לבני ישראל, אין לי אלא לבני ישראל לגרים מנין ת"ל ולגר [לתושב מנין ת"ל] ולתושב בתוכם או כשם שהגר הוא גולה על ידי ישראל כך ישראל גולה על ידו של גר אמרת אם כשהרגו ישראל פטור ק"ו שלא יגלה אלא אם הרגו ישראל [אינו] הרוג ואם הוא הרג את ישראל נהרג:

כד. פירוש רבינו הלל על ספרי במדבר סימן קס (פרשת מסעי, במדבר לה, יב):
אלא הרגו ישראל. לגר תושב במזיד הרוג ואין ישראל נהרג על ידו. **ואם הרג לישראל.** במזיד נהרג.

כה. הגהות ובאורים לחכם קדמון ספרדי (המיוחסים לר' סולימאן אוחנה מגורי האר"י) על ספרי במדבר סימן קס (פרשת מסעי, במדבר לה, יב):
אם הרג לישראל נהרג. פירש הראב"ד ז"ל אם גר תושב הרג ישראל במזיד נהרג עליו ולדבריו אם הרג בשוגג לישראל גולה עליו. והיינו דקתני רישא לגרים מנין ת"ל לגר ולתושב בתוכם. וכן פ' בהדיא התם מיירי בגר תושב שהרג לישראל בשוגג. אבל הרמב"ם ז"ל כתב גר תושב שהרג ישראל בשוגג אע"פ שהוא שוגג ה"ו נהרג ע"כ ולפי זה הא דקתני הרג לישראל נהרג היינו אפילו שהרגו בשוגג [...].

- 1.3) It is forbidden to save a gentile who is in mortal danger or cure him from a fatal condition, even for payment, unless there is a danger that a failure to do so will cause animosity towards Jews. According to one opinion it is permissible to save a gentile in mortal danger, but one doesn't have an obligation to do so. This law doesn't apply to a ger toshav, whom Jews have an obligation to sustain.

Sources:

Babylonian Talmud Tractate Avodah Zarah 26a
Babylonian Talmud Tractate Avodah Zarah 64b
Babylonian Talmud Tractate Pesachim 21b
Rashi on Tractate Pesachim 21b
Maimonides, Laws of Idolatry chapter 10

The Me'iri on Tractate Avodah Zarah 26a
Tur Yoreh Deah 158
Beit Yosef Yoreh Deah 158
Shulchan Aruch Choshen Mishpat 425:5
Shulchan Aruch Yoreh Deah 158:a
Shach Yoreh Deah 158
Responsa *Mishpat Cohen* (Matters of the Land of Israel) 58
Responsa *Chatam Sofer* part 2 (Yoreh Deah) 131

א. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף כו ע"א:

סבר רב יוסף למימר, הא דתניא: [הגויים] <העובדי כוכבים> ורועי בהמה דקה לא מעלין ולא מורדין, אסוקי בשכר שרי משום איבה; אמר ליה אביי, יכול לומר לו: קאי ברי אאיגרא, אי נמי: נקיטא לי זימנא לבי דואר. תני רבי אבהו קמיה דר' יוחנן: [הגויים] <העובדי כוכבים> ורועי בהמה דקה - לא מעלין ולא מורדין, אבל המינין והמסורות והמומרים - היו מורדין ולא מעלין.

ב. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף סד עמוד ב:

רב יהודה שדר ליה קורבנא לאבידרנא ביום אידם, אמר: ידענא ביה דלא פלח לעבודת כוכבים. א"ל רב יוסף, והתניא: איזהו גר תושב? כל שקיבל עליו בפני ג' חברים שלא לעבוד עבודת כוכבים! כי תניא ההיא - להחיותו.

ג. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף כא עמוד ב:

ורבי מאיר: או - להקדים נתינה דגר למכירה דנכרי. - ורבי יהודה: הא לא צריך קרא, כיון דגר אתה מצווה להחיותו, ונכרי אי אתה מצווה להחיותו - לא צריך קרא, סברא הוא.

ד. רש"י מסכת פסחים דף כא עמוד ב:

להקדים נתינה דגר למכירה דנכרי - אם יש גר ליתנה לו - נתינתו קודמת למכירתה לנכרי, והאי גר - בגר תושב קאמר, שקיבל עליו שלא לעבוד עבודה זרה, ואוכל נבלות. גר אתה מצווה להחיותו - דכתיב (ויקרא כה) גר ותושב וחי עמך.

ה. רמב"ם הלכות רוצה ושמירת הנפש פרק ד:

הלכה יא

אבל הגוים שאין בינינו ובינם מלחמה ורועי בהמה דקה מישראל וכיוצא בהן אין מסבכים להן המיתה ואסור להצילן אם נטו למוות, כגון שראה אחד מהן שנפל לים אינו מעלהו, שנאמר (ויקרא י"ט ט"ז) לא תעמוד על דם רעך, ואין זה רעך.

ו. רמב"ם הלכות עבודת כוכבים פרק י:

הלכה א

אין כורתין ברית [לעובדי עבודה זרה] <לשבעה עממין> כדי שנעשה עמהן שלום ונניח אותם [לעובדה] <לעבוד עכו"ם> שנאמר לא תכרות להם ברית אלא יחזרו [מעבודתה] <מעבודתם> או יהרגו, ואסור לרחם עליהם שנאמר ולא תחנם, לפיכך אם ראה [גוי עובד עבודה זרה] <מהם> אובד או טובע בנהר לא יעלנו, ראהו נטוי למוות לא יצילנו אבל לאבדו בידו או לדחפו לבור וכיוצא בזה אסור מפני שאינו עושה עמנו מלחמה, במה דברים אמורים [בגוי] <בשבעה עממין> אבל המוסרים והאפיקורסין מישראל [מצווה] <היה דין> לאבדן ביד ולהורידן עד באר שחת מפני [שהן] <שהיו> מצירים לישראל ומסירין את העם מאחרי ה' [כישוע הנוצרי ותלמידיו וצדוק ובייתוס ותלמידיהם שם רשעים ירקב].

הלכה ב

מכאן אתה למד שאסור לרפאות [עובדי עבודה זרה] <עכו"ם> אפילו בשכר, ואם היה מתיירא מהן או שהיה חושש משום איבה מרפא בשכר אבל בחנם אסור, וגר תושב הואיל ואתה מצווה להחיותו מרפאים אותו בחנם.

ז. המאירי על מסכת עבודה זרה דף כו/א:

הגוים והרועים בהמה דקה ישראלים שסתמם מתמידים בגזל ומשוקעים בו עד שנעשו בכך כפורקים מעליהם עול תורה אלא שלא מחמת פיקור הם עושים אלא מחמת ממון ומ"מ כל שבה להם ההיזק מאליו אין אנו מצווים להשתדל בהצלתם ואף בזו של גוים צריך אתה לבחון מה שהקדמנו באיזה גוי הוא אומר כן ר"ל שבועדי האלילים נאמר שלא היו גדורים בדרכי הדתות ואדרבה כל עבירה וכל כיעור יפה בעיניהם וכבר אמר ראש הפילוסופים הרגו מי שאין לו דת הא כל שהוא מעובדי האלהות אף על פי שאינו מכלל הדת אינו בדין זה חלילה וחס וכבר ידעת בגר תושב והוא שקבל עליו שבע מצות שאתה מצווה להחיותו:

ח. טור יורה דעה סימן קנח:

[הגויים] <בזמן שישראל על אדמתם כנענים> [שירודים] <שירדו> לבור או למקום סכנה אין על הרואה אותם להעלותן אפילו אם יתן לו שכר לפיכך אין לרפאותן אפילו בשכר ואם מתיירא מהם או משום איבה מרפאין אותם בשכר אבל לא בחנם ומכל מקום אין מורדין אותם לבור בידים אבל המינין והמוסרים ומומר אוכל נבלות להכעיס והאפיקורסים מורדין אותם בידים:

ט. בית יוסף יורה דעה סימן קנח:

ומ"ש רבינו ומכל מקום אין מורידין אותן לבור בידים. שם בברייתא ומשמע מדברי התוספות (שם: ד"ה ולא) דלאו למימרא שאסור להורידם אלא היינו לומר שאינו מצוה להורידם אע"פ שהם עוברים על ז' מצות ומיהו היכא דמקיימין ז' מצות משמע דאסור להורידם. והא דאמרינן במסכת סופרים (בפ"טו ה"י) כשר שבגוים הרוג היינו בשעת מלחמה וכן נראה מדברי הרמב"ם בפ"ד מהלכות רוצח (ה"א):

י. שולחן ערוך חושן משפט סימן תכה סעיף ה:

אבל [הגויים] >העובדי כוכבים< שאין בינינו ובינם מלחמה, ורועה בהמה דקה מישראל במקום שהשדות הם של ישראל, וכיוצא בהם, אין מסבבים להם המיתה, [ואין] >ואסור< להצילן.

יא. שולחן ערוך יורה דעה סימן קנח סעיף א:

[עובדי ע"ז] >עובדי גלולים משבעה העממין<, שאין בינינו וביניהם מלחמה, ורועה בהמה דקה מישראל בארץ ישראל בזמן שהיו רוב השדות של ישראל וכיוצא בהן, אין מסבבין להם המיתה ואסור להצילם אם נטו למות, כגון שראה אחד מהם שנפל לים, אינו מעלהו אפילו אם יתן לו שכר. לפיכך אסור לרפאותן, אפילו בשכר, אם לא היכא דאיכא משום איבה. (דאז אפילו בחנם שרי, אם לא יוכל להשטט אפילו בחנם). (ב"י בשם הרמב"ן) וכן מותר [לנסות רפואה בכותי] >היה לנסות רפואה באחד משבעה העממים< אם תועיל (תוספות ומרדכי פא"מ ובסמ"ג). וכן הוא בישראל בעל עבירות והעומד ברשעו ושונה בו תמיד, כגון רועה בהמה דקה שפקרו בגזל והם הולכים באולתם. אבל ישראל בעל עבירות שאינו עומד ברשעו תמיד אלא עושה עבירות להנאת עצמו, כגון אוכל נבלות לתיאבון, מצוה להצילו ואסור לעמוד על דמו.

יב. ש"ך יורה דעה סימן קנח:

(ב) אין מסבבין כו' - כלומר אין מצוה להורגם אע"פ שהם עוברים על ז' מצות בני נח ומיהו היכא דמקיימי ז' מצות בני נח משמע דאסור להורידן ב"י וד"מ ומהרש"ל בביאורי סמ"ג הוכיח דפירושו דאסור להורידן עיין שם וכשתעיין בש"ס פרק א"מ (דף כ"ו ע"ב) תראה שאין הוכחתו כלום:

יג. שו"ת משפט כהן (עניני א"י) סימן נח:

ועתה אם באמת גדול הדחק, עד שתלוי בזה ח"ו חורבן הישוב, נראה דיש להתיר במלתא דרבנן למכור, ע"פ דרך המכירה של חמץ הנהוגה במקום דחק, ולסמוך דישמעאלים שאינם עע"ז אין בהם איסור של חני' בקרקע. ואם נאמר דאין קנין לנכרי להפקיע מיד מעשר, הי' מקום לומר דלא קי"ל באיסור המכירה טעמא דמפקיע ממעשר (ועי' תוס' ע"ז כ"א ד"ה הא ולה"מ פ"י דע"ז ה"ג), והעיקר הוא טעמא דלא תחנם, לא תתן להם חניה בקרקע, ובזה י"ל דישמעאלים אינם עע"ז, ודינם כג"ת, ומותר לתן להם חניה בקרקע. (ע' ר"נ ע"ז ד' כ"ו ב' וד' ל"א א' לדעת הרמב"ן בשם הגאונים ולדעת הרמב"ם שדמה אלו הישמעאלים לגר תושב). ולפ"ו נראה דתלוי בפלוגתא דהרמב"ם והראב"ד (שם ה"ו), דהרמב"ם כתב דאין ג"ת נוהג כ"א בזמן שהיובל נוהג, ומשמע שגם לענין ישיבה וחניה בקרקע צריך דוקא שיקבל בפני ג' שלא לעבוד ע"ז, וכל שבע מצות ב"נ, אמנם הראב"ד כתב שאינו מודה לו בישיבת הארץ, משמע דס"ל שגם בזה"ז יש ג"ת לענין ישיבת הארץ, וי"ל דה"נ לענין חני' בקרקע. ומד' הכ"מ משמע דגם הרמב"ם מודה לענין ישיבה, ולא קאמר כ"א שאינו ג"ת לכל הדברים. ובאמת י"ל דיש נפ"מ בין לענין הדברים שנאמר בהם בתורה גר, דבעי' דוקא גר תושב גמור, והיינו להחיותו דכתיב גר ותושב וחי עמך, א"כ יש חיוב להחיותו כישראל ממש, אבל מה דאין מפורש דבעי לזה גר, אלא הן הרחקות שמפורש בהו ענין עע"ז, א"כ י"ל פשוט דמהני כל שברור לנו שאינו בכלל זה, (וע' כ"מ המ"א פי"א ה"ז). ובפרט אומה שלמה המוחזקת בכך ע"פ דתה. וי"ל שלענין הדין דאין מעלין שפיר לא בעי' פרטי דין ג"ת כ"א כשאינו עע"ז ג"כ מותר להעלותו, אלא דחיוב מצד התורה א"א כ"א בג"ת ממש, דגבי' כתיב וחי עמך.

יד. שו"ת חתם סופר חלק ב (יו"ד) סימן קלא:

...ראין לומר דהוה ס"ל גוי' בזמנו לאו עע"ז נינהו דפשוט דהיינו לענין אזיל ומודה וכן לענין סתם יינם דלא אדיקי בזה"ז כולי האי אבל פשיטא דעבודתו ע"ז גמורה היא עמ"ש רמב"ם פי"א ממ"א הל' ד' ובספרי רמב"ם שלפנינו חסר שם וצריך לעיין בדפוס אמשטרדאם או ווינציא דוקא ופשוט דלא מורידין ולא מעלי' [...]

- 1.4) A Jew is forbidden to assist a gentile woman in labor. If a Jewish woman works as a midwife, she is obliged to assist in the childbirth to avoid antagonizing the gentiles, but only on a weekday and only for a fee. A Jewish woman is forbidden to breastfeed a gentile baby (except when this is vital to her own health). It is permitted to assist a ger toshav woman in labor (on a weekday) and to breastfeed a ger toshav baby.

Sources:

Babylonian Talmud Tractate Avodah Zarah 26a

Tur Yoreh Deah 154

Shulchan Aruch Yoreh Deah 154

Responsa Chatam Sofer part 2 (Yoreh Deah) 131

א. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף כו עמוד א:

מתני'. בת ישראל לא תיילד את [הנכרית] <עובדת כוכבים>, מפני שמילדת בן [לעבודה זרה] <לעבודת כוכבים>, אבל [נכרית] <עובדת כוכבים> מילדת בת ישראל. בת ישראל לא תניק בנה של [נכרית] <עובדת כוכבים>, אבל [נכרית] <עובדת כוכבים> מניקה בנה של ישראל ברשותה. גמ'. [...] ורמינהו: יהודית מילדת [ארמית] <עובדת כוכבים> בשכר, אבל לא בחנם! אמר רב יוסף: בשכר שרי משום איבה. סבר רב יוסף למימר: אולודי [נכרית] <עובדת כוכבים> בשבתא בשכר שרי משום איבה; א"ל אביי, יכלה למימר לה: דידן דמינטרי שבתא מחללינן עלייהו, דיכוכו דלא מינטרי שבתא לא מחללינן.

ב. טור יורה דעה סימן קנד:

נכרית <עובדת כוכבים> לא תיילד לישראלית בינה לבניה מפני שחשודה על שפכות דמים ואפי' היא מומחית וכן מטעם זה לא תניק לבנו של ישראל בביתה ואפי' אחרים עומדין על גבה ולא אפי' בבית ישראל אא"כ אחרים עומדין על גבה אבל אם אחרים עומדין על גבה או יוצאין ונכנסין מותר לילך ולהניק בבית ישראל אבל אין להניחו עמה לבדו בלילה וישראליל לא תניק לבן [גוי] <כנעני> אפי' בשכר. ולא תיילד [לגויה] <לכנענית עובדת עכו"ם> בחנם אבל בשכר מותר. במה דברים אמורים בחול אבל בשבת אסור אפי' בשכר וכתב הרשב"א הא דשרי בשכר דוקא במילדת ידועה שמתעסקה בכך שאז יהיה לה איבה אם לא תעשה. אבל אשה שאינה רגילה בכך אפי' בשכר אסור דליכא איבה דמצי למימר איני בקיאה בכך:

ג. שולחן ערוך יורה דעה סימן קנד:

סעיף ב

ישראלית לא תניק לבן [כותי] <עובד כוכבים>, אפילו בשכר. (אא"כ יש לה חלב הרבה ומצערת אותה, מותרת להניקו). (מרדכי ואגודה ר"פ אין מעמידין) ולא תיילד [לכותית] <לעובדת כוכבים>, אלא אם כן היא ידועה למילדת, שאז מותרת, ודוקא בשכר ובחול. (אסור [לכותי] <ללמד לעובד כוכבים> אומנות) (הגהת אשרי שם וירושלמי).

ד. שו"ת חתם סופר חלק ב (יו"ד) סימן קלא:

והנה בפ"ב משבת שכ' רמב"ם דאסור להוליד בשבת אפי' ליכא חלול שבת והוא מוכח מש"ס ע"ז כ"ו ע"א כמ"ש תוספ' שם כ' עליו הכ"מ מפני שיכולה להשטט ולומר שיש בזה חלול עכ"ל מבואר מלשונו זה דלאו מטעם חלול שבת אסור דהא אין בו חלול שבת אלא מטעם מגדל בן לע"ז דכיון דמצי לאשתמוטי ולהטעות העכ"ו ולומר שיש בו חלול שבת ולמאן דלא מינטר שבת לא מחללינן ממילא אסור משום מגדל בן לע"ז א"כ היכי דלא שייך גידול בן לע"ז כמ"ש לעיל דיש בלא"ה הרבה בקיאות שיולידו אותה מותר גם בשבת במקום דליכא חלול שבת והיינו טעמא דמייתי ליה ש"ע בהל' ע"ז כיון דכל עיקר טעמא משום ע"ז ולא משום שבת ואית ביה נפקותא לדינא כנ"ל והיינו דתמה כ"מ על הרמב"ם דלא מייתי ליה נמי בהלכות ע"ז כנ"ל ואפשר דרמב"ם ס"ל כרבי' יונה דלא כרמב"ן אלא אפילו איכא רופאים אחרים נמי אסור לישראל לסייע לזה וא"כ ליכא שום היתר לילד בשבת משו"ה לא מייתי ליה בהל' ע"ז דלא נפקא מיניה מידי מ"מ להלכתא נ"ל דיש לסמוך אהרמב"ן דעביד עובדא בנפשיה הלכה למעשה וא"כ מותר אפילו בשבת במאי דלית ביה חלול שבת דהיינו ביושבת על המשבר שכבר עקרו הולד וכמ"ש מג"א סי' ש"ל סק"ו ואמנם לחתוך הטבור שהוא מלאכה דאורייתא תצו' לנכרי' הבריאה העומדת על צדה לחתוך ואם יש באיבה זו חשש סכנת נפשות יש להתיר אפילו מלאכה דאורייתא.

- 1.5) It is forbidden to desecrate the **Shabbat** to save the life of a gentile, unless there is a danger that a failure to do so will cause animosity. There are different opinions whether this law applies to a ger toshav.

Sources:

Mishnah, Tractate Yoma 8:7

Maimonides, Laws of the Sabbath, chapter 2

Me'iri on Tractate Yoma 84b

Shulchan Aruch Orach Chayim 329:2

Nishmat Avraham (Abraham S. Abraham) part 4, Orach Chayim 330:2

Nachmanides' gloss on *Sefer HaMitzvot*, *shichichat ha'asin*

The Tashbetz, *Sefer Zohar HaRakiah*, caveat 39

א. משנה מסכת יומא פרק ח משנה ז:

מי שנפלה עליו מפולת ספק הוא שם ספק אינו שם ספק חי ספק מת ספק [נכרי] <עובד כוכבים> ספק ישראל מפקחין עליו את הגל מצאוהו חי מפקחין עליו ואם מת יניחוהו.

ב. רמב"ם הלכות שבת פרק ב:

הלכה כ

היתה חצר שיש בה גוים וישראלים אפילו ישראל אחד ואלף גוים ונפלה עליהם מפולת מפקחין על הכל מפני ישראל, פירש אחד מהם לחצר אחרת ונפלה עליו אותה חצר מפקחים עליו שמא זה שפירש היה ישראל והנשארים גוים. הלכה כא

נעקרו כולן מחצר זו לילך לחצר אחרת ובעת עקירתם פירש אחד מהן ונכנס לחצר אחרת ונפלה עליו מפולת ואין ידוע מי הוא אין מפקחין עליו, שכיון שנעקרו כולם אין כאן ישראל קבוע וכל הפורש מהן כשהן מהלכין הרי הוא בחזקת שפירש מן הרוב, לפיכך אם היה הרוב ישראל אע"פ שנעקרו כולם ופירש אחד מהם לחצר אחרת ונפלה עליו מפולת מפקחין. (השגת הראב"ד: נעקרו כלן מחצר זו לחצר אחרת. א"א יש מפרשין בהן מפקחין מפני שהחזק שם ישראל אבל פירשו מהם ארבעה או חמשה ופירש אחד מהם לחצר אחרת ונפלה עליו אין מפקחין שלא החזק שם ישראל.)

ג. המאירי על מסכת יומא דף פד/ב:

פיקוח נפש אין הולכין בו אחר הרוב כיצד חצר שהיו בו ישראלים ועובדי האלילים עמהם שאין אנו מצווים לחלל שבת עליהם אחר שאין להם שום דת ונפלה עליהם מפולת מפקחין על הכל.

ד. שולחן ערוך אורח חיים סימן שכט סעיף ב:

אין הולכים בפיקוח נפש אחר הרוב. אפילו היו ט' [גויים]¹ <עכו"ם> וישראל א' בחצר, ופירש א' מהם לחצר אחרת ונפלה עליו שם מפולת, מפקחין, כיון שנשארו קביעות הראשון במקומו חשבינן ליה כמחצה על מחצה. אבל אם נעקרו כולם ובשעת עקירתן פירש אחד מהם לחצר אחרת ונפל עליו, אין מפקחין עליו; שכיון שנעקר קביעות הראשון ממקומו, אמרינן: כל דפריש מרובא פריש.

ה. נשמת אברהם (אברהם ס. אברהם), חלק ד', אורח חיים, סימן של, ס"ק ב':

היום מחללינו את השבת עבור נכרי שנמצא במצב של סכנת נפשות משום איבה. ואפילו אם הוא נמצא לבד עם החולה, כגון גר שנמצא לבד עם אביו שפלאומו איבד את הכרתו והסתכן, וברור שאין כאן משום איבה, בכל זאת, אמר לי הגרש"ז אויערבאך שליט"א, שאעפ"י שמעיקר דינא דגמרא אין מחללין עליו את השבת, האידנא חייבים לחלל בגלל הסיכון אפילו הקטן ביותר, מפני שעלולים הדברים להגיע לסכנת איבה ולפיקוח נפש של רבים.

ו. השגות הרמב"ן לספר המצוות - שכחת העשין

מצוה יו שנצטוינו להחיות גר תושב להציל לו מרעתו שאם היה טובע בנהר או נפל עליו הגל שבכל כחנו נטרה בהצלתו ואם היה חולה נתעסק ברפואתו וכל שכן מאחינו ישראל או גר צדק שאנו מחוייבים לו בכל אלה והוא בהם פקוח נפש שדוחה שבת והוא אמרו ית' (פ' בהר) וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך. ומאמרם בתלמוד (פסחי' כא ב, ע"ז כ א, חולין קיד ב) גר אתה מצווה עליו להחיותו גוי אין אתה מצווה עליו להחיותו. והמצוה הזו מנאה בעל ההלכות (אות מט) החיאת האח. והרב כלל אותה עם הצדקה במצות קצ"ה מפסוק פתוח תפתח את ירך (פ' ראה טו). והם שתיים מצות באמת:

ז. התשב"ץ ספר זהר הרקיע, אזהרות לט:

והרמב"ן ז"ל [...] פירש מצוה זו להציל האח מרעתו שאם היה טובע בנהר או נפל עליו הגל שנציל אותו ולרפאותו אם הוא חולה וזו היא מצוות פקוח נפש שדוחה שבת, ונכלל בזה גר ותושב באומרו כי ימוך אחיך ומטה ידו והחזקת בו גר ותושב וחי עמך [...].

- 1.6) A gentile woman in labor must not be given assistance on Shabbat, even if no Shabbat violation is involved. One is allowed to assist a ger toshav woman in labor on Shabbat, but only if no severe Shabbat violation is involved.

Sources:

Maimonides, Laws of the Sabbath 2:12

Tur Orach Chayim 330 (in the Complete *Arbah Turim* edition)

Beit Yosef Orach Chayim 330

Shulchan Aruch Orach Chayim 330:2

Mishnah Berurah 330:8

Biur Halacha 330

Knesset HaGedolah (R' Chaim Benveniste) Orach Chayim 330

Shulchan Aruch Harav (R' Shinuer Zalman of Lodi) Orach Chayim 330:2

א. רמב"ם הלכות שבת פרק ב הלכה יב:

אין מילדין את הגויה בשבת ואפי' בשכר ואין חוששין לאיבה ואע"פ שאין שם חילול, אבל מילדין את בת גר תושב מפני שאנו מצווין להחיותו ואין מחללין עליה את השבת.

ב. טור אורח חיים סימן של (מתוך מהדורת ארבעה טורים השלם):

אבל נכרית אין מילדין אותה בשבת אפילו בשכר, אפילו בדבר שאין בו חילול שבת, ובחול מילדין אותה בשכר אבל לא בחינם.

¹ מתוקן עפ"י הדפוס הראשון של השו"ע (ונציה 1565).

ג. בית יוסף אורח חיים סימן של:

(ב) אבל נכרית אין מיילדין אותה בשבת וכו'. בפרק ב' דעבודה זרה (כו.) תנו רבנן בת ישראל לא תיילד את הנכרית מפני שמייילדת בן לעבודה זרה ורמינהו יהודית מיילדת ארמאית בשכר אבל לא בחנם אמר רב יוסף בשכר שרי משום איבה סבר רב יוסף למימר אולודי גויה בשבתא בשכר שרי משום איבה אמר ליה אביי יכלה למימר לה דדידן דמנטרי שבתא מחללינן עלייהו דיכור דלא מנטרי שבתא לא מחללינן, וכתבו התוספות (ד"ה סבר) תימה לרב יוסף דסלקא דעתיה דשרי ולאביי דמשני דליכא איבה משמע הא איכא איבה שרי היכי שרינן משום איבה מילתא דאית ביה איסורא דאורייתא דאמרינן בפרק שמנה שרצים (קז:) הושיט ידו למעי בהמה ודלדל עובר שבמעיה חייב משום עוקר דבר מגידולו דהוא תולדת גוזז יש לומר דהכא ביושבת על המשבר שכבר נעקר לצאת אי נמי כיון דכלו לו חדשיו פסקו גידוליו עכ"ל וזהו שכתב רבינו אפילו בדבר שאין בו חילול שבת:

ד. שולחן ערוך אורח חיים סימן של' סעיף ב:

כותית אין מיילדין אותה בשבת, אפי' בדבר שאין בו חילול שבת.

ה. משנה ברורה סימן של ס"ק ח:

(ח) כותית אין מיילדין - ואפילו בשכר דבחול מיילדין משום איבה כמבואר ביו"ד סימן קנ"ד הכא אסור משום דיכולה להשתמש ולומר דאין מחללין שבת כ"א לההוא דמנטר שבתא וכתב המג"א ובמקום דאיכא למיחש לאיבה גם בכה"ג שרי אם אין בה חלול. ודע דהרופאים בזמנינו אפי' היותר כשרים אינם נוהרים בזה כלל דמעשים בכל שבת שנוסעים כמה פרסאות לרפאות עובדי כוכבים וכותבין ושוחקין סממנים בעצמן ואין להם על מה שיסמוכו דאפילו אם נימא דמותר לחלל שבת באיסור דרבנן משום איבה בין העו"ג [אף דגם זה אינו ברור עיין בפמ"ג] איסור דאורייתא בודאי אסור לכו"ע ומחללי שבת גמורים הם במזיד השם ישמרנו:

ו. ביאור הלכה סימן של:

כותית - וה"ה ישמעאלית. וגר תושב מיילדין אותו מפני שאנו מצווין להחיותו ודוקא בדברים שאינם חילול ואפשר דאפילו באיסור דרבנן דחינן דבכגון זה דמצווין אנו להחיותו לא גזרו [עיין פמ"ג].

ז. כנסת הגדולה (ר' חיים בנבנשתי) או"ח סימן של:

[...] אסור לילד לתוגרמית בשבת אף על פי שאינה עובדת עבודת אלילים משום חלול שבת [...]

ח. שו"ע הרב (ר' שניאור זלמן מלאדי) או"ח סימן של' ס"ק ב:

גויה אין מיילדין אותה בשבת אפילו בדבר שאין בו חילול שבת [...] וגם הישראלית היא מילדת ידועה ונותנים לה שכר שמותר לה לילד נכרית בחול משום איבה מכל מקום בשבת אין כאן איבה שיכולה להשמש ולומר הנשים שלנו ששומרות את השבת מותר לילד אותן בשבת אבל שלכם שאינן שומרות את השבת אסור לנו לילד אותן בשבת ואפילו ישמעאלית שאינן עובדי עבודה זרה (ואין איסור לילד אותן בחול כמו בגויים עובדי עבודה זרה שאסרו אותן מפני שמייילדת בן לע"ז מכל מקום בשבת) אסור משום מלאכה שלא לצורך [...] (הואיל ואפשר להשמש בלי איבה) [...]

1.7) Contemporary practical rulings regarding the previous items:

Today a few Rabbinical authorities claim that the danger of provoking gentile animosity by not saving a gentile's life is so great that this consideration applies automatically in any case where there are witnesses (and according to some opinions even where there are no witnesses), and even on Shabbat.

Therefore a Jew who encounters a gentile in danger in a place where there are witnesses (and according to some opinions even where there are no witnesses), and no other person has yet assisted the gentile, must save him, even when it involves violating the Shabbat.

However, a Jewish doctor must try to avoid a situation in which he will have to violate the Sabbath by treating gentiles. Therefore a Jewish doctor is forbidden to work in a hospital that serves only gentiles if he must work on Shabbat. Similarly, a Jewish doctor should use any legal means at his disposal to avoid working on Shabbat in a hospital with a mixed, mostly gentile, patient base; in a hospital with mostly Jewish patients he is not obligated to avoid working on Shabbat, but in any case, it is recommended that this sort of hospital employ gentile doctors to treat gentile patients on Shabbat.

Sources:

R' Moshe Sternbuch, *B'shivlei B'Refuah* 6 (5744) pp. 45-51 (and in *Responsa teshuvot v'Hanhagot* part 3, 357)

Responsa *Igrot Moshe Orach Chayim* 79
Responsa *Yabiah Omer* part 8 Orach Chayim 38
Responsa *Be'er Moshe* (R' Moshe the son of Abraham Stern) part 5 164:2

א. הר' משה שטרנבוך בשבילי ברפואה ו' (תשמ"ד) עמ' מה-נא' (וכן שו"ת תשובות והנהגות ה"ג סימן שנו):
[...] אבל בבית חולים המיועד רק לעכו"ם, היאך נתיר לו ליכנס להיות רופא שמה ולהביא עצמו לידי חילול שבת, והלא בזה הוא מחלל שבת במזיד ממש [...] והיינו דמי שמכניס עצמו לאונס הוא מזיד, וכאן מי ביקש ממנו ליכנס לבית חולים שמיועד לעכו"ם בלבד [...]

ב. שו"ת אגרות משה חלק או"ח ד סימן עט:
ואם הוא במקום שהרוב עכו"ם ומעט ישראלים שדרים שם מכירים אותו ויודעים לבא אליו כשיצטרכו לרופא במקום סכנה, אז לענין העכו"ם יעשה כדיני המדינה שודאי יש לרופא להיות לו יום חפשי שכיון שהרופא הוא שומר שבת הרי קבע לו יום השבת ליום חפשי שלו שיכול ליסע מביתו ליום ההוא וכן יצטרך לעשות או באופן אחר שלא ימצאהו. ואף שלדין זה ולרוב הדינים אינו נוגע מה שדחווה יותר מהותרה מ"מ זריזות איכא להרופא שיוודע שהוא דבר איסור אך שהותרה לפ"נ שיהיה ביותר לחלק בין מה שמותר ובין מה שאסור.
ועתה כשהקדמתי מה שצריך הרופא לידע ואין לחוש שיבא לזלזל בשבת מצד מה שצריך לפעמים בשביל חולה לעשות עבור החולה גם מלאכה בשבת אשיב על שאלת מע"כ בדבר עכו"ם, דהא ברור ופשוט שהתירוץ אמר אביי בע"ז דף כ"ו ע"א דיכולין לומר דידן דמנטרי שבתא מחללינן עלייהו דידהו דלא מנטרי שבתא לא מחללינן לא תתקבל תשובה כזו במדינות שלנו לא אצל החולים וקרוביהן ולא לראשי המדינה, שלכן ודאי אם הוא בבית חולים ויאמר תירוץ זה לא רק שלא יועיל כלום דכשלא יהיה שם רופא אחר ולא ירצה לרפא ודאי לא ישגיחו על דבריו ואם לא יהיה שם רופא אחר ודאי ידונו אותו כפושע ורוצה אם ח"ו יהיה איזה סבה, שלכן לענין שמוש בבית חולים הרי ודאי בכל בית חולים יש הרבה רופאים וגם הרבה שעדיין צריכין שימוש והרוב הרי רוצים יותר כשלא יצטרכו להיות שם ביום הראשון לשבוע יכולין הרופאים שומרי תורה להחליף שזמנם יהיה לעולם ביום הראשון לשבת ורופאים הנכרים יהיו ביום השבת ואני יודע שהרבה רופאים שומרי תורה עשו כן.

ג. שו"ת יביע אומר חלק ח - או"ח סימן לח:
ח) מסקנא דדינא, מעיקר הדין מותר לרופא ישראל לטפל בחולים נכרים אפי' במלאכות דאורייתא, כל שעושה לכוונת הצלתו מעונש השלטונות, והצלת נפשות חולי ישראל המטופלים בבתי חולים נכרים בחו"ל. וכל מה שאפשר לו להשתמש, באופן שיוכל להתנצל שהוא עסוק בחולה יהודי אחר, חייב לעשות כן. ומה טוב אם הנהלות בתי החולים בארץ ידאגו שיהיו רופאים נכרים לצורך זה, וכן אחיות נכריות, כדי שיטפלו בחולי עכו"ם. ורופאי ישראל יטפלו רק באיסורי שבות דרבנן. וכאשר נוהגים בבתי החולים בירושלים שערי צדק וביקור חולים.

ד. שו"ת באר משה (ר' משה בן אברהם שטרן), חלק ה, סימן קסד, ס"ק ב:
ובאמת במדינתנו ארצות הברית, מדינה של חסד, בנקל יכול הרופא להתפטר מלחלל שבת אפילו חילול מדרבנן והבן היטב, על כן החוב מוטל על כל רופא שומר הדת והמצוות להיות נזהר מלחלל שבת לצורך אינו-יהודי כי חוקי המדינה נותנים לו רשות על זה מאחר שאפשר על ידי אחרים. האמת כי מצאתי בתשובות מצפה ארי' שבמקום חולה שיש בו סכנה דעכו"ם מתיר לעשות אפילו מלאכה דאורייתא ובחולה שאין בו סכנה מתיר לעשות שבות, אבל כל זה לפלפולא, כי למעשה אין שום הכרח כאן באמערקא להקל - כאשר כתבתי, ובאופן יוצא מן הכלל יש לדון בדבר.

- 1.8) If a Jew is chasing a gentile in order to murder him, it is forbidden to kill the Jew in order to save the gentile, even if there is no other way to save the gentile's life. A person who kills the Jewish pursuer in order to save the gentile's life must be put to death. But if a gentile (or a Jew) is chasing a Jew in order to murder him, one must kill the pursuer in order to save the pursued person (if there is no other way to save his life). This law applies to a ger toshav as well.

Sources:

Minchat Chinuch commandment 600

- א. מנחת חינוך, מצווה ת"ר:
ואם רודף אחרי גוי או גר תושב, פשוט שאסור להרגו וההורגו נהרג עליו, דלאו בכלל רעהו הם.
- 1.9) In a case where someone orders a Jew to kill some innocent person or else he will himself be killed: If the person he is ordered to kill is a Jew then he must not kill him, even if it will result in his own death. If the person he is ordered to kill is a gentile, then it is permissible to kill him to save the life of the Jew (in this situation).

It appears that this law applies even if the person whom the Jew is ordered to kill is a ger toshav.

Sources:

Palestinian Talmud Tractate Shabbat chapter 14 14d

Maimonides, Laws of Torah Fundamentals 5:7

Rashi on Sanhedrin 74a

Amud HaYemini (R' Shaul Yisraeli) 16:8-9

Safra on Behar, *parasha* 5

HaTorah V'HaMitzvah (Malbim) on Safra on Behar *parasha* 5

א. תלמוד ירושלמי מסכת שבת פרק יד, דף יד, טור ד:

אמר רבי חנינה מתניתא אמרה כן שאין מתרפין משפיכות דמים דתנינן תמן יצא רובו אין נוגעין בו שאין דוחין נפש מפני נפש. לא סוף דבר בשאמר לו הרוג את פלוני אלא אפילו חמוס את פלוני תני גוי בישראל אסור ישראל בגוי מותר.

ב. רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ה הלכה ז:

ומנין שאפילו במקום סכנת נפשות אין עוברין על אחת משלש עבירות אלו שנאמר ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך אפילו הוא נוטל את נפשך, והריגת נפש מישראל לרפאות נפש אחרת או להציל אדם מיד אנס, דבר שהדעת נוטה לה הוא שאין מאבדין נפש מפני נפש, ועריות הוקשו לנפשות שנאמר כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה.

ג. רש"י סנהדרין דף עד ע"א:

סברא הוא - שלא תדחה נפש חבירו, דאיכא תרתי: אבוד נשמה ועבירה, מפני נפשו דליכא אלא חדא: אבוד נשמה והוא לא יעבור. דכי אמר רחמנא לעבור על המצות משום "והי בהם" משום דיקרה בעיניו נשמה של ישראל, והכא גבי רוצח כיון דסוף סוף איכא איבוד נשמה למה יהא מותר לעבור? מי יודע שנפשו חביבה ליוצרו יותר מנפש חבירו? הלכך דבר המקום לא ניתן לדחות:

ד. עמוד הימיני (ר' שאול ישראלי), סימן טז', סעיף ח-ט:

אלא שיש לטוען לטוען שאם אפילו אין עליהם גדר רודף, מכל מקום יהא מותר להציל נפשות ישראל בנפשותם, כיוון שלגבי נכרי אין החומר של שפיכות דמים עד כדי יהרג ואל יעבור. ואם כן הרי זה בגדר פקוח נפש שדוחה כל מצוות שבתורה וידחה גם איסור הריגת נכרי. [...] והאמור שם שאנסוהו לרצוח שאינו עושה הפעולה מדעתו כלל אלא בכוח הכפייה [...].

ה. ספרא בהר פרשה ה:

(א) [...] גר, זה גר צדק, תושב זה גר אוכל נבילו' וחי עמך, חיך קודמים לחייו. [...]

(ג) וחי אחיך עמך, זו דרש בן פטורי שנים שהיו הולכים במדבר ואין ביד אחד אלא קיתון של מים אם שותהו אחד מגיע ליישוב ואם שותים אותו שנים שניהם מתים, דרש בן פטורי ישתו שתייהם וימותו שנאמר וחי אחיך עמך, אמר לו ר"ע וחי אחיך עמך חיך קודמים לחיי חבירך.

ו. התורה והמצווה (מלבי"ם) על ספרא בהר פרשה ה:

(עב) [...] ועל וחי עמך מביא דרשת בן פטורי. שזה רק בישראל אבל בגר תושב גם בן פטורי מודה לר"ע [...]

- 1.10) If an animal owned by a Jew kills a Jew then the animal is killed and its owner is required to pay compensations to the family of the victim. But if an animal owned by a Jew kills a gentile, killing the animal is not required and its owner is not required to pay any indemnity. It appears this law applies even when the victim is a ger toshav. It is not clear what is to be done in a case where an animal owned by a gentile kills a Jew.

Sources:

Mishnah Tractate Bava Kama chapter 4

R' Ovadiah of Bartenura Tractate Bava Kama chapter 4

Tosephta on Tractate Bava Kama (Leiberman) 4:6

Maimonides, Laws of Financial Damages chapter 10

Lechem Mishneh on Laws of Financial Damages chapter 10

Minchat Chinuch, commandment 51, section 16

2. Robbing, cheating and returning lost items to a gentile

2.1) According to some halachic sources, robbing and stealing from a gentile is permissible in principle, and forbidden only because (and when) there is a danger that will cause the profaning of **God's name** or that it may cause harm to Jews. Other sources disagree and claim that robbing and stealing from a gentile is forbidden in any situation. It appears that robbing and stealing from a ger toshav is forbidden by the Torah, according to all opinions.

Sources:

Sifrei Devarim, *piska* 344

Tosephta on Tractate Avodah Zarah (Zuckermann) 8:5

Tosephta on Tractate Bava Kama (Leiberman) 10:15

Safra on Behar Sinai chapter 9

Babylonian Talmud Tractate Sanhedrin 57a

Rashi on Tractate Sanhedrin 57a

Babylonian Talmud Tractate Bava Metzia 111b

Babylonian Talmud Tractate Bava Kama 113a

Eliyahu Rabbah (Ish Shalom) *parasha* 16

Maimonides, Laws of Robbery and Loss 5:2

Maimonides, Laws of Theft 1:1

Novella of the Ran on Sanhedrin 57a

Palestinian Talmud Tractate Bava Kama chapter 4 4b

Tur Choshen Mishpat 348

Beit Yosef Choshen Mishpat 348

Shulchan Aruch Choshen Mishpat 348:2

Shulchan Aruch Choshen Mishpat 359:1

Shulchan Aruch Choshen Mishpat 28:1

Yam Shel Shlomo on Bava Kama 10:20

Maimonides, Laws of Robbery and Loss 6:7

Maimonides, Laws of Robbery and Loss 6:11

Shulchan Aruch Choshen Mishpat 370:3

א. ספרי דברים פסקא שמד:

דבר אחר אף חובב עמים מלמד שלא חלק להם הקדוש ברוך הוא חיבה לאומות העולם כדרך שחלק לישראל תדע לך שכן שהרי אמרו גזילו של נכרי מותר ושל ישראל אסור וכבר שלחה מלכות שני סרדיטאות ואמרה להם לכו ועשו עצמכם יהודים וראו תורתם מה טיבה הלכו אצל רבן גמליאל לאושא וקראו את המקרא ושנו את המשנה מדרש הלכות והגדות בשעת פטירתם אמרו להם כל התורה נאה ומשובחת חוץ מדבר אחד זה שאתם אומרים גזילו של גוי מותר ושל ישראל אסור ודבר זה אין אנו מודיעים למלכות.

ב. תוספתא מסכת עבודה זרה (צוקרמאנדל) פרק ח הלכה ה:

על הגזל גנב גזל וכן מוצא יפת תואר וכן כיוצא בו גוי בגוי וגוי בישראל אסור וישראל בגוי מותר:

ג. תוספתא מסכת בבא קמא (ליברמן) פרק י הלכה טו:

הגזול את הגוי חייב להחזיר לגוי חמור גזל הגוי מגזל ישראל הגזול את הגוי ונשבע ומת חייב להחזיר מפני חילול השם.

ד. ספרא פרשת בהר סיני פרק ט:

(ב) רבי שמעון אומר מנין שגזל העכו"ם גזל ת"ל אחרי נמכר יכול מושכו ויצא תלמוד לומר גאולה תהיה לו. יכול יגלום עליו תלמוד לומר וזשב עם קונהו ידקדק עמו: (ג) או אינו מדבר אלא בעכו"ם שאינו תחת ידך וכי מה אתה יכול לעשות לו כשהוא אומר ויצא בשנת היובל הוא ובניו עמו הא בעכו"ם שתחת ידך הכתוב מדבר אם כן דברה תורה בעכו"ם שתחת ידך. על אחת כמה וכמה בעכו"ם שאינו תחת ידך. אם כן החמירה התורה על גזילו של עכו"ם קל וחומר על גזילו של ישראל:

ה. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף נז עמוד א:

והתניא: על הגזל, גנב וגזל, וכן יפת תואר, וכן כיוצא בהן - נכרי בנכרי ונכרי בישראל - אסור, וישראל בנכרי - מותר.

רש"י מסכת סנהדרין דף נז עמוד א

ישראל בנכרי מותר - דלא תעשוק את רעך כתיב (ויקרא יט) ולא נכרי, ומדרבנן איכא למאן דאסר משום חילול השם בהגזל בתרא (בבא קמא קיג, א).

ו. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף קיא עמוד ב:

ותנא קמא דמאחיך האי רעך מאי עבדי ליה? - ההוא מיבעי ליה לכדתניא: רעך ולא נכרי? נכרי מאחיך נפקא! - חד למשרא עושקו, וחד למשרא גזלו [וקסבר גזל נכרי מותר]².

ז. תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף קיג עמוד א:

וגזל [גוי] <כנעני> מי שרי? והתניא: אמר ר' שמעון, דבר זה דרש ר"ע כשבא מזפירין: מנין לגזל [גוי] <כנעני> שהוא אסור? ת"ל: (ויקרא כ"ה) אחרי נמכר גאולה תהיה לו, שלא ימשכנו ויצא, יכול יגלום עליו? ת"ל: (ויקרא כ"ה) וחשב עם קונהו, ידקדק עם קונהו! אמר רב יוסף, לא קשיא: הא [בגוי] <כנעני>, הא בגר תושב. אמר ליה אביי, והא תרוייהו גבי הדדי כתיבי: לא לך אלא לגר, שנאמר: (ויקרא כ"ה) לגר, ולא לגר צדק אלא לגר תושב, שנאמר: לגר תושב, משפחת גר - זה [הגוי] <העובד כוכבים>, כשהוא אומר או לעקר - זה הנמכר לעבודת כוכבים! אלא אמר רבא, לא קשיא: כאן בגזילו, וכאן בהפקעת הלוואתו. א"ל אביי: עבד עברי - הפקעת הלוואתו הוא! רבא לטעמיה, דאמר רבא: עבד עברי גופו קנוי. אמר רב ביבי בר גידל אמר ר"ש חסידא: גזל [גוי] <כנעני> אסור, אבידתו מותרת; גזילו אסור, דאמר רב הונא: מנין לגזל [הגוי] <הכנעני> שהוא אסור? שנאמר: (דברים ו') ואכלת את כל העמים אשר ה' אלהיך נותן לך, בזמן שהן מסורים בידך, ולא בזמן שאינם מסורים בידך;

ח. אליהו רבה (איש שלום) פרשה טז:

אמר לי, רבי מעשה היה בי, שמכרתי לגוי ארבעה כורים של תמרים, ומדדתי לו בבית אפל מחצה על מחצה, אמר לי אתה ואלהים אשר בשמים יודע על מדה שאת מודד לי, מתוך שמדדתי לא חסרתיו שלש סאין של תמרין, לאהר מיכן נטלתי את המעות ולקחתי בהן כד אחד של שמן, והנחתיו במקום שמכרתי התמרים לגוי, נקרע הכד ונשפך השמן והלך לו, אמרתי לו, בני הכתוב אומר, לא תעשוק את רעך (ויקרא י"ט י"ג), רעך הרי הוא כאחיך, ואחיך הרי הוא כרעך, הא למדת, שגזל הגוי גזל, ואין צריך לומר אפילו של אח, ומתוך שהקב"ה ראה את בני אדם בעונותיהן שהן עושקין וגוזלין וחומסין זה בזה, חזר ופירש בקבלה על ידי יחזקאל בן בוזי הכהן, ואביו כי עשק עושק וגזל גזל אח (יחזקאל י"ח י"ח).

ט. רמב"ם הלכות גזלה ואבדה פרק א הלכה ב:

ואסור לגזול כל שהוא דין תורה, אפילו גוי עובד עבודה זרה אסור לגזלו או לעשקו, ואם גזלו או עשקו יחזיר.

י. רמב"ם הלכות גניבה פרק א הלכה א:

כל הגונב ממון משוה פרוטה ומעלה עובר על לא תעשה שנ' (ויקרא י"ט י"א) לא תגנבו, ואין לוקין על לאו זה שהרי ניתן לתשלומין שהגנב חייבה אותו תורה לשלם, ואחד הגונב ממון ישראל או הגונב ממון גוי עובד עבודה זרה ואחד הגונב את הגדול או את הקטן.

יא. חדושי הר"ן על סנהדרין דף נז ע"א:

כותי בכותי וכותי בישראל אסור וישראל בכותי מותר. הא אתיא אליבא דמ"ד דגזל כותי מותר מן התורה ופולגתא היא בפ' הגזול בתרא (ק"ג ב') ומיהו מדרבנן אסור מפני חילול השם וכדאיתא התם, ומשמע לי מסתמא דהכי הלכה דגזל הכותי מותר מדאורייתא וכדאמרי' בעלמא ובפ' שור שנגח ד' וה' (ל"ח א') עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים ראה ז' מצות שנצטוו בני נח ולא קיימם עמד והתיר ממונם.

יב. תלמוד ירושלמי מסכת בבא קמא פרק ד דף ד טור ב:

מעשה ששילח המלכות שני איסרטיוטות ללמוד תורה מרבין גמליאל ולמדו ממנו מקרא משנה תלמוד הלכות ואגדות ובסוף אמרו לו כל תורתכם נאה ומשובחת חוץ משני דברים הללו שאתם אומרי' בת ישר' לא תיילד לנכרית אבל נכרית מיילדת לבת ישראל בת ישראל לא תניק בנה של נכרית אבל נכרית מניקה לבת ישראל ברשותה גזילו של ישר' אסור ושל נכרי מותר באותה שעה גזר רבין גמליאל על גזילות נכרי שיהא אסור מפני חילול השם.

יג. טור חושן משפט סימן שמח:

אסור לגנוב אפילו כל שהוא אפי' דרך שחוק ואפי' ע"מ להחזיר או ע"מ לשלם הכל אסור שלא ירגיל עצמו בכך וכל הגונב אפי' ש"פ עובר על לאו דלא תגנובו וחייב לשלם: אחד הגונב מישראל בין קטן בין גדול ואחד הגונב מעובד [ע"ז] <כו"ם> שגניבתו אסור:

יד. בית יוסף חושן משפט סימן שמח:

ומה שאמר ואחד הגונב מעובד עבודה זרה שגניבתו אסור. כ"כ הרמב"ם ז"ל (שם) וכתב הרב המגיד בפרק הגזול ומאכיל (קיג:) דגזל הגוי אסור והוא הדין לגניבה ואיתא בשאר דוכתי עכ"ל:

² מתוקן עפ"י ההערות במהדורת שטיינזלץ.

טו. שולחן ערוך חושן משפט סימן שמח סעיף ב:

כל הגונב אפילו שוה פרוטה עובר על לאו דלא תגנובו (ויקרא יט, יא) וחייב לשלם, אחד הגונב ממון ישראל או הגונב ממון של גוים, ואחד הגונב מגדול או מקטן.

טז. שולחן ערוך חושן משפט סימן שנט סעיף א:

אסור לגזול או לעשוק אפילו כל שהוא, בין מישראל בין [מגוי] <מעובד כוכבים>; ואם הוא דבר דליכא מאן דקפיד ביה, שרי; כגון ליטול מהחבילה או מהגדר לחצות בו שיניו; ואף זה אסור בירושלמי, ממדת חסידות.

יז. שולחן ערוך אבן העזר סימן כח סעיף א:

המקדש את האשה בגזל או בגניבה או בחמס, אם נתייאשו הבעלים, ונודע שקנה אותו דבר ביאוש, הרי זו מקודשת. ואם לאו, אינה מקודשת. הגה: קדשה בגזל או גניבת [גוי] <עובדי כוכבים>, הוי מקודשת דהא אינה צריכה להחזיר רק מכח קידוש השם (מהרי"ו סי' קל"ח).

יח. ים של שלמה, ב"ק, פרק י', סימן כ':

דין דבין גזל הגוי או גניבתו אסור אפילו אי ליכא חילול השם. ואפילו הוא כבוש תחת ידו. ...
ומה שכתב רש"י מפני חילול השם. לא נראה לי כלל, דגזל הגוי אסור אפילו בלא חילול השם. אלא נראה לי משום שירחיק עצמו מן הכיעור ודומה לו ויאכל וישתה את שלו, ולא ירגיל את עצמו בגניבה וגזילה. [...] ולא הבנתי דבריהם במה שכתבו איסור הגניבה משום חלול השם. הלא גניבה וגזילה גבי גוי אסור אפילו בליכא חילול השם כמו גבי ישראל. וכן כתב הרמב"ם אחד הגונב מישראל או מן הגוי עובד ע"ז עובר בלאו דלא תגנוב. וכן כתב גבי גזל.

יט. רמב"ם הלכות גזלה ואבדה פרק ו הלכה ז:

דברים הרבה אסרו חכמים משום גזל והעובר עליהן הרי זה גזלן מדבריהם, כגון מפריחי יונים והמשחקין בקוביא.

כ. רמב"ם הלכות גזלה ואבדה פרק ו הלכה יא:

והמשחק בקוביא עם הגוי אין בו איסור גזל אבל יש בו איסור עוסק בדברים בטלים שאין ראוי לאדם שיעסוק כל ימיו אלא בדברי חכמה ובישובו של עולם.

כא. שולחן ערוך חושן משפט סימן שע סעיף ג:

(טור הביאו בס"ו) יש מי שאומר שהמשחק בקוביא עם [הגוי] <העובד כוכבים> אין בו משום גזל, אבל יש בו איסור עוסק בדברים בטלים, שאין ראוי לאדם שיעסוק כל ימיו אלא בדברי חכמה ויישובו של עולם.

- 2.2) In a commercial transaction, if a Jew charges an exorbitant price or conceals the low quality of the goods from a gentile customer he does not owe the gentile any compensation (as he would owe a Jewish customer). According to some opinions, it appears that this law is not applied to a ger toshav; it is forbidden to cheat him and therefore he must be compensated if he is cheated. In any case, it is clear that if a gentile charges an exorbitant price or conceals the low quality of the goods from a Jewish customer, he owes the Jew compensation.

Sources:

Babylonian Talmud Tractate Bechorot 13b

Maimonides, Laws of Sales 13:7

Tur Choshen Mishpat 227:30

Shulchan Aruch Choshen Mishpat 227:26

Minor Tractates, Tractate Gerim chapter 3

Palestinian Talmud Tractate Yevamot chapter 8 8d:1

א. תלמוד בבלי מסכת בכורות דף יג עמוד ב:

אמרי: לעמיתך אתה מחזיר אונאה, ואי אתה מחזיר אונאה [לגוי] <לכנעני>; [לגוי] <לכנעני> - (ויקרא כ"ה) מאל תונו איש את אחיו נפקא! חד [בגוי] <בכנעני> וחד בהקדש, וצריכי: דאי כתב רחמנא חד, הוה אמינא: [לגוי] <לכנעני> הוא דאין לו אונאה, אבל הקדש - יש לו אונאה, קמ"ל.

ב. רמב"ם הלכות מכירה פרק יג הלכה ז:

[הגוי] <העכו"ם> אין לו הונייה שנאמר איש את אחיו, [וגוי] <ועכו"ם> שהונה את ישראל מחזיר הונייה בדינין שלנו, לא יהיה זה חמור מישראל.

ג. טור חושן משפט סימן רכז סעיף ל:

[הגוי] <הכנעני עובד כוכבים> אין לו אונאה [וגוי] <וכנעני> שאינה לישראל מחזיר האונאה דלא יהא כה [הגוי] <הכנעני> חמור משל ישראל:

ד. שולחן ערוך חושן משפט סימן רכז סעיף כו:

[וגוי] <עובד כוכבים> אין לו אונאה, שנאמר: איש את אחיו וגו' (ויקרא כה, יד); [וגוי] <עובד כוכבים> שהונה את ישראל מחזיר אונאה כדינים שלנו, שלא יהיה זה חמור מישראל.

ה. מסכתות קטנות מסכת גרים פרק ג

הלכה א

איזהו גר תושב, כל שקיבל עליו שלא לעבוד עבודה זרה דברי רבי מאיר, רבי יהודה אומר כל שקיבל עליו שלא להיות אוכל נבילות.

הלכה ב

[..] ועוברים עליו משום בל תונה ובל תעשוק ובל תלין פעולת שכיר.

ו. תלמוד ירושלמי מסכת יבמות פרק ח דף ח טור ד ה"א

אמר רבי יוסה שלא תאמר והוא שווה לישראל בשלשה דברים בלא תעשוק ולא תונה וגולה כישראל.

2.3) When a Jew owes money to a gentile who has passed away, the Jew is not obliged to repay the debt to the heirs, provided the latter do not know about the debt. If the heirs ask the Jew whether he owed money to the deceased, it is even permissible to lie to them and deny the debt (provided the Jew knows for sure that they do not know about the debt, so that the name of G-d will not be profaned by his lie).

Sources:

Shulchan Aruch Choshen Mishpat 283:1

Kitzur Shulchan Aruch 182:4 (uncensored edition included on the DBS version 9 CD)

א. שולחן ערוך חושן משפט סימן רפג ס"ק א:

הגה: וישראל שהיה חייב [לגוי] <לעובד כוכבים> ומת, אם אין [גויים] <עובד כוכבים> יודעין מזה אינו חייב לפרוע ליורשיו (מרדכי פרק קמא דקידושין).

ב. קצוש"ע פרק קפב' הלכה ד' (מתוך המהדורה הבלתי-מצונזרת המופיעה בתקליטור DBS גרסה 9):

אסור לעשוק את חברו אפילו כל שהוא שנאמר לא תעשוק את רעך. ואיזהו עושק, זה שבא ממון חברו לידו ברצון חברו, כגון שיש לו בידו הלואה או שכירות ואינו רוצה לשלם לו, או שמדחהו בלך ושוב לך ושוב. וכיון דכתיב רעך, אינו אסור בגוי, והוא שאין חילול השם בדבר, כגון שלוחה מגוי ומת רשאי לכחש לבנו, שאינו יודע בבירור שהוא משקר. אבל כשהגוי יודע שהוא משקר אסור מפני חילול השם. ואף במקום שאינו יודע אינו רשאי אלא להפקיע הלואתו או שאר חוב שהוא חייב לו, אבל חפץ שהוא בעין אסור לכפור שהרי זה הוי גזל ממש. ולא עוד אלא אפילו קנה ממנו חפץ, אסור להטעות אותו בחשבון בנתינת המעות, כמו שנאמר וחשב עם קונהו דמיירי בגוי שהרי אינו מקנה לו החפץ אלא בעד הסכום שהשתוו, והמטעהו בחשבון המעות, הר"ז כגונב את החפץ ולא כמפקיע חובו. ואפילו גניבת דעת שאין בה חסרון מעות, אסור במו"מ כמ"ש בס"ג. ומ"מ אם הגוי טעה בעצמו, מותר אם לא יהיה חילול השם בדבר, שלא יודע לו, ונכון שיאמר לו הישראל, ראה שעל חשבונך אני סומך.

2.4) In a commercial transaction, if a gentile makes a mistake in a Jew's favor (for example, if he gives back extra change), the money does not have to be returned to him, though it would to a Jew who made a similar mistake. Some commentators even say that a gentile may be actively and intentionally misled and deceived during a commercial transaction, provided he does not notice (and therefore God's name is not profaned). Others disagree and say that a Jew may only passively benefit from a gentile's mistake, but may not actively and intentionally mislead him.

Sources:

Babylonian Talmud Tractate Bava Kama 113b

Rashi on Tractate Bava Lama 113b

Tur Choshen Mishpat 348

Maimonides, Laws of Robbery and Loss 11:4

Maimonides, Laws of Sales 18:1
Shulchan Aruch Choshen Mishpat 348:2
Responsa of Maharsham, part 5 41

א. תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף קיג עמוד ב:

אמר שמואל: טעותו מותרת; כי הא דשמואל זבן [מגוי] <מכותי> לקנא דדהבא במר דפרזלא בד' זוזי, ואבלע ליה חד זוזא. רב כהנא זבן [מגוי] <מכותי> מאה ועשרים חביתא במאה, ואבלע ליה חד זוזא, אמר ליה: חזי דעלך קא סמיכנא. רבינא זבן דיקלא הוא [וגוי] <וכותי> לצלחא, א"ל לשמעיה: קדם ואיתי מעיקרו, [דגוי] <דכותי> מניינא ידע. רב אשי הוא קאזיל באורחא, הוא שיבשא דגופנא בפרדיסא ותלי בה קיטופי דעינבי, אמר ליה לשמעיה: זיל חזי אי [דגוי] <דכותי> נינהו אייתי, אי דישראל נינהו לא אייתי לי. שמעיה הוא [גוי] <כותי> דהוה יתיב בפרדיסא, אמר ליה: [דגוי] <דכותי> שרי? א"ל: [גוי] <כותי> שקיל דמי, ישראל לא שקיל דמי.

רש"י מסכת בבא קמא דף קיג עמוד ב:

טעותו - היה חייב לו לישראל וטעה בחשבון דליכא חילול השם.
לקנא דדהבא במר דפרזלא - מזרק של זהב בחזקת של נחושת.
ואיבלע ליה זוזא - ועוד טעות אחרת שעייבב זוז מדמיו והטעהו בחשבון שלקח ג' במקום ד'.
ואמר - רב כהנא [לגוי] <לכותי> חזי דעלך סמיכנא אינו מונה אותם כדי להוציא עצמו מן החשד ל"א [גוי] <כותי> אמר ליה לרב כהנא חזי דעלך סמיכנא זו שמעתי.
לצלחא - לבקע.
מעיקרו - פסקית של צד העיקר קח לצרכי שהן עבים.
[דגוי] <דכותי> מניינא ידע - מנין הפסקים מנה אבל לא נתן עיניו כמה דקים יש וכמה גסים יש.
שיבשא - זמורות.
קטופי - אשכולות.

ב. טור חושן משפט סימן שמח:

אחד הגונב מישראל בין קטן בין גדול ואחד הגונב מעובד [עבודה זרה] <כו"ם> שגניבתו אסור: אבל טעותו <של כותי> [כגון להטעותו בחשבון או להפקיע הלוואתו] <היה> מותר ובלבד שלא יודע לו דליכא חילול השם:

ג. רמב"ם הלכות גזלה ואבדה פרק יא הלכה ד:

טעות הגוי כאבידתו ומותרת והוא שטעה מעצמו אבל להטעותו אסור.

ד. רמב"ם הלכות מכירה פרק יח הלכה א:

אסור לרמות את בני אדם במקח וממכר או לגנוב את דעתם, ואחד [גויים] <עובד כוכבים> ואחד ישראל שוים בדבר זה, היה יודע שיש בממכרו מום יודיעו ללוקח, ואפילו לגנוב דעת הבריות בדברים אסור.

ה. שולחן ערוך חושן משפט סימן שמח סעיף ב:

כל הגונב אפילו שוה פרוטה עובר על לאו דלא תגנבו (ויקרא יט, יא) וחייב לשלם, אחד הגונב ממון ישראל או הגונב ממון של גוים, ואחד הגונב מגדול או מקטן. הגה: טעות [גוי] <עובד כוכבים>, כגון להטעותו בחשבון או להפקיע הלוואתו, מותר, ובלבד שלא יודע לו, דליכא חילול השם (טור ס"ג). ויש אומרים דאסור להטעותו, אלא אם טעה מעצמו, שרי. (מרדכי פרק הגוזל בתרא).

ו. שו"ת מהרש"ם חלק ה סימן מא:

[...] וכבר ביארתי דנגד העכו"ם הוי רק הפקע"ה [הפקעת הלוואה] ואסור לזה להודיע להעכו"ם וזכה הלווקח בשלו ואף דבדד"מ אסור להפקיע מעות עכו"ם ודאי דאין לנו לפסוק נגד ד"ת, ואף שדעת מאירי הובא באס"ז ב"ק קי"ג דבעכו"ם הגדורים בדרכי דתות ל"ש ד"ז הנה מדברי כל הפוסקים ל"נ כן וע' בש"ך יו"ד קנ"ח בעכו"ם שאינו מקיים ז"מ [ז' מצוות] וכו' וכבר נודע מד' רמב"ם פ"ח ממלכים דבעינן שיקבל ז"מ מפני ציווי מרע"ה ולא מהכרע הדעת וא"כ רוב עכו"ם שבוה"ז אינם בגדר זה וכיון דגופו מותר מכ"ש ממנו כדאי' בב"ק קי"ז וכל האיסור לשי' כמ"פ רק מדרבנן משום ח"ה [חילול ה'] כנודע וכו"ה בירושלמי פ"ד דב"ק ה"ג להדי' דכל גז"ע [גזל עכו"ם] הוי רק תקנת ר"ג משום ח"ה אבל ברמב"ם פ"י מעכו"ם מוכח כדעת הט"ז שם אבל י"ל דלשי' אזיל דס"ל גז"ע מה"ת וע' בתוס' ע"ז ס"ד ע"ב שכ' דדוקא אחר שדנהו ב"ד חייב העכו"ם על ז"מ שלו אבל היינו שאין העכו"ם חייב מיתה שיהי' מחויבים להרגו אבל מ"מ י"ל דאין בזה איסור וכד' הש"ך ונהי שאני רגיל לומר ולהזהיר שלא יעשו לכתחלה דבר נגד עכו"ם מכה דברי המאירי אבל ח"ו להוציא ממון והוא פשוט בפי כל ב"ד שבישראל לדון עפ"י הש"ע דהפקע"ה שרי גם בזה"ו והראוני שמבואר בב"י סי' רס"ו להדיא כן וכ"מ משאר פוסקי' וסוגי' דעלמא הכי והפוסק להיפוך הוי כטועה בש"ה [בשיקול הדעת] עכ"פ.

- 2.5) According to most opinions if a gentile loses something, it is forbidden to return it to him. Considerations such as compassion or sympathy for his loss do not make the return permissible. But if a Jew who found the lost item presumes that its return will glorify the name of G-d (for as a result the gentiles will glorify the

Jewish people and their religion) it is permissible and even a commandment to return it to a gentile. However, if there is a danger that not returning it will cause the profanation of G-d's name or may cause harm to Jews, then it must be returned to the gentile.

Sources:

Babylonian Talmud Tractate Bava Kama 113b

Babylonian Talmud Tractate Sanhedrin 76b

Mishnah Tractate Machshirin 2:8

Maimonides, Laws of Robbery and Loss 11:3

Shulchan Aruch Choshen Mishpat 266

Yam Shel Shlomo on Bava Kama 10:20

Palestinian Talmud Bava Metzia chapter 2 8c:5

Tur Choshen Mishpat 266

Beit Yosef Choshen Mishpat 266

Mechilta d'Rabbi Yishmael Mishpatim *dkaspa* section, Mishpatim *parasha* 20

א. תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף ק"ג/ב:

אבידתו מותרת דאמר רב חמא בר גור' אמר רב מנין לאבידת [הגוי] <הכנעני> שהיא מותרת שנאמר לכל אבדת אחיך לאחיך אתה מחזיר ואי אתה מחזיר [לגוי] <לכנעני> ואימא הני מילי היכא דלא אתי לידיה דלא מחייב לאהדורי בתרה אבל היכא דאתי לידיה אימא ליהדרה אמר רבינא ומצאתה דאתאי לידיה משמע: תניא ר' פנחס בן יאיר אומר במקום שיש חילול השם אפי' אבידתו אסור.

ב. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף עו עמוד ב:

והמחזיר אבידה לנכרי - עליו הכתוב אומר (דברים כ"ט) למען ספות הרוה את הצמאה לא יאבה ה' סלח לו.

ג. משנה מסכת מכשירין פרק ב משנה ח:

מצא בה מציאה אם רוב [גויים] <עכו"ם> אינו צריך להכריז ואם רוב ישראל צריך להכריז מחצה למחצה צריך להכריז.

ד. רמב"ם הלכות גזלה ואבדה פרק יא הלכה ג:

אבידת הגוי מותרת שנ' (דברים כ"ב ג') אבידת אחיך, והמחזירה הרי זה עובר עבירה מפני שהוא מחזיק ידי רשעי עולם, ואם החזירה לקדש את השם כדי שיפארו את ישראל וידעו שהם בעלי אמונה הרי זה משובח, ובמקום שיש חילול השם אבידתו אסורה וחייב להחזירה, ובכל מקום מכניסין כליהם מפני הגנבים ככלי ישראל מפני דרכי שלום.

ה. שולחן ערוך חושן משפט סימן רסו:

סעיף א

אבדת [הכותני] <העובד כוכבים> מותרת, שנא' אבידת אחיך (דברים כב, ג). והמחזירה, הרי זה עובר עבירה, מפני שהוא מחזיק ידי עוברי עבירה. ואם החזירה לקדש את השם כדי שיפארו את ישראל וידעו שהם בעלי אמונה, הרי זה משובח. ובמקום שיש חילול השם, אבידתו אסורה וחייב להחזירה. ובכל מקום מכניסים כליהם ככלי ישראל, מפני דרכי שלום.

סעיף ב

חייב להחזיר אבידת ישראל אפי' היה בעל האבידה רשע ואוכל נבילה לתיאבון. אבל אוכל נבילה להכעיס הרי הוא אפיקורוס מישראל, והאפיקורסים והכותים וישראל המחלל שבת בפרהסיא אסור להחזיר להם אבידה, [ככותני] <כעובד כוכבים>.

ו. ים של שלמה, ב"ק, פרק י' סימן כ':

ומסיק תניא ר' פנחס בן יאיר אומר במקום שיש חילול השם אפילו אבידתו אסור פירש כגון שיודע הדבר לגוי, אבל היא דליכא חילול השם אסור להחזיר לו לפי שהוא מחזיק ידי הרשעים. כן כתב הר"ם והסמ"ג והטור. וכתב עוד ואם החזירה כדי לקדש השם כדי שיפארו את ישראל שהם בעלי אמונה הרי זה משובח. וכעין זה הביא הסמ"ג עובדא דירושלמי פרק אלו מציאות. ורחמנא לבא בעי אם דעתו לכך, אבל אם דעתו בעבור שישביחו אותו ולא בעבור אמונת ישראל, או משום שהוא אוהב את הגוי ומרחם עליו - אסור.

ז. תלמוד ירושלמי מסכת בבא מציעא פרק ב דף ח טור ג/ה:

שמעון בן שטח הוה עסיק בהדא כיתנא אמרין ליה תלמידוי ר' ארפי מינך ואנן זבנין לך חדא חמר ולית את לעי סוגין אזלון זבנון ליה חדא חמר מחד סירקאי ותלי ביה חדא מרגלי אתון לגביה אמרין ליה מן כדון לית את צרי' לעי תובן אמ' לון למה אמרין ליה זבנינן לך חד חמר מחד סירקאי ותלי ביה חדא מרגלי אמ' לון וידע בה מרה אמרין ליה לא א"ל לון איזל חזר לא כן אמר רב חונא ביבי בר גזולון בשם רב התיבון קומי רבי אפילו כמאן דמר גזילו של גוי אסור כל עמא מודיי שאבידתו מותרת מה אתון סברין שמעון בן שטח ברברון הוה בעי הוה שמעון בן שטח משמ' בריך אלהון דיהודאי מאגר כל הדין עלמא.

ח. טור חושן משפט סימן רסו:

אבידת [עובדי עבודה זרה]³ <כותים> <היתה> מותרת לא מיבעיא כל זמן שלא הגיעה לידו שאין חייב לטרוח אחריה ולהשיב אלא אפילו אם באה לידו מותרת ולא עוד אלא שהיה איסור בדבר אם [מחזירין] <החזירו> לו ואם היה חילול השם אם לא יחזירנה לו חייב היה להחזירה לו וכתב הרמב"ם ואם מחזירה לו כדי לקדש את השם כדי שיתפארו ישראל וידעו שהם בעלי אמונה הרי זה משובח:

ט. בית יוסף חושן משפט סימן רסו:

א. אבידת עובדי עבודה זרה מותרת לא מיבעיא כל זמן שלא הגיע לידו וכו' אלא אפילו אם באה לידו מותרת. בפרק הגזול ומאכיל (ב"ק קיג) אמר רב חמא בר גוריא אמר רב מנין לאבידת הגוי שהיא מותרת שנאמר (דברים כב ג) לכל אבידת אחיך לאחיך אתה מחזיר ואי אתה מחזיר לגוי ואימא הני מילי היכא דלא אתי לידיה דלא מחייב לאהדורי בתרה אבל היכא דאתי לידיה ליהדרה אמר קרא (שם) ומצאתה דאתאי לידיה משמע ומילתא דפשיטא שכל הגוים שוים בזה בין עובדי עבודה זרה בין שאינם עובדים דהא לאו אחיך נינהו ורבינו שכתב עובדי עבודה זרה לאו דוקא ואיפשר דמשום דבארץ אדום היו המינים מבאשים ריחם של ישראל בעיני המלכים מדין זה וכיוצא בו ודכמי ישראל היו משיבים דלא נאמרו דברים הללו אלא בגוים שבזמן חכמי התלמוד שהיו עובדי הצלמים ולא היו מודים בבורא עולם ולהם קראו עובדי עבודה זרה אבל גוים שבזמן הזה שמודים בבורא עולם אינם בכלל עובדי עבודה זרה לענין דין זה וכיוצא בו. ועוד יש לומר דנקט האי לישנא לכלול ישראל שהוא עובד עבודה זרה שאבידתו מותרת כמו של גוי:

ומ"ש ולא עוד אלא שיש איסור בדבר אם מחזירין לו. בפרק הנשרפין (סנהדרין עו) אמר רב יהודה אמר רב המחזיר אבידה לגוי עליו הכתוב אומר (דברים כט יח) למען ספות הרוה את הצמאה. ופירש רש"י מחזיר אבידה לגוי. השהו וחבר גוים לישראל ומראה בעצמו שהשבת אבידה אינה חשובה לו מצות בוראו שאף לגוים הוא עושה כן שלא נצטווה עליהם: רוח. אומות העולם ששבעים ואינם צמאים ליוצרים: צמאה. זו כנסת ישראל וצמאה ותאבה ליראת יוצרה ולקיים מצותיו: ומה שכתב ואם יש חילול השם אם לא יחזירנה לו חייב להחזירה לו. בפרק הגזול ומאכיל (ב"ק קיג) תניא רבי פנחס בן יאיר אומר במקום שיש קידוש השם אפילו אבידתו אסור:

י. מכילתא דרבי ישמעאל משפטים - מס' דכספא משפטים פרשה כ

כי תפגע שור אויבך או תמורו תועה קשב תשיבנו לו:

שור אויבך. זהו גוי עובד אלילים, דברי רבי יאשיה, וכן מצינו שעובדי אלילים קרויים אויבים לישראל בכל מקום, שנאמר (דברים כג י) כי תצא מחנה על אויבך, (דברים כא י) כי תצא למלחמה על אויבך. - רבי אליעזר אומר, בגר שחזר לסורו הכתוב מדבר. - רבי יצחק אומר, בישראל משומד הכתוב מדבר. - ר' נתן אומר, בישראל עצמו הכתוב מדבר, אלא מה תלמוד לומר אויבך, אלא אם הכה את בנך, או שעשה עמך מריבה, נעשה אויב לשעה.

³ במהדורות מסויימות מופיע "גוי".

3. Business relations

- 3.1) It is forbidden for a Jew to consume some food products made by a gentile (even where there are no equivalent products made by Jews): wine, most milk products, and most kinds of food cooked or roasted by a gentile. This law applies to a ger toshav as well.

Sources:

Maimonides, Laws of Forbidden Foods chapter 11
Shulchan Aruch Yoreh Deah 123
Shulchan Aruch Yoreh Deah 124
Shulchan Aruch Yoreh Deah 115
Maimonides *Yad HaChazakah*, Laws of Forbidden Foods chapter 17
Shulchan Aruch Yoreh Deah 113

א. רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק יא:
הלכה ז

גר תושב והוא שקיבל עליו שבע מצות כמו שביארנו יינו אסור בשתייה ומותר בהנייה, ומייחדין אצלו יין ואין מפקידין אצלו יין, וכן כל [גוי] <עכו"ם> שאינו עובד [ע"ז] <עכו"ם> כגון אלו הישמעאלים יינן אסור בשתייה ומותר בהנייה וכן הורו כל הגאונים, אבל [הנוצרים עובדי ע"ז הן] <אותם העובדים עכו"ם> [ו] סתם יינם אסור בהנייה.

הלכה ח
כל מקום שנאמר בענין זה שהיין אסור אם היה [הגוי] <עכו"ם> שנאסר היין בגללו עובד [ע"ז] <עכו"ם> הרי הוא אסור בהנייה, ואם אינו עובד [ע"ז] <עכו"ם> הרי הוא אסור בשתייה בלבד, וכל מקום שנאמר [גוי] <עכו"ם> סתם הרי זה עובד [ע"ז] <עכו"ם>.

ב. שו"ע יורה דעה סימן קכג:

(א) סתם יינם של עממים עובדי [אלילים] <כוכבים> אסור בהנאה וה"ה למגעם ביין שלנו: משום גזרת יין שנתנסך [לע"ז] <לאלילים> ובזמן הזה שאינו שכיח שהאומות מנסכים [לע"ז] <לעבודת כוכבים> י"א דמגע [גוי] <עובד כוכבים> ביין שלנו אינו אסור בהנאה רק בשתייה וכן סתם יין שלהם אינו אסור ליהנות ממנו ולכן מותר לגבות בחובו מן [הגויים] <עובד כוכבים> סתם יינם מפני דהוי כמציל מידם (טור בשם רשב"ם והרא"ש ומרדכי) וה"ה בשאר הפסד כגון אם עבר וקנה או מכר אבל לכתחלה אסור לקנותו ולמכרו כדי להשתכר בו (הגהות מיי"פ"ח דמאכלות אסורות והגה' אשיר"י ומהר"ם פדואה סי' מ"ו) ויש מקילין גם בזה וטוב להחמיר וע"ל סימן קל"ב (שם בשם סמ"ג ואגור בשם הגאונים):

ג. שו"ע יורה דעה סימן קכד:

(ב) גר תושב דהיינו שקיבל עליו שבע מצו' וכן גר שמל ולא טבל מגעין אסור בשתייה: וכל זמן שלא טבל כראוי מיקרי לא טבל (ר"ן פ' השוכר והגהות מרדכי דיבמות פרק החולין) ויש מקילין אפילו במגע גר תושב (טור בשם הרא"ש ותוס' ומרדכי) אבל יין שלו ודאי אסור (ב"י):

ד. שולחן ערוך יורה דעה סימן קטו:

סעיף א

חלב שחלבו [גוי] <עובד כוכבים> ואין ישראל רואהו, אסור, שמא עירב בו חלב טמא. היה חולב בביתו וישראל יושב מבחוץ, אם ידוע שאין לו דבר טמא בעדרו, מותר, אפילו אין הישראל יכול לראותו בשעה שהוא חולב. היה לו דבר טמא בעדרו, והישראל יושב מבחוץ [והגוי] <והעובד כוכבים> חולב לצורך ישראל, אפילו אינו יכול לראותו כשהוא יושב, אם יכול לראותו כשהוא עומד, מותר, שירא שמא יעמוד ויראהו, והוא שידוע שחלב טמא אסור לישראל. הגה: ולכתחלה צריך להיות הישראל בתחלת החליבה ויראה בכלי שלא יהיה בכלי שחולבין בו דבר טמא (א"ו הארוך כלל מ"ה) ...

חלב של [גויים] <עובדי כוכבים> שנאסרה, אינו מועיל אם יעשו אח"כ גבינות או חמאה ממנה, אלא נשארת באיסורה וכל מה שנעשה ממנה אסור (מרדכי פא"מ ואגודה שם ותשובת מהר"ם סי' רי"ו ואו"ה ורשב"א וב"י ונ"ל שכ"ד הרמב"ם ודלא כהר"ם).

סעיף ב

גבינות [הגויים] <העובדי כוכבים>, אסרום מפני שמעמידים אותם בעור קיבת שחיתתם שהיא נבלה. ואפילו העמידוהו בעשבים, אסורה. הגה: וכן המנהג, ואין לפרוץ גדר (ב"י), אם לא במקום שנהגו בהם היתר מקדמונים. ואם הישראל רואה עשיית הגבינות והחליבה, מותר (אגור פ' שואל). וכן המנהג פשוט בכל מדינות אלו. [...]

סעיף ג

החמאה של [גויים] <עובדי כוכבים>, אין מוחין לאנשי המקום שנוהגין בו היתר. ואם רוב בני המקום נוהגים איסור, אין לשנות. ובמקום שאין מנהג, אם בשלה עד שהלכו צחצוחי החלב, מותרת. הגה: גם מותר לבשלה לכתחלה כדי שילכו צחצוחי חלב (ב"י). ואם בשלה [גוי] <עובד כוכבים>, מותרת, דסתם כליהם אינן בני יומן (ב"י לדעת הפוסקים).

ה. רמב"ם יד החזקה - הלכות מאכלות אסורות פרק יז:

(יד) [גוי] <עכו"ם> שבישל לנו יין או חלב או דבש או פרישין וכיוצא באלו (מכל) דבר הנאכל כמות שהוא חי הרי אלו מותרין ולא גזרו אלא על דבר שאינו נאכל כמות שהוא חי כגון בשר ודג תפל וביצה וירקות אם בישלן [הגוי] <העכו"ם> מתחלה ועד סוף ולא נשתתף ישראל עמו בבשולן הרי אלו אסורין משום בשולי [גויים] <עכו"ם>:
(טו) במה דברים אמורים בדבר שהוא עולה על שולחן מלכים לאכול בו את הפת כגון בשר וביצים ודגים וכיוצא בהם אבל דבר שאינו עולה על שולחן מלכים לאכול בו את הפת כגון תורמוסין ששלקו אותן [גויים] <עכו"ם> אע"פ שאינן נאכלין חיין הרי אלו מותרין וכן כל כיוצא בהן שעיקר הגזרה משום חתנות שלא יזמנו [הגוי] <העכו"ם> אצלו בסעודה ודבר שאינו עולה על שולחן מלכים לאכול בו את הפת אין אדם מזמן את חבירו עליו:

ו. שו"ע יורה דעה סימן קיג:

דבר שאינו נאכל כמו שהוא חי וגם עולה על שולחן מלכים לפת בו את הפת או לפרפרת שבישלו [גוי] <עובד כוכבים> אפילו בכלי ישראל ובבית ישראל אסור משום בישולי [גויים] <עובד כוכבים>:

- 3.2) According to some opinions, it is forbidden to buy bread from a gentile baker even where there is no Jewish baker. Others permit buying bread from a gentile baker, but only where there is no Jewish baker. And some permit buying bread from a gentile baker even where there is a Jewish baker.

Sources:

Maimonides Laws of Forbidden Foods 17:12

Shulchan Aruch Yoreh Deah 112

א. רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק יז הלכה יב:

אע"פ שאסרו פת [גויים] <עכו"ם>, יש מקומות שמקילין בדבר ולוקחין פת הנחתום [הגוי] <העכו"ם> במקום שאין שם נחתום ישראל ובשדה מפני שהוא שעת הדחק, אבל פת בעלי בתים אין שם מי שמורה בה להקל שעיקר הגזירה משום חתנות ואם יאכל פת בעלי בתים יבוא לסעוד אצלן.

ב. שו"ע יורה דעה סימן קיב:

(א) אסרו חכמים לאכול פת של עממים עובדי [עבודה זרה] <כוכבים> משום חתנות (ואפילו במקום דליכא משום חתנות אסור) (רשב"א סימן רמ"ח) ולא אסרו אלא פת של חמשת מיני דגן אבל פת של קטנית ושל אורז ודוחן אינו בכלל פת סתם שאסרו:

וגם אינו אסור משום בישולי [גויים] <עובדי כוכבי"ם> אם אינו עולה על שולחן מלכי' (טור וב"י בשם תשו' הרא"ש):
יש מקומות שמקילין בדבר ולוקחים פת מנחתום [הגוי] <העובד כוכבים> במקום שאין שם נחתום ישראל מפני שהיא שעת הדחק (וי"א דאפילו במקום שפת ישראל מצוי שרי) (ב"י לדעת המרדכי וסמ"ק והג"א ומהרא"י ואו"ה ריש כלל מ"ד) אבל פת של בעלי בתים אין שם מי שמורה בה להקל שעיקר הגזרה משום חתנות ואם יאכל פת בעלי בתים יבא לסעוד אצלם: ולא מיקרי פת בעל הבית אלא אם עשאו לבני ביתו אבל עשאו למכור מיקרי פלטר אע"פ שאין דרכו בכך וכן פלטר שעשאו לעצמו מיקרי בעל הבית (כך משמע בב"י):

- 3.3) In all business transactions – purchase and sale, hiring, lending money etc. – a Jew must be given precedence over a gentile, even when this causes minor financial losses.

Sources:

Sefer HaChinuch commandment 337

Responsa of the Rama 10

Responsa Piksei Uziel B'Sheelot HaZman 48

Responsa Ateret Paz part 1, volume 3 Choshen Mishpat 10

Medrash Tanchuma (Warsaw) on the portion of Vayikra 6

Maimonides, Laws of Loaning and Borrowing 5:7

א. ספר החינוך מצוה שלז:

ועוד דרשו בזה הכתוב, אם באת לקנות קנה מישראל, שנאמר או קנה מיד עמיתך.

ב. שו"ת הרמ"א סימן י:

היסוד הגדול השלישי, הנה הוא במדרש תורת כהנים פרשת בהר והוא בספרא בהר פרשתא ג בשינוי לשון, ועיין תורה תמימה ויקרא כה יד אותיות פג - פה "וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה וגו'"... (ויקרא כה, יד) למדה תורה דאם באת לקנות קנה מיד עמיתך, וכן למכירה... ואין לומר דזהו דוקא כשהכותי והישראל נותנין בערך ובמקח אחד, אבל כשהכותי מוזיל טפי שרי ליקח ממנו כדי להרויח במקחו. הנה דברים אלו ג"כ הבל המה, דהא גרסינן פרק איזהו נשך (ב"מ עא, א): תני רב יוסף "אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד) עמי וכותי עמי קודם, עני ועשיר עני קודם כו'. ופריך בגמרא עמי וכותי עמי קודם פשיטא, ומשני אמר רב נחמן אמר רב הונא, תנא לא נצטרכה אלא דאפילו לכותי ברבית שנאמר לנכרי תשיך (דברים כג, כא) אפ"ה דוחה עשה של אם כסף תלוה עשה זו.

ג. שו"ת פסקי עוויאל בשאלות הזמן סימן מח:

ומעתה בנדון דידן שבעל הבית עסוק בעבודה, ועבודתו מחייבתו לשכור פועלים מישראל אין שעור שלישי או חומש נוסף על השכר של פועל לא יהודי מוציא אותו ידי חובתו אלא צריך לקיים המצוה כתקנה בעין יפה במדת כי טוב לו עמך וחי אחיך עמך. ועוד נראה לומר דמצות עבודה עברית אעפ"י שהיא מצוה דרבנן מלאו הבא מכלל עשה הואיל ובטול מצות עשה זו היא בקום ועשה בהעסקת פועלים לא יהודים היא נדונה כדן מצות לא תעשה שנאמר בה בכל מאדך. וכ"כ הרדב"ז בתשובתו והבי"ד הפ"ת סי' קפ"ז ס"ק ד' ע"ש.

מהאמור אנו למדים שמצוה על בעל הבית והפועל, היצרן והלוקח, לסחור בתוצרת ישראל ולעבוד אצל ישראל ועל ידי פועל ישראל בתשלומי שכר הוגן קבועים וקצובים עפ"י בית דין מוסמך או עפ"י מנהג המדינה. והנלע"ד כתבתי.

ד. שו"ת עטרת פז חלק ראשון כרך ג - חו"מ סימן י:

מסקנא דמילתא: הרוצה לקנות חפץ ויש לפניו נכרי וישראל המוכרים את אותו חפץ או סחורה, כל היכא דמוכרים במחיר שוה, יש להקדים הקניה מהישראל כדי לקיים את מצות חז"ל שלמדנו בתו"כ, שעמיתך קודם לנכרי בענין מקח וממכר.

ובמקום שהישראל מוכר יותר ביוקר, אם זהו דבר מועט, ג"כ ראוי ונכון להקדימו לישראל, [ועי' בשו"ת מנחת יצחק ח"ג (סי' קכט) שכתב דשיעור מועט היינו שיעור של הפרש שתות (שש עשרה וחצי אחוז בערך) יעו"ש. [...]] היכא שהקונה הוא תגר וכיו"ב שוהו עיקר מחייתו ופרנסתו, יש להקל שאף בהפרש מועט א"צ להקדים הישראל אם הוא מיקר יותר מהנכרי, כי היא שמלתו לעורו, וכמתבאר מתשובת המהר"ם שיק הנ"ל (חחו"מ סי' לא) דבתגר שענין הקניה הוא כרי חיו א"צ להקדים הישראל, כשם שאין צריך להקדים הלואת ישראל בחינם לנכרי בריבית במקום שהוא כדי חייו.

וכן במקום שהישראל והנכרי מוכרים בשוה, אבל חנותו של הנכרי נמצאת יותר קרוב מחנותו של הישראל, אם חנותו של הישראל נמצאת במרחק רב (יותר ממאה מיל), ויש בדבר טורה גדול להגיע אליו, שפיר יכול לקנות מהנכרי, אבל אם חנותו של הישראל נמצאת במרחק מועט נכון וראוי להתאמץ לקנות ממנו, ובפרט שהוא שומר תורה ומצוות ואת יראי ה' יכבד, ולקיים מצות רבותינו שבתו"כ דיש להקדים הישראל בענין מקח וממכר.

ה. מדרש תנחומא (ורשא) פרשת ויקרא סימן נ:

[...] זש"ה גם בלא דעת נפש לא טוב ואין ברגלים חוטא (משלי יט) מי שחטא אפ"ל בשוגג אינו סימן יפה לו, כיצד היו לפניו שתי חנויות אחד של נכרי ואחד של ישראל נכנס לאותה של נכרי בלא דעת לא טוב, נכנס במזיד נקרא חוטא שנא' ואין ברגלים חוטא.

ו. רמב"ם הלכות מלוה ולוה פרק ה הלכה ז:

מצוה להקדים הלואת ישראל בהנם להלואת [גוי] <עכו"ם> ברבית.

- 3.4) According to one opinion, it's a special Torah commandment to take high interest on loans to a gentile. Also according to this same opinion, one mustn't forgive the debt of a gentile or postpone its payment date. Others also prohibit lending money without interest to a gentile but do not see this prohibition as a special commandment [whereas it is forbidden to lend money with interest to (or borrow from) a Jew]. According to some opinions, in some conditions where lending money to a gentile may cause affinity between him and the Jew and cause the Jew to be influenced by the ways of the gentiles, it is forbidden to lend money to a gentile altogether. With regard to a ger toshav: according to all opinions it is permitted to lend him money at interest.

Sources:

Deuteronomy 23

Sifrei Devarim piska 263

Mishnah Tractate Bava Metzia 5:6

Babylonian Talmud Tractate Bava Metzia 70b

Tosephot on Tractate Bava Metzia 70b

Tosephot HaRosh on Tractate Bava Metzia 70b

Nachmanides' Novella on Tractate Bava Metzia 70b
Hagahot Ashrei on Tractate Moed Katan 1:24
Maimonides' *Sefer HaMitzvot*, positive commandment
Nachmanides' Glosses on *Sefer HaMitzvot* root 6
Maimonides, Laws of Loaning and Borrowing chapter 5
Me'iri on Tractate Bava Metzia 71a
The Ran's Novella on Bava Metzia 70b
Shulchan Aruch Yoreh Deah 258
Responsa of the Rabbaz manuscript -- Orach Chayim, Yoreh Deah (part 8) 228
Sefer HaChinuch commandment 573
Minchat Chinuch commandment 573 section (3)
Deuteronomy 15:3
Sifrei Devarim *Piska* 113
Maimonides, Laws of Loaning and Borrowing 1:2
Sefer HaChinuch commandment 476
Minchat Chinuch commandment 476, sections 2-3

א. דברים פרק כג:

(כא) לנכרי תשיך ולאחיך לא תשיך למען יכרכך יד ויד אל היך בכל מושלח ידך על הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה:

ב. ספרי דברים פיסקא רסג:

(כא) לנכרי תשיך ולאחיך לא תשיך, לנכרי תשיך מצות עשה. ולאחיך לא תשיך, מצות לא תעשה.

ג. משנה מסכת בבא מציעא פרק ה משנה ו:

אין מקבלין צ' או פרזל מישקאל, מפני שהיא רפית. אכל מקבלין צ' או פרזל מן הנקרים, ולוין מהן ומלוין אותן ברבית, וכן בגר תושב.

ד. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף ע עמוד ב:

מרבבה הונו בנשך ותרביית דלים יקבצנו. מאי לחונן דלים? - אמר רב: כגון שבור מלכא. אמר רב נחמן: אמר לי הונא: לא נצרכא, אלא דאפילו רבית דנכרי. איתביה רבא לרב נחמן: (דברים כ"ג) לנכרי תשיך, מאי תשיך - לאו תשוך? - לא, תשיך. - לא סגי דלאו הכי? - לאפוקי אחיך דלא. - אחיך בהדיא כתב ביה ולאחיך לא תשיך! - לעבור עליו בעשה ולא תעשה. איתביה: לוין מהן ומלוין אותם ברבית, וכן בגר תושב! - אמר רב חייא בריה דרב הונא: לא נצרכא, אלא בכדי חייו. רבינא אמר: הכא בתלמידי חכמים עסקינן. טעמא מאי גזור רבנן - שמא ילמוד ממעשיו, וכיון דתלמיד חכם הוא - לא ילמוד ממעשיו. איכא דמתני לה להא דרב הונא אהא, דתני רב יוסף: (שמות כ"ב) אם כסף תלוה את עמי את העני עמך, עמי ונכרי - עמי קודם, עני ועשיר - עני קודם, ענייך ועניי עירך - ענייך קודמין, עניי עירך ועניי עיר אחרת - עניי עירך קודמין. אמר רב: עמי ונכרי עמי קודם פשיטא! - אמר רב נחמן אמר לי הונא: לא נצרכא דאפילו לנכרי ברבית ולישראל בחנם. תניא, אמר רבי יוסי: בא וראה סמיות עיניהם של מלוי ברבית: אדם קורא להבירו רשע - יורד עמו לחייו. והם מביאין עדים ולבלר וקולמוס ודיו, וכותבין וחותמין: פלוני זה כפר באלהי ישראל. תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל מי שיש לו מעות ומלוה אותם שלא ברבית - עליו הכתוב אומר (תהלים ט"ו) כספו לא נתן בנשך ושחד על נקי לא לקח עשה אלה לא ימוט לעולם. הא למדת שכל המלוה ברבית נכסיו מתמוטטין. והא קא חזינן דלא מוזפי ברבית וקא מתמוטטין! - אמר רבי אלעזר: הללו מתמוטטין ועולין, והללו מתמוטטין ואינן עולין. (חבוקק א') למה תביט בוגדים תחריש כבלע רשע צדיק ממנו - אמר רב הונא: צדיק ממנו - בולע, צדיק גמור - אינו בולע.

ה. תוספות מסכת בבא מציעא דף ע עמוד ב:

תשיך לא סגי דלאו הכי - אבל אי תשוך ניחא דלא סגי דלא תשוך דאסור להלוות לו בחנם כדאמר קרא (דברים ז) לא תחנם ועוד שאמר הכתוב להלוות להם ברבית [...].

ו. תוספות הרא"ש על מסכת בבא מציעא דף ע עמוד ב:

תשיך לא סגי דלאו הכי - אבל תשוך ניחא ליה לא סגי דלא תשוך דאסור להלוותם בחנם כדאמר לא תחנם, ועוד שאמר הכתוב להלוותם ברבית כדי לחסרם, וא"ת ומאי פריך מהאי קרא הא לא אסיר אלא מדרבנן גזרי' שמא ילמוד ממעשיו כדאמרין בסמוך, וי"ל דהכי פריך כיון דאמרה תורה דמצוה לחסרם לא היה להם לחכמים לאסור, ואע"ג דלא אסיר אלא מדרבנן שפיר דריש ליה מקרא דשלמה דאסמכיה שלמה אקראי, אי נמי שלמה דבר ברבית דאורייתא ואסמכיה רבנן למילתייהו אקרא:

ז. חדושי הרמב"ן על מסכת בבא מציעא דף ע עמוד ב:

מאי לאו תשוך. פרש"י ז"ל מותר אתה ליקח מהם נשך, וכן עיקר שהוצרך הכתוב להתיר רביתו של גוי כשם שהוצרך להתיר גזלתו ואבדתו כדאיתא בקמא בפרק הגזול (ק"ג ב'), ובכה"ג כתיב (דברים ט"ו) את הנכרי תגוש, [ודחי לא תשיך] ואקשינן תשיך לא סגיאל דלאו הכי, כלומר שלהתיר ללוות ממנו לא הוצרך הכתוב דמנא תיתי לאסור:

ומשמע דרבא טעי דסבר דאורייתא הוא דאסיר הלכה למשה מסיני, ומשום הכי הוה מקשי ליה דבהדיא שרייה רחמנא, אבל השתא למאי דמתרצינן לרבינא ולרב חייא בריה דרב הונא דאמרי מדרבנן הוא לעולם אימא לך תשוך, אי נמי אוקימתיה דרב נחמן עיקר הוא דמוקים קרא כפשטיה בתשיך ממש, והכי תניא בספרי לנכרי תשיך הרי זה מצות עשה ולאחיך לא תשיך הרי זה מצות לא תעשה, פ"י תשיך תשיך ממש ולאפוקי אחיך דלא ולא הוה מכלל עשה עשה כדמפרש רב נחמן בשמעתין, ולא כדברי מי שאומר שמצוה מן התורה להלוות את הנכרי, וכן כתב רש"י ז"ל בפ"י התורה, וכיוצא בה שם בספרי כל צפור טהורה תאכלו מצות עשה כל שרץ העוף טמא הוא מצות לא תעשה:

ומשמע דהלכתא כלישנא בתרא דמתני לה לרב הונא לגוי ברבית ולישראל בחנם, ולהוה לישנא לא חזינן דגזור רבנן שמא ילמוד ממעשיו לא בתלמיד [חכם] ולא בעם הארץ, וכן נראה מדברי רבינו הגדול ז"ל, אבל חזינן לר"ח ז"ל דכתב אוקמה ר' חייא בכדי חייו והני מילי בת"ח דלא גמיר ממעשיו, ותמיהני דאפי' כלישנא קמא היכי מזכי שטרא לבי תרי לימא או כרבינא או כר' חייא, למר כדי חייו מותר לכל אדם, ולמר בת"ח מותר אפי' להעשיר, ובעל הלכות ז"ל כתבה לדר' חייא דאמר לא נצרכה אלא כדי חייו ולא אדכר לדרכינא, ומדברי כולם נלמוד שהלכה כלישנא קמא לחומרא, והכי מסתברא מדאמרין במס' מכות (כ"ד א') כספו לא נתן בנשך אפי' רבית גוי, אלמא מיסר אסרוה רבנן, ומיהו נקטינן כתר' לישני דר' חייא ודרכינא לקולא, ולכדי חייו מותר לכל אדם ותלמידי חכמים מותרין אפי' להעשיר, דלית לן למימר דפליגי, וכל כי האי גוונא איסורא דרבנן הוא ולקולא נקטינן וכל המחמיר עליו הראיה, וראיתי נוסחא ראשונה שבהלכות והיה כתוב שם ת"ח מותר להלוות לנכרי ברבית דלא גמר ממעשה גוי אבל עם הארץ אינו מותר אלא בכדי חייו, זו היתה נוסחא ראשונה ומחקה רבינו ז"ל והגיה שתי הלשונות שבגמרא, והוא הדעת הזו בעצמה:

ח. הגהות אשרי מסכת מועד קטן פרק א סימן כד:

ר"י היה מורה הלכה למעשה להלוות למעורפיא שלו בחנם שבת ראשונה שהמועד בתוכה ואם יעכב יותר יתן רבית משם ואילך וגם להתנות וליקח ערבות במועד על מלוה שלאחר המועד כתב דיכול להיות שמותר אם לזה ישראל מעות לנכרי שלא ברבית על הסחורה על מנת שאם לא יפרעם אחר ח' ימים שתהא הסחורה קנויה אחר ח' ימים לישראל המלוה אפשר דמותר מ"מ יש להחמיר על העושה בו כפרקמטיא גמורה. מא"ז:

ט. ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה קצח:

המצוה הקצ"ח היא שצונו לבקש ריבית מן הגוי ואז נלוה לו עד שלא נועילהו ולא נעזור לו אבל נזיקה ואפילו בענין הלוואה שנתנה עמו כמו שהוזהרנו (ל"ת רל"ה) מעשות כן לישראל. והוא אמרו יתעלה (תצא כג כא) לנכרי תשיך. והנה בא לנו הפירוש המקובל כי זה מצוה לא רשות והוא אמרם בספרי לנכרי תשיך זה מצות עשה ולאחיך לא תשיך זה מצות לא תעשה. ולזו המצוה גם כן תנאין דרבנן. וכבר התבאר פירוש זה במסכת מציצא (עב ב, עא א):

י. השגות הרמב"ן לספר המצוות שורש ו:

עוד במצות אחרות טעה בהן הרב כגון להלוות לנכרי ברבית שנאמר (תצא כג) לנכרי תשיך וכגון לנגוש את הנכרי שנאמר (ראה טו) את הנכרי תגוש שמנאן הרב (מ"ע קצח וקמב) מצות חלוטות. רצוני לומר שלא מנאן במניינו בלאוין הבאים מכלל עשה הנזכרים אבל בהן שאנו מצוים שנלוה את הנכרי ברבית ושנגוש אותו לפרוע חובו אחר השמטה. והשב זה מפני מאמרם בספרי (הובא במ"ע קצח) לנכרי תשיך הרי זה מצות עשה ולאחיך לא תשיך הרי זה מצות לא תעשה. ואין הכונה אלא לומר לנכרי תשיך ולא לאחיך והוא לאו הבא מכלל עשה שהוא נקרא עשה בהלוואת האח עד שיהיה המלוה לישראל ברבית עובר בעשה ול"ת. והוא הדין למאמרם שם (הוב' במ"ע קמב) את הנכרי תגוש הרי זה מצות עשה, שרצונם לומר כן שנגישת האח עובר עליה בעשה ול"ת. וכן פירש רבינו שלמה בפירוש התורה (גבי תשיך). והסוגיא שבגמר בבא מציצא (ע ב) כך היא, אמרו לנכרי תשיך מאי לאו תשוך, לא תשיך, תשיך לא סגיאל דלאו הכי, כלומר שאם נאמר דתשוך קאמר אפשר שבא הכתוב להתיר רבית מן הגוי כדרך שהתיר אבידתו (תצא כב, ב"ק קיג ב, הל' אבדה פ"א ה"ג) וגזלתו (ב"מ קיא ב, ב, לת"ק) אבל אם ללוות ממנו לא הוצרך להתיר ולעשותו מצוה אי אפשר, ומתוך לאפוקי אחיך דלא לעבור עליו בעשה ולא תעשה. והנה עלה לנו בין שנאמר תשיך בין שנאמר תשוך שהוא עשה במניעה מן האח כמו שאמרו בברייתא הזו שבספרי.

יא. רמב"ם הלכות מלוה ולוה פרק ה:

הלכה א

[הגוי] <העכו"ם> וגר תושב לויין מהן ומלוין אותן ברבית שנאמר לא תשיך לאחיך לאחיך אסור ולשאר העולם מותר, ומצות עשה להשיך [לגוי] <לעכו"ם> שנאמר לנכרי תשיך מפי השמועה למדו שזו מצות עשה וזהו דין תורה. (השגת הראב"ד) "ומצות עשה להשיך וכו' עד וזהו דין תורה. א"א אני לא מצאתי שמועה זו ואולי טעה במה שמצא בספרי (פרשת כי תצא) שנאמר שם לנכרי תשיך זה מצות עשה ופירושו משום דהוה ליה לאו הבא מכלל עשה שלא ישיך לישראל" עכ"ל.

הלכה ב

אסרו חכמים שיהיה ישראל מלוה את [הגוי] <העכו"ם> ברבית קצוצה אלא בכדי חייו גזרו שמא ילמוד ממעשיו ברוב ישיבתו עמו, לפיכך מותר ללוות מן [הגוי] <העכו"ם> ברבית שהרי הוא בורח מלפניו ואינו רגיל אצלו, ותלמיד חכם שאינו רגיל בו ללמוד ממעשיו מותר להלוות [לגוי] <לעכו"ם> ברבית אפילו להרויח, וכל אבק רבית עם [הגויים] <העכו"ם> מותרת לכל.

יב. המאירי על מסכת בבא מציצא דף עא/א:

ישראל וגוי שבאו ללוות מישראל ואי אפשר לו לקיים את שתיהן מצוה להקדים לישראל בחנם ולא לגוי בשכר ומ"מ אף לגוי בשכר יש בו צד מצוה ומוסר הואיל ובה לפניך אל תשיבהו ריקם אלא שמ"מ לא נצטוית בו להלוות בחנם ויש מפרשים שזו כוונת חכמים באמרם לנכרי תשיך זה מצות עשה ואף על פי שזו יראה שענינו לעבור ישראל עליו בעשה מכה לאו הבא מכלל

עשה כמו שבארנו מ"מ במה שדרשו במקרא זה ר"ל אם כסף תלוה נכלל צד מצוה בהלוואתו מיהא בשכר ולא לנטשו מכל וכל והוא שאמרו אם כסף תלוה את עמי וגוי עמי קודם את העני עני ועשיר עני קודם עמך עניי ועני עירך עניי קודמין עני עירך ועניי עיר אחרת עניי עירך קודמין הא למדת שאף הגוי נרמז במקרא אלא שישראל בחינם קודם לו אף בשכר ולא נאמר עליו לשון קדימה אלא שאף הוא בכלל צד מצוה ומוסר:

יג. חדושי הר"ן על בבא מציעא דף ע/ב:

ולי נראה כדברי הרמב"ם ז"ל דכיון דמסקנא דשמעתין דרבית דגוי מדאורייתא שרי הדרינן למאי דס"ד דרבא מאי לאו תשוך, ואי איתא דקרא להתיר רבית אצטריך כדברי רש"י ז"ל מדחינן ברייתא דספרי לגמרי דמנ"ל דלאו הבא מכלל עשה אתא דילמא למשרי אצטריך אלא ע"כ כי סבירא לן דרבית דגוי שרי נקטינן לנכרי תשיך כפשטיה דלמצוה הוא דאתא והיינו דתניא בספרי לנכרי תשיך ה"ז מצות עשה, וכיון דמסקנא דסוגיין דרבית דגוי מדאורייתא שרי נקטינן ע"כ ברייתא דספרי כפשטה:

יד. שולחן ערוך יורה דעה סימן קנט:

סעיף א

דבר תורה, מותר להלוות [לגוי] <לעובד כוכבים> בריבית. וחכמים אסרוהו, אם לא כדי חייו, או לת"ח, או בריבית דרבנן. והאידינא, מותר (בכל ענין). (הטור).

טו. שו"ת רדב"ז מכתב יד - או"ח, יו"ד (חלק ח) סימן קכח:

וכך אנו נוהגין להלוות לגוים בריבית, ואפילו יותר מכדי חייו כדי לקיים מצות עשה, ולשמא ילמוד ממעשיו לא חיישינן שאין אנו רגילים אצלם ולא הם אצלינו והכל נעשו כתלמידי חכמים לדבר זה, וכ"ש במה שכתבו בשם רש"י ז"ל שכיון שרבו האידינא מסים וארנוניות הכל הוא כדי חייו, ואין לו שיעור כלל שבכל יום ויום ומעללים עלינו ואוכלים ממונם של ישראל (עיין שו"ע יו"ד סימן קנ"ט סעיף א').

טז. ספר החינוך - מצוה תקעג:

מצות הלואה לנכרי בריבית אם יצטרך ללוות מה שאינו כן בישראל:

שנצטוונו לבקש רבית מן האומות כשנלוה להם, ולא נלוה להם בלא רבית, ועל זה נאמר (דברים כ"ג, כ"א), לנכרי תשיך. וכמו כן מותר ללוות מהן בריבית, ואמרו בספרי, לנכרי תשיך, מצות עשה, ולאחיך לא תשיך, לא תעשה:

יז. מנחת-חינוך, מצווה תקעג' ס"ק (ג):

ולגר תושב אין מצוה, אבל מותר, אבל מצוה ליכא.

יח. דברים פרק טו פסוק ג:

את הנכרי תג'ש ונאשר יהיה לך את אחיך תשמש ידך:

יט. ספרי דברים פיסקא קיג:

(ג) את הנכרי תגש, זו מצות עשה.

כ. רמב"ם הלכות מלוה ולוה פרק א הלכה ב:

כל הנוגש העני והוא יודע שאין לו מה יחזיר לו עובר בלא תעשה שנאמר לא תהיה לו כנושה, ומצות עשה לנגוש את [הנכרי] <העכו"ם> ולהצר לו שנאמר לנכרי תגוש מפי השמועה למדו שזו מצות עשה.

כא. ספר החינוך - מצוה תעו:

מצוה לנגוש את הנכרי.

לנגוש הנכרי שיפרע מה שהוא חייב לנו ולא נחמול ונרחם עליו להאריך לו המלוה, ועל זה נאמר (דברים ט"ו, ג'), את הנכרי תגוש, וכן אמרו בספרי (כאן), את הנכרי תגוש, זו מצות עשה.

משרשי המצוה שלא נלמד נפשותינו לחמול ולרחם עליהם למען לא נמשך אחר מעשיהם ואחר עצתם בשום דבר.

והרמב"ן ז"ל (בהשגותיו לטורש הששי) כתב שאין זה מצות עשה כלל, אבל ענין הכתוב להזהיר על החמלה בישראל בעשה ולא תעשה, ואמר, את הנכרי תגוש, ולא אחיך, והוא לאו הבא מכלל עשה דקימא לן שהוא כמו עשה, והלאו המבואר בו כמו כן ולאחיך לא תגוש, וכן הענין ממש באיסור רבית.

[...]

ועובר עליה והאריך זמן פרעונו מן הנכרי על צד החמלה עליו לבד, לא מצד היראה ללוה או להפסד חובו או לשום תועלת אחר, ביטל עשה זה לדעת הרמב"ם ז"ל. ולדעת הרמב"ן ז"ל הנוגש ישראל בחובו ביטל עשה זה מלבד שעבר על לאו, אבל אריכות חוב לנכרי לא מעלה ולא מוריד.

כב. מנחת חינוך מצוה תעו, אותיות ב-ג:

(ב) ונראה אם אינו נוגש את הנכרי מחמת חמלה, עובר גם כן על לאו דלא תחנם [מצוה תכו'] [...]. ומה שכתב הרב המחבר דלהרמב"ן אריכות חוב לנכרי אינו מעלה ואינו מוריד, נראה דאיסור איכא כל שעושה טובה לנכרי, אך בעשה זו אינו עובר לדעתו כנ"ל.

(ג) וגר תושב דמותר ליתן לו מתנת חינם אין מצווה לנגושו אף לדעת הר"מ, כי מצוה להחיותו, והא דכתיב לנכרי וגו' היינו גוי. וגם אינו בכלל ישראל לאיסור נגישה, כי גר תושב לאו בכלל רעהו הוא ולא הכלל נכרי, וזה פשוט.

- 3.5) According to some opinions it is permissible to delay the wages of a gentile. According to other opinions it may not be permissible. It is forbidden to delay the payment of the wages of a ger toshav, but the prohibition is less severe than that of delaying a Jew's wages.

Sources:

Babylonian Talmud Tractate Bava Metzia 111a
Babylonian Talmud Tractate Sanhedrin 57a
Minor Tractates Tractate Gerim chapter 3
Palestinian Talmud Tractate Yevamot chapter 8
Babylonian Talmud Tractate Bava Metzia 111a
Babylonian Talmud Tractate Bava Kama 113a
Maimonides, Laws of Rentals chapter 11
Maimonides, Laws of Robbery and Loss 1:2

א. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף קיא עמוד א:

משנה. אחד שכר אדם ואחד שכר בהמה ואחד שכר כלים - יש בו משום (דברים כד) ביומו תתן שכרו, ויש בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר. אימתי - בזמן שתבעו, לא תבעו - אינו עובר עליו. המחזהו אצל חנוני או אצל שולחני - אינו עובר עליו. שכיר בזמנו - נשבע ונוטל, עבר זמנו - אינו נשבע ונוטל. אם יש עדים שתבעו (בזמנו) - הרי זה נשבע ונוטל. גר תושב - יש בו משום ביומו תתן שכרו ואין בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר.

ב. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף נז עמוד א:

אלא אמר רב אחא בריה דרב איקא: לא נצרכה אלא לכובש שכר שכיר. נכרי בנכרי ונכרי בישראל - אסור, ישראל בנכרי - מותר.

ג. מסכתות קטנות מסכת גרים פרק ג:

הלכה א

איהו גר תושב, כל שקיבל עליו שלא לעבוד עבודה זרה דברי רבי מאיר, רבי יהודה אומר כל שקיבל עליו שלא להיות אוכל נבילות.

הלכה ב

רוקו ומושבו ומשכבו ומי רגליו טמאין, פתו ושמו ויינו טהורין. ועוברים עליו משום כל תונה וכל תעשוק וכל תלין פעולת שכיר.

ד. תלמוד ירושלמי מסכת יבמות פרק ח:

אמר רבי יוסה שלא תאמר והוא שווה לישראל בשלשה דברים בלא תעשוק ולא תונה וגולה כישראל הוא לא יבטל לפום כן צריך מימר מבטל עבודה זרה כגוי מאן תנא בלא יעשוק רבי יוסה כי ר' יודה דתני גר תושב הרי בלא תעשה דברי רבי יוסי בי רבי יודה.

ה. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף קיא עמוד א:

מכאן אמרו: כל הכובש שכר שכיר עובר בחמשה שמות הללו, ועשה: משום (ויקרא י"ט) בל תעשק את רעך, ומשום (ויקרא י"ט) בל תגזל, ומשום (דברים כ"ד) בל תעשק שכיר עני, ומשום (ויקרא י"ט) בל תלין, ומשום (דברים כ"ד) ביומו תתן שכרו, ומשום (דברים כ"ד) לא תבא עליו השמש.

ו. תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף קיג עמוד א:

וגזל [גוי] <כנעני> מי שרי? והתניא: אמר ר' שמעון, דבר זה דרש ר"ע כשבא מזפירין: מנין לגזל [גוי] <כנעני> שהוא אסור? ת"ל: (ויקרא כ"ה) אחרי נמכר גאולה תהיה לו, שלא ימשכנו ויצא, יכול יגלום עליו? ת"ל: (ויקרא כ"ה) וחשב עם קונהו, ידקדק עם קונהו!

ז. רמב"ם הלכות שכירות פרק יא:

הלכה א

מצות עשה ליתן שכר השכיר בזמנו שנאמר ביומו תתן שכרו וגו', ואם איחרו לאחר זמנו עובר בל"ת שנאמר ולא תבוא עליו השמש ואין לוקין עליו שהרי הוא חייב לשלם, אחד שכר האדם ואחד שכר בהמה ואחד שכר הכלים חייב ליתן בזמנו ואם איחר לאחר זמן עובר בל"ת, וגר תושב יש בו משום ביומו תתן שכרו ואם איחרו אינו עובר בל"ת.

הלכה ב

כל הכובש שכר כאילו נטל נפשו ממנו שנאמר ואליו הוא נושא את נפשו, ועובר בארבע אזהרות ועשה עובר משום בל תעשוק ומשום בל תגזל ומשום לא תלין פעולת שכיר ומשום לא תבא עליו השמש ומשום ביומו תתן שכרו, אי זהו זמנו שכיר יום גובה כל הלילה ועליו נאמר לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר, ושכיר לילה גובה כל היום ועליו נאמר ביומו תתן שכרו,

ושכיר שעות של יום גובה כל היום ושכיר שעות של לילה גובה כל הלילה, שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע יצא ביום גובה כל היום יצא בלילה גובה כל (אותו) הלילה.

ח. רמב"ם הלכות גזלה ואבדה פרק א הלכה ב:

ואסור לגזול כל שהוא דין תורה, אפילו גוי עובד עבודה זרה אסור לגזלו או לעשוקו, ואם גזלו או עשוקו יחזיר.

- 3.6) A gentile doesn't inherit from his Jewish father (for example, when the father converted after the son was born or the son is the child of a Jew from a gentile woman).

Sources:

Maimonides, Laws of Estates 1:7

Maimonides, Laws of Estates 2:12

Maimonides, Laws of Estates 6:10

Maimonides, Laws of Winning and Gifts 1:6

Maimonides, Laws of Winning and Gifts chapter 9

Tur Choshen Mishpat 256

Shulchan Aruch Choshen Mishpat 256

Shulchan Aruch Choshen Mishpat 275:1

א. רמב"ם הלכות נחלות פרק א הלכה ז:

כל הקרובין בעבירה יורשין בכשרים, כיצד כגון שהיה לו בן ממזר או אח ממזר הרי אלו כשאר בנים וכשאר אחים לנחלה, אבל בנו מן השפחה או מן הנכרית אינו בן לדבר מן הדברים ואינו יורש כלל.

ב. רמב"ם הלכות נחלות פרק ב הלכה יב:

היו לו בנים [בגויותו] <כשהיה עכו"ם> ונתגייר אין לו בכור לנחלה, אבל ישראל שהיה לו בן מן השפחה ומן [הגויה] <העכו"ם> הואיל ואינו קרוי בנו הבא לו אחריו מן הישראלית בכור לנחלה ונוטל פי שנים.

ג. רמב"ם הלכות נחלות פרק ו הלכה י:

[...] ואין [הגוי] <העכו"ם> יורש את אביו הגר ולא גר יורש את גר לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים.

ד. רמב"ם הלכות זכיה ומתנה פרק א הלכה ו:

גר שמת ולא הוליד ישראל אחר שנתגייר אין לו יורשין אלא כל הקודם והחזיק בנכסיו זכה [...].

ה. רמב"ם הלכות זכיה ומתנה פרק ט:

הלכה ז

גר שיש לו בן שאין הורתו בקדושה, הואיל ואינו יורשו כמו שיתבאר במקומו, כך אינו יכול ליתן לו כל נכסיו במתנת שכיב מרע, לא כל נכסיו ולא מקצתן, שלשון ירושה ומתנה לגבי יורש אחד הן, ואם תאמר יקנה נמצא זה יורש את אביו. (השגת הראב"ד: גר שיש לו בן וכו' עד מתנתו קיימת. א"א כן אמר הגאון ואין הדעת נוחה הימנו ויש לומר דעת אחרת טובה מזו עכ"ל.)

הלכה ח

לפיכך אם נתן לגר משאר הגרים מתנתו קיימת.

הלכה ט

שכיב מרע שהודה שיש לו לפלוני אצלי כך וכך תנוהו לו, או שאמר כלי פלוני פקדון הוא בידי לפלוני תנוהו לו, חצר פלונית של פלוני הוא, חוב שיש לי ביד פלוני אינו שלי של פלוני הוא, בכל אלו הדברים וכיוצא בהן הודאתו הודיה, ואפילו הודה הגר לבנו שאין הורתו בקדושה דבריו קיימין, אפילו הודה שכיב מרע [לגוי] <לעכו"ם> נותנין לו.

ו. טור חושן משפט סימן רנו:

גר שנתן מתנת שכ"מ אינו קונה דמתנת שכיב מרע כירושיה שוויה רבנן וכשם שאין הגר בתורת ירושה כך אינו בתורת שכ"מ וכתב רב אלפס בשם רב האי ה"מ בנותן לבניו או למי שראוי לירשו אבל לאחר קונה וכן כתב הרמב"ם ז"ל ולא נהירא לא"א הרא"ש ז"ל אלא אין חילוק בין בנו לאחר וכן השיג עליו הראב"ד: אבל אם הודה שנכסיו לבנו הוא הודאה כדפרישית לעיל:

ז. שולחן ערוך חושן משפט סימן רנו:

סעיף א

גר שיש לו בן שאין הורתו בקדושה, הואיל ואינו יורשו כך אינו יכול ליתן לו נכסיו במתנת ש"מ, לא כולן ולא מקצתן, שלשון ירושה ומתנה לגבי יורש אחד הם, ואם תאמר יקנה, נמצא זה יורש את אביו; לפיכך אם נתן לגר משאר הגרים, מתנתו קיימת. הגה: וי"א דלא יוכל ליתן לשום אדם במתנת ש"מ, כי אם דרך הודאה (טור בשם הרא"ש ונ"י בשם הרשב"א), וכן נראה

עיקר. י"א אע"ג, דמתנת ש"מ של גר אינו כלום, מ"מ אמרינן בו מצוה לקיים דברי המת, אם הוא בדרך שנתבאר סוף סימן רנ"ב (מרדכי פ"ק דגיטין ור"ן). ויש חולקין (טור בשם הרא"ש כלל ט"ו ומרדכי פרק מי שמת).
[...]

סעיף ג

שכיב מרע שהודה שיש לפלוני אצלו כך וכך תנוהו לו, הודאתו הודאה. ואפילו הודאת הגר לבנו שאין הורתו בקדושה, או [לכותי] <לעובד כוכבים>, נותנים לו. [...]

ח. שולחן ערוך חושן משפט סימן רעה סעיף א:

גר שמת ולא הניח בן שהורתו ולידתו בקדושה, אע"פ שיש לו בנים שהורתם שלא בקדושה ולידתם בקדושה, כל נכסיו הפקר וכל הקודם בהם זכה.

4. The place of gentiles in Jewish political and judicial systems

4.1) A gentile (and even a convert to Judaism) cannot be appointed to the throne or to any other executive governmental position over Jews. A gentile cannot be a judge in a Jewish court of law. Even a convert to Judaism cannot serve as a judge in cases that may result in capital punishment, and according to most opinions a convert cannot judge Jews from birth, even in cases regarding financial matters. (He may, according to all opinions, judge other converts on financial matters.)

Sources:

Deuteronomy 17:15

Sifrei Devarim *piska* 157

Babylonian Talmud Tractate Kiddushin 76b

Rashi on Tractate Kiddushin 76b

Babylonian Talmud Tractate Yevamot 102a

Rashi on Tractate Yevamot 102a

Babylonian Talmud Tractate Sanhedrin 36b

Tosaphot Tractate Sanhedrin 36b

Me'iri on Tractate Kiddushin 76b

Tosaphot on Tractate Yevamot 45b

Maimonides, Laws of Kings 1:4

Maimonides, Laws of Sanhedrin 2:9

Maimonides, Laws of Sanhedrin 11:11

Sefer HaChinuch commandment 498

Tur Choshen Mishpat 7

Shulchan Aruch Choshen Mishpat 7:1

א. דברים פרק יז פסוק טו:

שׁוֹם תְּשִׁים עֲלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר יְדֹנֵד אֶל־הַיָּם בּוֹ מִקְרֵב אֶהְיֶה עֲלֶיךָ מֶלֶךְ לֹא תוּכַל לָתֵת עֲלֶיךָ אִישׁ נְכָרִי אֲשֶׁר לֹא אֶחָיִךְ הוּא:

ב. ספרי דברים פיסקא קנז:

אחיך, ולא מאחרים.

ג. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף עו עמוד ב:

אושפזיכניה דרב אדא בר אהבה גיורא הוה, והוה קא מנצי איהו ורב ביבי, מר אמר: אנא עבידנא סרותא דמתא, ומר אמר: אנא עבידנא סרותא דמתא; אתו לקמיה דרב יוסף, אמר להו, תנינא. (דברים יז) שום תשים עליך מלך [...] מקרב אחיך - כל משימות שאתה משים לא יהיה אלא מקרב אחיך. אמר ליה רב אדא בר אהבה: ואפילו אמו מישראל? אמר ליה: אמו מישראל - מקרב אחיך קרינא ביה. הלכך, רב ביבי דגברא רבא הוא ליעיין במילי דשמיא, ומר ליעיין במילי דמתא. [...] רבי זירא מטפל בהו. רבה בר אבוה מטפל בהו. במערבא, אפילו ריש כורי לא מוקמי מינייהו. בנהרדעא, אפי' ריש גרותא לא מוקמי מינייהו.

ד. רש"י מסכת קידושין דף עו עמוד ב:

כל משימות - מריבויהי דמשמעות דקרא קא יליף משום תשים מקרב אחיך תשים כל משימות ואפי' סנהדרין קטנה.

ה. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף קב עמוד א:

אמר רבא: גר דן את חברו דבר תורה, שנאמר: (דברים י"ז) שום תשים עליך מלך אשר יבחר ה' אלהיך בו מקרב אחיך תשים עליך מלך, עליך הוא דבעינן מקרב אחיך, אבל גר דן את חברו גר, ואם היתה אמו מישראל - דן אפי' ישראל; ולענין חליצה - עד שיהא אביו ואמו מישראל, שנאמר: ונקרא שמו בישראל.

ו. רש"י מסכת יבמות דף קב עמוד א:

גר דן את חברו - דיני נפשות דאילו דיני ממונות אפילו לכל ישראל דתנן (סנהדרין דף לב) הכל כשרים לדון דיני ממונות ואמר' הכל לאתויי מאי לאתויי גר.

ז. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף לו עמוד ב:

הכל כשרין לדון דיני ממונות. הכל לאתווי מאי? - אמר רב יהודה: לאתווי ממזר. - הא תנינא חדא זימנא: כל הראוי לדון דיני נפשות - ראוי לדון דיני ממונות, ויש ראוי לדון דיני ממונות ואין ראוי לדון דיני נפשות. והוינן בה: לאתווי מאי? ואמר רב יהודה: לאתווי ממזר! - חדא לאתווי גר, וחדא לאתווי ממזר. וצריכא: דאי אשמעינן גר - דראוי לבא בקהל, אבל ממזר - אימא לא. ואי אשמעינן ממזר - דבא מטיפה כשרה, אבל גר דלא בא מטיפה כשרה - אימא לא, צריכא.

ח. תוספות מסכת סנהדרין דף לו עמוד ב:

חדא לאתווי גר - השתא משמע דסתם גר כשר לדיני ממונות וק' דפרק החולין (יבמות דף קה: ושם) אכשריה רבא לרב מרי בר רחל ומנ' אפורסי דבבל דכיון דאמו מישראל מקרב אחיך קרינא ביה אלמא בעיא אמו מישראל וי"ל דהכא מיירי לדון גר חבירו כדאמרי' בפ' מצות חליצה (שם דף קב. ושם) גר דן חבירו דבר תורה ואם היתה אמו מישראל דן אפילו ישראל ולא כמו שפ"ה דלענין דיני נפשות איירי דן חבירו ולא ישראל אבל לדיני ממונות כשר ועוד דהתם מייתי קרא דמקרב אחיך ואילו דיני נפשות מימעטי בסמוך מונשאו אתך [...]

ט. המאירי על מסכת קידושין דף עו ע"ב:

אוהב ושווא וגר שאין אמו מישראל והמשוחרר פסולין אף לדיני ממונות, זקן וסריס וממזר וסומא באחת מעיניו כשר לדיני ממונות ופסול לדיני נפשות וכבר ביארנוה במסכת סנהדרין. הא כל שאמו מישראל הרי הוא כישראל גמור וממנין אותו לכל דבר שבשרה ומנוי כשאר כל ישראל וכשאין אמו מישראל אין ממנים אותו אף לשום שררה אלא שמקצת שררות מצרפין אותו עם האחרים ומבליעין אותם ביניהם כך נראה לי וזהו לדעתי פירוש מיטפל להו ואף על פי שגדולי הרבנים פירושוהו בענין אחר:

י. תוספות מסכת יבמות דף מה עמוד ב:

[...] וא"ת דהכא משמע דגר שאין אמו מישראל אין כשר לדון ובפ' אחד דיני ממונות (סנהדרין דף לו: ושם) תנן הכל כשרים לדון ופריך תנינא [ומשני] חדא לאתווי גר וחדא לאתווי ממזר משמע דגר אע"פ שאין אמו מישראל אלא שנתגייר בעצמו דכשר לדון דקרינן ליה בא מטיפה פסולה דקאמר התם אבל גר מטיפה פסולה לא וי"ל דהתם מיירי לדון גר חבירו כדאמר בפ' מצות חליצה (לקמן דף קב. ושם) גר דן את חבירו דבר תורה ואם היתה אמו מישראל דן אפילו ישראל [...]

יא. רמב"ם הלכות מלכים פרק א הלכה ד:

אין מעמידין מלך מקהל גרים אפילו אחר כמה דורות עד שתהיה אמו מישראל, שנאמר לא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיך הוא, ולא למלכות בלבד אלא לכל שררות שבישראל, לא שר צבא לא שר המשעים או שר עשרה, אפילו ממנה על אמת המים שמחלק ממנה לשדות, ואין צריך לומר דיין או נושא שלא יהא אלא מישראל, שנאמר מקרב אחיך תשים עליך מלך כל משימות שאתה משים לא יהא אלא מקרב אחיך.

יב. רמב"ם הלכות סנהדרין פרק ב הלכה ט:

בית דין של שלשה שהיה אחד מהן גר הרי זה פסול, עד שתהיה אמו מישראל, היה אחד ממזר אפילו שלשתן ממזרים הרי אלו כשירין לדון.

יג. רמב"ם הלכות סנהדרין פרק יא הלכה יא:

הכל כשרים לדון דיני ממונות אפילו גר והוא שתהיה אמו מישראל, וגר דן את חבירו הגר אף על פי שאין אמו מישראל וכן הממזר והסומא באחת מעיניו כשר לדון דיני ממונות, אבל בדיני נפשות אין דנין אותו אלא כהנים ליום וישראלים המשיאין לכהונה ולא יהיה אחד מהן סומא אפילו באחת מעיניו כמו שביארנו.

יד. ספר החינוך מצוה תצח:

שלא למנות מלך על ישראל כי אם מבני ישראל

שנמנענו מלהקים עלינו מלך איש שלא יהיה מזרע ישראל ואפילו יהיה גר צדק, ועל זה נאמר (דברים י"ז, ט"ו), לא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיך הוא, ואמרו זכרונם לברכה בספרי (כאן) לא תוכל לתת עליך איש נכרי, זו מצות לא תעשה. וכמו כן שאר המינויין אין ראוי שנמנה עלינו בדבר מהדברים לא מינוי תורה ולא מינוי מלכות איש שיהיה מקהל גרים עד שתהא אמו מישראל מדכתיב שום תשים וגו', ודקדקו זכרונם לברכה (קידושין ע"ו ע"ב) כל שימות שאתה משים עליך לא יהיו אלא מקרב אחיך.

שורש המצוה ידוע, כי מהיות הממונה לראש נשמע לכל בכל אשר ידבר, צריך להיות על כל פנים מזרע ישראל שהם רחמנים בני רחמנים, כדי שירחם על העם שלא להכביד עולם בשום דבר מכל הדברים, ויאהב האמת והצדק והיושר, כידוע בכל שהוא ממשפחת אברהם אבינו ע"ה שיש בה כל טובות אלו, וכעין שאמרו חכמי הטבע שטבע האב צפון בבניו.

טו. טור חושן משפט סימן ז:

כל ישראל כשרין לדון אפילו ממזר: וגר פסול לדון את ישראל אפילו בדיני ממונות עד שתהא אמו מישראל אבל יכול לדון את הגר חבירו אע"פ שאין אמו מישראל:

טז. שולחן ערוך חושן משפט סימן ז סעיף א:

בית דין של ג', שהיה אחד מהם גר, הרי זה פסול לישראל, אלא אם כן היתה אמו (או אביו) (מרדכי בשם תוספות פ"ב מצות חליצה) מישראל. וגר דן את חבירו הגר, אע"פ שאין אמו מישראל. (ועיין ב"ד סוף סימן רס"ט).

- 4.2) A gentile is not considered a valid witness in a Jewish court of law. This applies to a ger toshav as well.

Sources:

Shulchan Aruch Choshen Mishpat 34:19

א. שולחן ערוך חושן משפט סימן לד סעיף יט:
[גוי] <עובד כוכבים> ועבד, פסולים לעדות.

- 4.3) Even a convert to Judaism is not allowed to bear witness concerning anything that happened prior to his conversion.

Sources:

Shulchan Aruch Choshen Mishpat 35:7

ב. שולחן ערוך חושן משפט סימן לה סעיף ז:
וכל אלו, אם [גוי] <עובד כוכבים> או עבד ראה אותם והעיד אחר שנתגייר ונשתחרר, אינו נאמן.

- 4.4) A gentile, as opposed to a Jew, can be easily sentenced to death in a court of law. This can be done by a single judge, based on the testimony of a single witness or on the defendant's own admission, with no prior warning, even if the witness is a relative [of either the judge or the victim]. This applies to a ger toshav as well. According to one opinion, if a Jew sees a gentile transgressing any of the Noachide commandments he can kill the gentile on the spot without bringing him to court, but most opinions disagree and say that even a gentile can be sentenced to death only in a court of law.

Sources:

Babylonian Talmud Tractate Sanhedrin 57b

Maimonides, Laws of Kings 9:14

Sefer HaChinuch commandment 26

Hagahot Ashrei on Tractate Avodah Zarah 5:5

Minchat Chinuch commandment 409 section 5

Tosaphot on Tractate Avodah Zarah 64b

HaEmek She'elah on Shealitot d'Rabbi Achai (The Netziv of Volozhin), query 1, pp. 16-17

א. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף נז עמוד ב:
אשכח רבי יעקב בר אחא דהוה כתיב בספר אגדתא דבי רב: בן נח נהרג בדיין אחד, ובעד אחד, שלא בהתראה, מפי איש ולא מפי אשה, ואפילו קרוב.

ב. רמב"ם הלכות מלכים פרק ט הלכה יד:
וכיצד מצווין הן על הדינין, חייבין להושיב דינין ושופטים בכל פלך ופלך לדון בשש מצות אלו, ולהזהיר את העם, ובן נח שעבר על אחת משבע מצות אלו יהרג בסייף, ומפני זה נתחייבו כל בעלי שכם הריגה, שהרי שכם גזל והם ראו וידעו ולא דנוהו, ובן נח נהרג בעד אחד ובדיין אחד בלא התראה ועל פי קרובין.

ג. ספר החינוך מצוה כו:
[...] ומן החילוקין שבין ישראל לשאר האומות בענין המצוות המוטלות על הכל הוא, שישראל לא יתחייב לעולם בלא עדים והתראה, ושאר האומות אין צריכין התראה, לפי שאין חילוק בהן בין שוגג למזיד. וכן יתחייבו גם כן בהודאת פיהם. מה שאין כן בישראל שצריך עדים. ועוד יש חילוק אחר. כי האומות בעוברים על כל אחת ממצוותם יתחייבו לעולם מיתה, וזהו אמרם זכרונם לברכה (סנהדרין דף נ"ז ע"א) אזהרתן זו היא מיתתן, וישראל יתחייב פעמים קרבן, פעמים מלקות, פעמים מיתה, ופעמים אינו מתחייב בכל אלה אלא שהוא כעובר על מצות מלך ונשא עונו.

ד. הגהות אשרי מסכת עבודה זרה פרק ה סימן ה:

* ובן נח אע"פ שהיה עובר על שבע מצות ואזהרתו זו היא מיתתו ואין צריך עדה ועדים והתראה מ"מ כל זמן שלא דנוהו ב"ד אין חייבין מיתה ואסור להרגו ואם קבל עליו לקיים שבע מצות בפני ג' חייב להחיותו. מהרי"ה ע"כ:

ה. מנחת חינוך, מצוה תט אות ה:

שלא להרוג מחוייב קודם שיעמוד בדין.

[...] והנה דינים אלו לא שייכים בבן נח, דתיכף שראו שעובר עבירה מותר להרגו, דלאו הזה בישראל כתיב. וגם שם בבן נח הרואה ואפילו המעיד נעשה דיין, כי לא שייך הזמה, ונהרג עפ"י דיין אחד ועפ"י קרובים כמבואר בר"מ פ"ט ממלכים הלכה י"ד, וזה פשוט.

ו. מנחת חינוך, מצוה תי אות ט:

[...] אם בן נח המקיים שבע מצוות הורג לגוי היינו שעובד עבודה זרה, או אינו מקיים אחת משבע מצוות בודאי פטור אפילו במזיד, כי מצווה להורגו והוא העד והוא הדיין וכו' כמבואר בר"מ פ"ט ממלכים הלכה י"ד.

ז. תוספות מסכת עבודה זרה דף סד עמוד ב:

איזהו גר תושב כו' - [...] וא"ת והלא מיד שעבר שבע מצות חייב מיתה דאזהרת בני נח היא מיתתן בלא עדים והתראה י"ל דכל זמן שלא דנוהו בית דין אינו חייב מיתה תדע דהא אמרינן העובדי כוכבים לא מעלין ולא מורדין.

ח. העמק שאלה על שאילתות דרבי אחאי (הנצי"ב מוולוז'ין), שאילתא ב', עמ' טז-יז:

[...] דכולם נצטוו שלא יעשו בשש מצוות שלהן בלתי דיינין, שאין הרואה אחד שהורג וכדומה רשאי להורגו עד עמדו לפני שופטים, וכן אסור לגזול אפילו שלו מיד חבירו בלא דעת שופטים.

- 4.5) In a lawsuit between a Jew and a gentile, the legal process is as follows: If non-Jewish laws benefit the Jewish party, the ruling is based on them, and the gentiles are told "Such are your own laws!" However, when the Jewish party benefits more from Jewish laws, the ruling is made accordingly, and the gentiles are told "Such are our laws." It seems that this law does not apply to a ger toshav, who is always judged according to the non-Jewish laws - even if they benefit him.

Sources:

Babylonian Talmud Tractate Bava Kama 113a

Maimonides Commentary on the Mishnah, Tractate Bava Kama 4:3

Maimonides, Laws of Kings 10:12

א. תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף קיג עמוד א:

דתניא: ישראל וגוי שבאו לדין, אם אתה יכול לזכהו בדיני ישראל - זכהו ואמור לו: כך דינינו, בדיני [גויים] <כנענים> - זכהו ואמור לו: כך דינכם, ואם לאו - באין עליו בעקיפין, דברי ר' ישמעאל; ר"ע אומר: אין באין עליו בעקיפין, מפני קידוש השם. ור"ע, טעמא דאיכא קידוש השם, הא ליכא קידוש השם - באין.

ב. רמב"ם פירוש המשניות - מסכת בבא קמא פרק ד משנה ג:

שור של ישראל שנגח שור של הקדש כו' - אם אירע דין לישראל עם הגוי, הרי אופן המשפט בניהם כמו שאבאר לך: אם היה לנו בדיניהם זכות, דננו להם בדיניהם ואמרנו להם: כך דינכם! ואם היה יותר טוב לנו שנדון בדינינו, דננו להם לפי דינינו ונאמר להם: כך דיננו! ואל יקשה בעיניך דבר זה, ואל תתמה עליו, כמו שלא תתמה על שחיטת בעלי החיים אע"פ שלא עשו שום רע. לפי שמי שלא נשלמו בו התכונות האנושיות אינו אדם באמת, ואין תכליתו אלא ל'אדם' {כלומר שכל עצמם מציאותם של אלו אינו אלא בעבור האדם השלם-הערת הגר"י קאפח במהדורתו של פיה"מ} והדבור על ענין זה צריך ספר מיוחד.

ג. רמב"ם הלכות מלכים פרק י הלכה יב:

היה ישראל [וגוי] <ועכו"ם> אם יש זכות לישראל בדיניהן דנין לו בדיניהם, ואומרים לו כך דינכם, ואם יש זכות לישראל בדינינו דנין לו דין תורה ואומרים לו כך דינינו, ויראה לי שאין עושיין כן לגר תושב אלא לעולם דנין לו בדיניהם.

- 4.6) If an animal owned by a Jew damages a gentile's property, the Jew is not required to pay any indemnity. But when an animal owned by a gentile damages a Jew's property, the gentile is obliged to pay full compensation. According to some opinions this law applies to a ger toshav as well; according to other opinions it doesn't apply to a ger toshav.

Sources:

Mechilta d'Rabbi Yishmael on Mishpatim -- *Nezekim* section, Mishpatim *parasha* 12
Mechilta d'Rabbi Shimon Bar Yochai chapter 21
Mishnah Tractate Bava Kama 4:3
Babylonian Talmud Tractate Bava Kama 38a
Palestinian Talmud Tractate Bava Kama chapter 4 4b
Maimonides, Laws of Monetary Damages 8:5
Tur Choshen Mishpat 406:1
Me'iri on Tractate Bava Kama 37b
Tosephta on Tractate Bava Kama (Leiberman) 4:2
Minchat Chinuch commandment 51, section 8

א. מכילתא דרבי ישמעאל משפטים - מס' דנזיקין משפטים פרשה יב:
שור איש. להוציא שור של קטן. שור איש, להביא שור של אחרים. את שור רעהו, להביא שור של קטן. רעהו, להוציא שור של נכרי שור של כותי שור של גר תושב.

ב. מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי פרק כא:
רעהו פרט לאחרין רעהו פרט לגר תושב יכול לא ישלם על ידי הגוי ולא יהא הגוי משלם על ידיו ת"ל שלם ישלם לרבות שלגוים של גר תושב. יכול יהו משלמין בתם חצי נזק במועד נזק שלם ת"ל שור רעהו שור רעהו יוצא כסדר הזה ולא שלאחרין יוצא כסדר הזה ועליהן הוא אומ' הופיע מהר פארן (דב' לג ב) הופיע פנים כנגד כל באי העולם.

ג. משנה מסכת בבא קמא פרק ד משנה ג:
שור של ישראל שנגח שור של הקדש ושל הקדש שנגח לשור של ישראל פטור שנאמר (שמות כא) שור רעהו ולא שור של הקדש שור של ישראל שנגח לשור של [נכרי] <עובד כוכבים> פטור ושל [נכרי] <עובד כוכבים> שנגח לשור של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם:

ד. תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף לח עמוד א:
שור של ישראל שנגח שור של [גוי] <כנעני> - פטור. אמרי: ממה נפשך? אי רעהו דוקא, [דגוי] <כנעני> כי נגח דישלם נמי ליפטור! ואי רעהו לאו דוקא, אפילו דישלם כי נגח [דגוי] <כנעני> נחייב! א"ר אבהו, אמר קרא: (חבוקק ג') עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים, ראה שבע מצות שקיבלו עליהם בני נח, כיון שלא קיימו, עמד והתיר ממונן לישראל. רבי יוחנן אמר, מהכא: (דברים ל"ג) הופיע מהר פארן, מפארן הופיע ממונן לישראל. תניא נמי הכי: שור של ישראל שנגח שור של [גוי] <כנעני> - פטור; שור של [גוי] <כנעני> שנגח שור של ישראל, בין תם בין מועד - משלם נזק שלם, שנאמר: עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים, ואומר: הופיע מהר פארן. מאי ואומר? וכי תימא, האי עמד וימודד ארץ מבעי' ליה לכדרב מתנה וכדרב יוסף, ת"ש: הופיע מהר פארן, מפארן הופיע ממונן לישראל. מאי דרב מתנה? דא"ר מתנה: עמד וימודד ארץ ראה וכו' - מה ראה? ראה שבע מצות שנצטוו עליהן בני נח ולא קיימום, עמד והגלה אותם מעל אדמתם... ת"ר: וכבר שלחה מלכות רומי שני סרדיוטות אצל חכמי ישראל למדונו תורתכם, קראו ושנו ושלשו. בשעת פטירתן, אמרו להם: דקדקנו בכל תורתכם ואמת הוא, חוץ מדבר זה שאתם אומרים: שור של ישראל שנגח שור של [גוי] <כנעני> - פטור, של [גוי] <כנעני> שנגח שור של ישראל, בין תם בין מועד - משלם נזק שלם, ממ"נ? אי רעהו דוקא, אפילו [דגוי] <כנעני> כי נגח דישלם ליפטור! ואי רעהו לאו דוקא, אפילו דישלם כי נגח דכנעני לחייב! ודבר זה אין אנו מודיעים אותו למלכות.

ה. תלמוד ירושלמי מסכת בבא קמא פרק ד דף ד טור ב:
הלכה ג' שור של ישראל שנגח לשור של נכרי כו' רב אמר ראה ויתר גוים התיר ממונה של גוים חזקיה אמר הופיע מהר פארן והופיע פנים כנגד אומות העולם רבי יוסי בן חנינה אמר הורידן מנכסיהן רבי אבהו בשם רבי יוחנן אמר כדיניהן אמר רבי לא על הדא איתאמרת אלא בהדא דתני רבי חייה שור של גוי שנגח שור של גוי אחר חבירו אף על פי שקיבל עליו לדון כדיני ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם על הדא אתאמרת רבי אבהו בשם רבי יוחנן כדיניהן.

ו. רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק ח הלכה ה:
שור של ישראל שנגח שור של נכרי בין תם בין מועד פטור, לפי שאין הגוים מחייבין את האדם על בהמתו שהזיקה והרי אנו דנין להם כדיניהן, ושור של נכרי שנגח שור של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם, קנס הוא זה לגוים לפי שאינן זהירין במצות אינן מסלקין הזיקן ואם לא תחייב אותן על נזקי בהמתן אין משמרין אותה ומפסידין ממון הבריות. (השגת הראב"ד: שור של ישראל שנגח שור של נכרי. א"א הטענה הזאת אינה מספקת שהרי הם תופסים גוף המזיק ונפרעין ממנו.)

ז. טור חושן משפט סימן תו:
שור של ישראל שנגח שור של [נכרי] <כותי> <היה> פטור ושל [נכרי] <כותי> שנגח של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם:

ח. שולחן ערוך חושן משפט סימן תו סעיף א:
שור של ישראל שנגח שור של [כותי] <עובד כוכבים>, פטור. ושל [כותי] <עובד כוכבים> שנגח לשל ישראל, בין תם בין מועד, משלם נזק שלם.

ט. המאירי על מסכת בבא קמא דף לז/ב:

שור של ישראל שנגח שור של נכרי פטור מדין רעהו ושל נכרי שנגח של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם מתוך שאין חסים על ממון זולתם קונסין אותם שלא ירגילו עצמם להזיק ולפי מה שנאמר בגמרא דוקא בעממים שאינם גדורים בדרכי דתות ונימוסים כמו שאמר עליהם בגמרא ראה שבע מצות שקבלו עליהם בני נח שלא קיימום עמד והתיר ממונם כל שעה שהדין מחייבם בכך הא כל ששבע מצות בידם דינם אצלנו כדיננו אצלם ואין נושאים פנים בדין לעצמנו ומעתה אין צריך לומר שכן באומות הגדורות בדרכי דתות ונימוסים:

י. תוספתא מסכת בבא קמא (ליברמן) פרק ד הלכה ב:

שור של גוי שהזיק של ישראל אחד חבירו אע"פ שקבלו עליהם לדון בדיני ישראל משלמין נזק שלם שאין תם ומועד בנזקי הגוי.

יא. מנחת חינוך, מצוה נא', אות ח:

ושור של גוי או בן נח דהיינו גר תושב שנגח שור של ישראל, בין תם בין מועד משלם נזק שלם, ושור של ישראל שנגח לשור של גוי בין תם בין מועד פטור [...].

- 4.7) A gentile (including a ger toshav) who robs or steals from a Jew (or anyone else) must be sentenced to death, whereas a Jew who robs or steals from a gentile (or a Jew) is never sentenced to death. A Jew who steals from a gentile (including a ger-toshav) must pay back only the sum that he stole, whereas a Jew who steals from a Jew must pay back at least twice the sum he stole.

Sources:

Maimonides, Laws of Kings 9:9

Mechilta d'Rabbi Shimon bar Yochai 22:8

Maimonides, Laws of Theft 2:1

Minchat Chinuch commandment 54

א. רמב"ם הלכות מלכים פרק ט הלכה ט:

בן נח חייב על הגזל, בין שגזל [גוי] <עכו"ם> בין שגזל ישראל, ואחד הגוזל או הגונב ממון או גונב נפש, או הכובש שכר שכיר וכיוצא בו, אפילו פועל שאכל שלא בשעת מלאכה, על הכל הוא חייב, והרי הוא בכלל גזלן, מה שאין כן בישראל, וכן חייב על פחות משה פרוטה, ובן נח שגזל פחות משה פרוטה ובא אחר וגזלה ממנו, שניהן נהרגין עליה.

ב. מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי פרק כב פסוק ח:

ישלם שנים לרעהו ולא להקדש לרעהו פרט לאחרים לרעהו פרט לגר תושב.

ג. רמב"ם הלכות גניבה פרק ב הלכה א:

הגונב את הגוי או שגנב נכסי הקדש אינו משלם אלא הקרן בלבד שנ' שמות כ"ב ח' ישלם שנים לרעהו ולא להקדש לרעהו ולא לגוי [...] השגת הראב"ד: הגונב את הגוי או שגנב נכסי הקדש אינו משלם אלא הקרן. א"א גונב נכסי הקדש משלם קרן וחומש ואשם להקדש שהרי מעל.

ד. מנחת חינוך מצוה נד:

(ז) והגונב מבן נח פטור מכפל דאינו רעהו [...]

(יא) ובן נח שגנב מישראל או מבן נח חבירו חייב מיתה [...]

- 4.8) The death penalty may be imposed on one (Jew or gentile) who abducts a Jew, but not on a Jew who abducts a gentile.

Sources:

Deuteronomy 24:7

Sifrei Devarim *piska* 273

Maimonides, Laws of Theft chapter 9

א. דברים כד, ז:

כי ימצא איש גונב נפש מאחיו מבני ישראל, והתעמר בו ומכרו, ומת הגנב ההוא ובערת הרע מקרבך.

ב. ספרי דברים פסקא רעג:

(ז) כי ימצא, בעדים. איש, פרט לקטן. גונב נפש מאחיו, ולא מאחרים.

ג. רמב"ם הלכות גניבה פרק ט:

הלכה א

כל הגונב נפש מישראל עובר בלא תעשה שנ' לא תגנוב, פסוק זה האמור בעשרת הדברים הוא אזהרה לגונב נפשות, [...]

ומיתתו בחנק.

הלכה ו

אחד הגונב את הגדול או הגונב את הקטן בן יומו שכלו לו חדשיו בין זכר בין נקבה בין שהיה הגנב איש או אשה הרי אלו נהרגין שנ' גונב נפש מכל מקום, ואחד הגונב את ישראל או שגנב גר או עבד משוחרר שנ' נפש מאחיו ואלו בכלל אחינו בתורה ובמצות הן, אבל הגונב את העבד או מי שחציו עבד וחציו בן חורין פטור.

5. Gentile culture

- 5.1) The gentiles mustn't found a new religion and invent their own commandments. The only religious options they have are to obey the Noachide commands or convert to Judaism.

Sources:

Maimonides, Laws of Kings 10:9

Me'iri on Tractate Sanhedrin 59a

א. רמב"ם הלכות מלכים פרק י הלכה ט:

[...] כללו של דבר אין מניחין אותן לחדש דת ולעשות מצות לעצמן מדעתן, אלא או יהיה גר צדק ויקבל כל המצות, או יעמוד בתורתו ולא יוסיף ולא יגרע [...]

ב. המאירי על מסכת סנהדרין דף נט ע"א:

בן נח שראינוהו מתחסד וקובע לעצמו ימי מנוחה שבת או יום טוב ראוי ליענש אף על פי שאינו נהרג. ולא סוף דבר בשקובע את עצמו על שלנו והוא הרמוז כאן בגוי ששבת שעונשין אותו ואומרין לו או שיקבל עליו עול מצות או לא יחדש בנמוסיו משלנו אלא אף בשקבע לעצמו ימים אחרים כמו שאמרו כאן אף בשני בשבת שאין מניחין אותו לחדש בו ולקבוע יום חג לעצמו לשבות בו מתורת חג שזה נראה כמי שהוא מבני עמנו וילמדו אחרים הימנו. אבל שאר מצות אין מונעין הימנו שהרי אמרו לקבל קרבנותיו וצדקותיו. וכן הדין אם עסק בתורה שלא לכוונת קיום עיקרי מצוותיה אלא שלבו הפץ לירד לידיעת תורתנו ותלמודינו ראוי ליענש. מפני שבני אדם סבורים עליו שהוא משלנו מתוך שראוין אותו יודע ויבואו לטעות אחריו. ומ"מ כל שהוא עוסק בעיקרי שבע מצות ובפרטיהם ובמה שיוצא מהם אף על פי שרוב גופי תורה נכללים בהם מכבדין אותו אפילו ככהן גדול שאין כאן חשש לטעות אחריו שהרי אף בשלנו הוא עוסק. וכל שכן אם חקירתן על דעת לבא עד תכלית שלימות תורתנו עד שאם ימצאנה שלימה יחזור ויתגייר וכל שכן אם עוסק ומקיים עיקרי מצותיה לשמה אף בשאר חלקים שבה שלא משבע מצות:

- 5.2) **A gentile must not observe the Shabbat,** and he also must not establish for himself a religious festival or a religious day of rest. If he does he is to be beaten in punishment (and according to one opinion he is to be executed in punishment). According to one opinion he must not even establish for himself a secular day of rest or intentionally rest for a whole day. According to most opinions this applies to a ger toshav as well.

Sources:

Babylonian Talmud Tractate Sanhedrin 58b

Rashi on Tractate Sanhedrin 58b

Maimonides, Laws of Kings 10:9

Novella of the Ran on Sanhedrin 56b

Mechilta d'Rabbi Yishmael on Yitro *d'bachodesh* section, Yitro *parasha* 7

Babylonian Talmud Tractate Yevamot 48b

Rashi on Tractate Yevamot 48b

Tosaphot on Tractate Yevamot 48b

Nachmanides' Novella on Tractate Yevamot 48b

Ritva on the Babylonian Talmud Tractate Yevamot 48b

Rashba's Novella on Tractate Yevamot 48b

Me'iri on Tractate Yevamot 48b

Babylonian Talmud Tractate Keritot 9a

א. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף נח עמוד ב:

ואמר ריש לקיש: נכרי ששבת - חייב מיתה, שנאמר (בראשית ח') ויום ולילה לא ישבתו. ואמר ר' אבהו: אזהרה שלהן זו היא מיתתן. אמר רבינא: אפילו שני בשבת.

ב. רש"י מסכת סנהדרין דף נח עמוד ב:

נכרי ששבת - ממלאכתו יום שלם חייב מיתה שנאמר יום ולילה לא ישבותו וקא דריש ליה לא ישבותו - ממלאכה דאבני אדם נמי קאי, ולא תימא לא ישבותו אהך ששת עתים דקרא קאי כלומר לא יבטלו ולא יפסקו מלהיות, פשיטא לא גרסינן דהא טובא קא משמע לן, דאבני אדם קאי.

אמר רבינא אפילו שני בשבת - לא תימא שביתה דקאמר ריש לקיש לשום חובה קאמר, דלא לכוון לשבות כגון בשבת שהיא יום שביתה לישראל או אחד בשבת ששבותין בו [הנוצרים], אלא מנוחה בעלמא קא אסר להו, שלא יבטלו ממלאכה ואפילו יום שאינו בר שביתה, שני בשבת יומא קמא דלאו יום בר שביתה נקט, והוא הדין דהוה מצי למינקט שלישי ורביעי.

ג. רמב"ם הלכות מלכים פרק י הלכה ט:

...וכן [גוי] <עכו"ם> ששבת אפילו ביום מימות החול, אם עשהו לעצמו כמו שבת חייב מיתה, ואין צריך לומר אם עשה מועד לעצמו, כללו של דבר אין מניחין אותן לחדש דת ולעשות מצות לעצמן מדעתן, אלא או יהיה גר צדק ויקבל כל המצות, או יעמוד בתורתו ולא יוסיף ולא יגרע, ואם עסק בתורה, או שבת, או חדש דבר, מכין אותו ועונשין אותו, ומודיעין אותו שהוא חייב מיתה על זה אבל אינו נהרג.

ד. חדושי הר"ן על סנהדרין דף נו ע"ב:

כן נמי אמרינן לקמן כותי ששבת חייב מיתה ר"ל שלא לקבוע להם יום מנוחה דכתיב יום לילה לא ישבותו, נמצאו חייבים בני נח על שבע מצות לא תעשה והם כדברי ת"ק דינין וברכת השם ע"א ג"ע וש"ד וגזל ואבר מן החי והיובל נמי על שני מצות עשה והם הצדקה ושלא לשבות ועל השביתה פשיטא דחייב מיתה כדאיתא בהדיא בגמ' לא ישבותו דאיכא לאו ואזהרתן היא מיתתן, אבל הרמב"ם ז"ל בפ"י מה' מלכים כתב דמכין אותן ועונשין אותן ומודיעים אותן שהם חייבי מיתה אם יחדשו איזה דבר לעצמן אבל אינו נהרג, אבל על הצדקה דליכא אזהרה איכא למימר דלית בה חיוב מיתה וכן נראה אבל לענין הדינין שהם מכלל הז' מצות אע"ג דהוו מצות עשה חייבין עלי' מיתה.

ה. מכילתא דרבי ישמעאל יתרו - מס' דבחדש יתרו פרשה ז:

עבדך ואמתך, אלו בני ברית; אתה אומר אלו בני ברית, או אינו אלא עבד ערל, כשהוא אומר (שמות כג יב) וינפש בן אמתך והגר, הרי עבד ערל אמור, הא מה ת"ל עבדך ואמתך, אלו בני ברית. - וגרך, זה גר צדק, או אינו אלא גר תושב כשהוא אומר והגר, הרי גר תושב אמור, הא מה ת"ל וגרך, זה גר צדק.

ו. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף מח עמוד ב:

כשהוא אומר: (דברים ה') למען ינוח עבדך ואמתך כמון - הרי עבד מהול אמור, הא מה אני מקיים וינפש בן אמתך? בעבד ערל. והגר - זה גר תושב, אתה אומר: זה גר תושב, או אינו אלא גר צדק? כשהוא אומר: וגרך אשר בשעריך - הרי גר צדק אמור, הא מה אני מקיים והגר? זה גר תושב.

רש"י מסכת יבמות דף מח עמוד ב:

גר תושב - שקבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים ואוכל נבלות והזהירו הכתוב על השבת דמחלל את השבת כעובד עבודת כוכבים.

תוספות מסכת יבמות דף מח עמוד ב:

זה גר תושב - פירש בקונטרס שקבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים ומחלל שבת כעובד עבודת כוכבים וקשה דאם כן נפיש ליה להו משבע מצות ובמסכת ע"ז (דף סד:) משמע דבשבע מצות שקבלו בני נח איקרי גר תושב ועוד דבפרק ארבע מיתות (סנהדרין דף נח:) אמרי' דנכרי ששבת חייב מיתה אפילו בחול כל שכן בשבת ובפרק ד' מחוסרי כפרה (כריתות דף ט. ושם) קאמר ר"ע דגר תושב אין מוזהר על השבת ונראה דהכא בעושה מלאכה לצורך ישראל דומיא דוינפש בן אמתך.

חידושי הרמב"ן מסכת יבמות דף מח עמוד ב:

הגר זה גר תושב. פירש"י ז"ל שקבל עליו שלא לעבוד ע"ז ואוכל נבלות ומזהירו הכתוב על השבת דמחלל שבת כעובד ע"ז, וקשיא עליה הא דגרסינן בפ' ד' מחוסרי כפרה (ט' א') ת"ר גר תושב עושה מלאכה בשבת לעצמו כישראל בחולו של מועד וכו' עבד ואמה התושבים עושין מלאכה בשבת לעצמן כישראל בחול ר"ש אומר אחד גר ואחד עבד ואמה התושבים עושין מלאכה בשבת לעצמן כישראל בחול, א"ר אידי בר גרשון אמר רב אדא בר אבהה הלכה כר' שמעון, הא לדברי כולם לא הוזהרו על השבת, ואדרבה הרי אמרו (סנהדרין נ"ח ב') גוי ששבת חייב מיתה, אלא שמעתין בלצורך ישראל היא שהכתוב מזהיר לישראל שלא לעשות מלאכה בשבת ע"י עבדו בין שהוא ערל ומהול בין ע"י גר תושב וגזירת הכתוב היא אע"פ שאין גר תושב זה קנוי לו [...].

ריטב"א תלמוד בבלי מסכת יבמות דף מח עמוד ב:

והגר זה גר תושב. פירש"י ז"ל שקבל עליו שלא לעבוד ע"ז ואוכל נבלות והזהירו הכתוב על השבת מפני שמחלל שבת כעובד ע"ז, והקשו עליו דגר תושב היינו בן נח וכן נח אינו מוזהר על השבת ואע"פ שמוזהר על ע"ז אדרבה אמרינן התם גוי ששבת חייב מיתה, ועוד דבהדיא אמרו פ' ארבעה מחוסרי כפרה ר' שמעון אומר אחד גר תושב ואחד עבד ואמה התושבים עושין מלאכה בשבת לעצמן כישראל בחול ואפסיקנא הלכתא בהדיא כר' ש"ל, לכ"פ דגר תושב ולא עבד ואמה שלא טבלו לשם עבודת אינם מוזהרים כלל על השבת אלא שהזהיר הכתוב אלינו שלא יעשו שום מלאכה לצרכינו וזה איסור תורה, משא"כ בגוי דעלמא שאין במה שעושה לצרכינו אלא שבות דרבנן [...].

חדושי הרשב"א על מסכת יבמות דף מח ע"ב:

הגר זה גר תושב. פרש"י שקבל עליו שלא לעבוד ע"ז ואוכל נבלות, ומזהירו הכתוב על השבת דמחלל שבת כעובד ע"ז. ואינו מחזור, דגר תושב היינו בן נח והוא אינו מוזהר על השבת, אדרבה אמרו ז"ל (סנהדרין נח, ב) עכו"ם ששבת חייב מיתה. ועוד דבכריתות פ"ד מחוסרי כפרה (ט, א) אמר ר' שמעון אחד גר תושב ואחד עבד ואמה התושבין עושין מלאכה בשבת לעצמן כישראל בחול, ואמר ר' אידי בר גרשון אמר רב אדא בר אבהו הלכה כר' שמעון, ולא אמרה תורה שישבות הגר והעבד אלא ממלאכתנו, ולא להם אסרה תורה אלא לנו שלא לעשות מלאכתנו ע"י עבדינו ולא ע"י גר תושב, ואף על פי שאין באמירה לעכו"ם דעלמא אלא שבות של דבריהם, הכא גזרת הכתוב היא.

המאירי על מסכת יבמות דף מח ע"ב:

וגדולי הרבנים שכתבו שגר תושב חייב בשבת שהרי בכלל ע"ז הוא במחילה מהם אינו כן ואין גר תושב אלא שקבל עליו שבע מצות של בני נח וכן נח אינו מוזהר על השבת אדרבה נאמר עליו יום ולילה לא ישבותו.

ז. תלמוד בבלי מסכת כריתות דף ט עמוד א:

דת"ר: גר תושב מותר לעשות מלאכה בשבת לעצמו כישראל בחולו של מועד; ר"ע אומר: כישראל ב"ט; ר' יוסי אומר: גר תושב עושה בשבת לעצמו כישראל בחול; רש"א: אחד גר תושב ואחד [עובד כוכבים] עבד ואמה התושבים, עושין מלאכה בשבת לעצמן כישראל בחול.

5.3) A gentile must not study the Torah. If he does he is to be beaten in punishment. This applies to a ger toshav as well.

Sources:

Babylonian Talmud Tractate Sanhedrin 59a

Maimonides, Laws of Kings 10:9

Ran's Novella on Sanhedrin 58b

Responsa *Igrot Moshe* Yoreh Deah part 3, section 90

Responsa *Yabia Omer* part 2 Yoreh Deah section 17

א. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף נט עמוד א:

ואמר רבי יוחנן: נכרי שעוסק בתורה חייב מיתה, שנאמר (דברים לג) תורה צוה לנו משה מורשה - לנו מורשה ולא להם.

ב. רמב"ם הלכות מלכים פרק י הלכה ט:

[גוי] <עכו"ם> שעסק בתורה חייב מיתה, לא יעסוק אלא בשבע מצות שלהן בלבד, [...], ואם עסק בתורה, או שבת, או חדש דבר, מכין אותו ועונשין אותו, ומודיעין אותו שהוא חייב מיתה על זה אבל אינו נהרג.

ג. חדושי הר"ן על סנהדרין דף נח ע"ב:

כותי שהכה את ישראל חייב מיתה. משמע דמדין גזל מייטנין לה דמה לי חבל בגופי' מה לי חבל בממונו ולפ"ז ל"ש כותי ול"ש ישראל שוין בדבר, ועוד דמהיכא ילפינן לה מהמצרי שהכה את איש עברי שניהם היו ב"נ, ולי לא משמע הכי דדוקא ישראל דאע"ג דעדיין לא קבלו התורה כבר הי' להם מצות יתירות על בני נח וכדכתיבנא לעיל, ועוד דא"כ למה מנו בכלל הז' מצות שפיתת דמים והיא הריגה לחשבו מכה חבירו, אלא ודאי דוקא מכה ישראל חייב מיתה ממש כמו שהרגו מרע"ה, אבל הרמב"ם ז"ל כתב דאין בחיוב מיתה זו ובחיוב מיתה שאמרו בכותי העוסק בתורה ובחיוב מיתה בכותי ששבת אלא שמודיעין אותו שהוא חייב מיתה ומכולן עונשין אותו אם יעשה אבל אינו נהרג עליהו, אע"ג דמפשטא דגמרא לא משמע הכי מדאמרינן בסמוך גבי כותי העוסק בתורה וליחשבה גבי ז' מצות דמשמע דמעיקר מצוה היא, ועוד מדאפקה מגזל או מנערה המאורסה שהם חייבי מיתות ממש:

ד. שו"ת אגרות משה חלק יו"ד ג סימן צ:

ולכן אין לו להמנע מללמוד בעצמו וללמד לאחרים בשביל מה שישבת שם נכרית (עי' אג"מ שם) שאסורה בלמוד התורה דהרי הנכרית עושה האיסור בעצמה דאין הכרח שתשב שם ואף כשיושבת שם אפשר לה שלא להאזין ולשמע ורק שהיא בעצמה עושה מעשה האיסור בזה שהיא מאזנת ושומעת להבין הוא מעשה שלה וליכא בזה לפנ"ע, ולשמור נכרים מלעבור על איסורים ליכא שום חיוב ולא שום מצוה ואף ת"ק דרשב"ג יודה בזה, אף כשאננם גרועים משאר נכרים, ואף לבני נח השומרים ז' המצות המחוייבים מסתבר שאם הוא באופן שליכא לפנ"ע ליכא חיוב זה דשמירת אחרים מחטאים שאיכא בישראל אף שאין לומר עלייהו הלעיטהו לרשע וימות מכיון ששומרים המצות המחוייבות להן, שלכן הוריתי היתר והוא נכון ואמת.

ה. שו"ת יביע אומר חלק ב - יו"ד סימן יז:

(יב) המורם מכל האמור שאסור ללמד תורה לגוי, בין תורה שבכתב בין תורה שבע"פ, ואסור לענות לו על שאלות דתיות. לבד כשמקשה ומתמיה על דת ישראל, שמותר להקהות את שינוי ולהשיב לו מלחמה שיערה. וכמ"ש ודע מה שתשיב לאפיקורוס, ה"מ באפיקורוס עכו"ם (סנהדרין לח:). וכן מותר ללמדו דיני שבע מצות אף בזה"ז. גם מותר ללמדו עברית ולשון הקודש ודקדוקה. וקטן דמסברי ליה ומסבר דינו כגדול. פחות מכן מותר ללמדו תורה.

6. Emotional and social attitude towards gentiles

- 6.1) A Jew passing gentile graves or seeing a multitude of gentiles must declare: "Your mother shall be sore confounded; she that bare you shall be ashamed: behold, the hindermost of the nations shall be a wilderness, a dry land, and a desert" (Jeremiah 50:12). A Jew passing a church (and according to one opinion any gentile residence) must say: "The Lord will destroy the house of the proud" (Proverbs 15:25).

Sources:

Babylonian Talmud Tractate Berachot 58b

Maimonides, Laws of Blessings 10:11

Maimonides, Laws of Blessings 10:19

Tur Orach Chayim 224

Shulchan Aruch Orach Chayim 224

magen Avraham Orach Chayim 224:9

Mishnah Berurah 224:15

א. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נח עמוד ב:

תנו רבנן: הרואה בתי ישראל, בישובן אומר - ברוך מציב גבול אלמנה, בחורבנן אומר - ברוך דיין האמת. בתי אומות העולם, בישובן אומר - (משלי ט"ו) בית גאים יסח ה', בחורבנן אומר - (תהלים צ"ד) אל נקמות ה' אל נקמות הופיע. [...] תנו רבנן: הרואה קברי ישראל אומר: ברוך אשר יצר אתכם בדין וזן אתכם בדין, וכלכל אתכם בדין, ואסף אתכם בדין, ועתיד להקימכם בדין. מר בריה דרבינא מסיים בה משמיה דרב נחמן: ויודע מספר כולכם, והוא עתיד להחיותכם ולקיים אתכם, ברוך מחיה המתים. קברי נכרים אומר (ירמיהו נ') בושא אמכם וגו'.

ב. רמב"ם הלכות ברכות פרק י הלכה יא:

הרואה ת"ר אלף אדם כאחד, אם [גויים] <עכו"ם> הם אומר בושא אמכם מאד חפרה יולדתכם הנה אחרית גוים מדבר ציה וערבה, ואם ישראל הם ובארץ ישראל אומר ברוך אתה יי' אלהינו מלך העולם חכם הרזים, הרואה מחכמי אומות העולם אומר ברוך אתה יי' אלהינו מלך העולם שנתן מחכמתו לבשר ודם, חכמי ישראל מברך שנתן מחכמתו ליראיו, מלכי ישראל אומר שנתן מכבודו ומגבורתו ליראיו, מלכי אומות העולם מברך שנתן מכבודו לבשר ודם.

ג. רמב"ם הלכות ברכות פרק י הלכה יט:

הרואה בתי [אומות העולם] <עכו"ם> בישובן אומר בית גאים יסח יי', בחורבנן אומר אל נקמות יי' אל נקמות הופיע, ראה קברי [אומות העולם] <עכו"ם> אומר בושא אמכם מאד וגו'.

ד. טור אורח חיים סימן רכד:

הרואה ס' ריבוא ביחד מישראל אומר בא"י אמ"ה חכם הרזים [ואם הם גויים אומר בושא אמכם מאד חפרה יולדתכם הנה אחרית גוים מדבר ציה וערבה]: [...] הרואה בתי [גויים] <עכו"ם> בישובן אומר (משלי טו) בית גאים יסח ה' בחורבנן אומר אל נקמות ה'. הרואה קברי ישראל אומר בא"י אמ"ה אשר יצר אתכם בדין וזן אתכם בדין וכלכל אתכם בדין והמית אתכם בדין ועתיד להחיותכם בדין ולהקימכם בדין בא"י מחיה המתים [על קברי אומות העולם אומר בושא אמכם מאד וגו']:

ה. שולחן ערוך אורח חיים סימן רכד:

סעיף יא

הרואה בתי [עובדי אלילים] <עכו"ם> בישובן, אומר: בית גאים יסח ה' (משלי טו, כה) בחורבנן אומר: אל נקמות ה' (תהילים צד, א).

סעיף יב

הרואה קברי ישראל, אומר: בא"י אמ"ה אשר יצר אתכם בדין, ועל קברי [כותיים] <עכו"ם> אומר: בושא אמכם וגו' (ירמיה נ, יב).

ו. מגן אברהם אורח חיים סימן רכד ס"ק ט:

ט בתי ע"א - פ"א בתי א"ה שיושבים בשלוח והשקט ועושר וב"ח כ' בשם רש"ל דנהגו העולם לומר דוקא על בתי כנסיות שמתפללין בתוכ' וכן להיפך בבית עכו"ם:

ז. משנה ברורה סימן רכד ס"ק טו:

(טו) הרואה בתי וכו' - לפירש"י הנ"ל היינו בתי כותים שיושבים בשלוח והשקט ועושר ולהרי"ף היינו בתי תפלה שלהם:

6.2) The injunction against harboring hatred in one's heart applies solely to Jews.

Sources:

Maimonides, Laws of Mindsets 6:5

Maimonides' *Sefer HaMitzvot* prohibition 302

Sefer HaChinuch commandment 328

א. רמב"ם הלכות דעות פרק ו הלכה ה:

כל השונא אחד מישראל בלבו עובר בלא תעשה שנאמר לא תשנא את אחיך בלבבך, ואין לוקין על לאו זה לפי שאין בו מעשה, ולא הזהירה תורה אלא על שנאה שבלב, אבל המכה את חברו והמחרפו אע"פ שאינו רשאי אינו עובר משום לא תשנא.

ב. ספר המצוות לרמב"ם מצות לא תעשה שב:

והמצוה הש"ב היא שהזהירנו משנא קצתנו לקצתנו והוא אמרו (קדושים יט) לא תשנא את אחיך בלבבך.

ג. ספר החינוך מצוה רלח:

שלא לשנא אחים.

שלא לשנא שנאת הלב אחד מישראל, שנאמר [ויקרא י"ט, י"ז] לא תשנא את אחיך בלבבך. ולשון ספרא, לא אמרתי אלא שנאה שהיא בלב. וכמו כן בערכין [ט"ז ע"ב] בשנאה שבלב הכתוב מדבר. אבל כשיראה לו שנאה וידוע שהוא שונאו אינו עובר על זה הלאו, אמנם הוא עובר על לא תקום ולא תטור, ועובר כמו כן על עשה, שנאמר [שם, שם י"ח] ואהבת לרעך כמוך. ומכל מקום שנאת הלב היא קשה מכל השנאה הגלויה, ועליה תזהיר התורה ביותר.

6.3) A Jew is not required to mourn (e.g. sit shiva) for his gentile brother, sister (that is, the offspring of his father from a gentile woman), son, or daughter (that is, his offspring from a gentile woman). A proselyte doesn't have to mourn over his gentile mother and father.

Sources:

Maimonides, Laws of Mourning 2:3

Shulchan Aruch Yoreh Deah 374

א. רמב"ם הלכות אבל פרק ב הלכה ג:

בנו או אחיו הבא מן השפחה ומן הנכרית אינו מתאבל עליהן כלל, וכן מי שנתגייר הוא ובניו או נשתחרר הוא ואמו אין מתאבלין זה על זה.

ב. שולחן ערוך יורה דעה סימן שעד:

הלכה ד

[...] אבל בנו, ובתו, ואחיו, ואחותו, אפילו הם פסולים, מתאבל עליהם, חוץ מבנו, ובתו ואחיו ואחותו משפחה [ונכרית] <וכותית>, שאינו מתאבל עליהם.

הלכה ה

הגר שנתגייר הוא ובניו, או עבד שנשתחרר הוא ואמו, אין מתאבלין זה על זה. (והוא הדין גר שנתגייר עם אמו, אין מתאבל עליהם) (סברת הרב מהמרדכי הל' שמחות ממעשה שבא לפני ר"י למאי דקי"ל אבילות יום ראשון דרבנן).

6.4) In respect to a gentile, the law permits revenge and rancor. Similarly, the commandment "Love thy fellow as thyself" does not apply to gentiles.

Sources:

Leviticus 19:18

Safra Kedoshim *parasha* 2 (chapter 4)

Maimonides, Laws of Mindsets chapter 7

Maimonides' *Sefer HaMitzvot* positive commandment 206 (Rabbi Qappah edition)

Maimonides, Laws of Mindsets 6:3

א. ויקרא יט. יח:

לא תקם ולא תטר את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני ה'.

ב. ספרא קדושים פרשה ב (פרק ד):
(יב) לא תקום ולא תטור את בני עמך, נוקם אתה ונוטר לאחריים.

ג. רמב"ם הלכות דעות פרק ז:

הלכה ז
הנוקם מחבירו עובר בלא תעשה שנאמר לא תקום, [...]
הלכה ח
וכן כל הנוטר לאחד מישראל עובר בלא תעשה שנאמר ולא תטור את בני עמך, [...].

ד. רמב"ם בספר המצוות עשין רו (מהדורת הרב קאפח):
שנצטוינו לאהוב זה את זה [...] ושתהיה חמלתי ואהבתי לאחי באמונה ובדת, כאהבתי וחמלתי לעצמי [...].

ה. רמב"ם הלכות דעות פ"ו ה"ג:
מצוה על כל אדם לאהוב את כל אחד ואחד מישראל כגופו שנאמר 'ואהבת לרעך כמוך'.

6.5) The injunction against slander applies only in respect to slandering a Jew.

Sources:

Leviticus 19:16

Chofetz Chaim, Laws of the Prohibitions against Gossip rule 8

א. ויקרא פרק יט פסוק טז:

ל'א תלך רכיל בעמיתך לא תעמד על דם רעך אני יד'נד:

ב. ספר חפץ חיים - הלכות אסורי לשון הרע - כלל ח:

ה. וכל זה האסור של לשון הרע הוא דוקא על איש, שעל פי דין תורה הוא עדין בכלל "עמיתך" דהינו עם שאתך בתורה ובמצות.

6.6) It is forbidden to give a gift to a gentile unless one is familiar with him and can therefore expect to get favors in return. This law does not apply to gifts given to an unfamiliar ger toshav – it is permissible to give him a gift unconditionally.

Sources:

Babylonian Talmud Tractate Avodah Zarah 20a

Maimonides, Laws of Idolatry 10:4

Maimonides, Laws of Winning and Gifts 9:10

Tur Choshen Mishpat 249

Beit Yosef Choshen Mishpat 249

Tur Choshen Mishpat 256

Sefer Meor Einyayim on Tur Choshen Mishpat 256

Shulchan Aruch Choshen Mishpat 249:2

Shulchan Aruch Yoreh Deah 151:11

Shulchan Aruch Choshen Mishpat 256:3

Shach Yoreh Deah 151:18

א. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף כ עמוד א:

אמר רבי יוסי בר חנינא, [דף כ עמוד א] דאמר קרא: (דברים ז) לא תחנם, לא תתן להם חנייה בקרקע. האי לא תחנם מיבעי ליה דהכי קאמר רחמנא: לא תתן להם חן! א"כ, לימא קרא לא תחנם, מאי לא תחנם? שמע מינה תרתי. ואכתי מיבעי ליה דהכי אמר רחמנא: לא תתן להם מתנת של חנם! אם כן, לימא קרא לא תחנם, מאי לא תחנם? שמע מינה כולהו. תניא נמי הכי: לא תחנם - לא תתן להם חנייה בקרקע; דבר אחר: לא תחנם - לא תתן להם חן; דבר אחר: לא תחנם - לא תתן להם מתנת חנם. ומתנת חנם גופה תנאי היא; דתניא: (דברים יד) לא תאכלו כל נבילה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכור לנכרי - אין לי אלא לגר בנתינה [ולגוי] <ולעובד כוכבים> במכירה, לגר במכירה מניין? תלמוד לומר: תתננה... או מכור, [לגוי] <לעובד כוכבים> בנתינה מניין? תלמוד לומר: תתננה ואכלה או מכור לנכרי, נמצא אתה אומר: אחד גר ואחד [גוי] <עובד כוכבים> בין בנתינה בין במכירה, דברי ר' מאיר; רבי יהודה אומר: דברים ככתבן, לגר בנתינה [ולגוי] <ולעובד כוכבים> במכירה. שפיר קאמר ר"מ! ור' יהודה? אמר לך: אי סלקא דעתך כדקאמר ר"מ, לכתוב רחמנא תתננה ואכלה ומכור, או למה לי? שמע מינה

לדברים ככתבן הוא דא. ור"מ? ההוא לאקדומי נתינה דגר למכירה [דגוי] <דעובד כוכבים>. ור' יהודה? כיון דגר אתה מצווה להחיותו, [וגוי] <וכנעני> אי אתה מצווה להחיותו, להקדים לא צריך קרא.

ב. רמב"ם הלכות עבודת כוכבים פרק י הלכה ד:

[...] ואסור ליתן להם מתנת חנם אבל נותן הוא לגר תושב שנאמר לגר אשר בשעריך תתנה ואכלה או מכור לנכרי במכירה ולא בנתינה.

ג. רמב"ם הלכות זכיה ומתנה פרק ט הלכה י:

אבל שכיב מרע שצוה ליתן [לגוי] <לעכו"ם> מתנה אין שומעין לו, שזה כמי שצוה לעבור עבירה מנכסיו.

ד. טור חושן משפט סימן רמט:

אסור ליתן מתנת חנם לעובד [עבודה זרה]⁴ <עבודת כוכבים> אבל מותר ליתן לגר תושב שהרי מצווה להחיותו:

ה. בית יוסף חושן משפט סימן רמט:

ב. אסור ליתן מתנת חנם לעובד עבודה זרה אבל מותר ליתן לגר תושב וכו'. סוף פרק קמא דעבודה זרה (כ). תניא לא תאכלו כל נבילה לגר אשר בשעריך תתנה ואכלה או מכור לנכרי (דברים יד כא) אחד גר ואחד גוי בין בנתינה בין במכירה דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר דברים ככתבן לגר בנתינה לגוי במכירה. וידוע דהלכה כרבי יהודה (עירובין מו:). והקשו התוספות (ד"ה רבי) דבפרק כל שעה (פסחים כב.) מוקמינן ההיא דשולח אדם ירך לגוי (חולין צג:) כרבי יהודה ותירצו דבתוספתא (ע"ז פ"ג ה"ה) תניא גבי מילתיה דרבי יהודה בגוי המכירו מותר מפני שהוא כמוכרו. והא דאמרין בפרק הדר (עירובין סד:) דאמר ליה לההוא גוי טול גלוסקא ואף על פי שלא היה מכירו כדמשמע התם שאני התם שהיה מתלווה עמו בדרך. ואם תאמר וכי לית ליה דמפרנסני עניי גוים עם עניי ישראל מפני דרכי שלום (גיטין סא.) ויש לומר דדרכי שלום אין זו מתנת חנם עכ"ל: ומ"ש רבינו אסור ליתן מתנת חנם לעובד עבודה זרה. לאו לאפוקי ישמעאלים אלא לאפוקי גר תושב דהיינו שקיבל עליו שבע מצות בני נח וזהו שאנו מצווים להחיותו אבל שאר גוים כלם דין אחד להם:

ו. טור חושן משפט סימן רנו:

כתב הרמב"ם ז"ל שכיב מרע שצוה לתת מתנה [לגוי] <לעובד כוכבים> אין שומעין לו שזה כמי שצוה לעבור עבירה מנכסיו: אבל אם הודה לו נותנין לו:

פרישה (הסמ"ע) על טור חושן משפט סימן רנו:

לעובד ע"ז – לאו דווקא, אלא לאפוקי גר תושב [...]

ז. שולחן ערוך חושן משפט סימן רמט סעיף ב:

[גוי] <עובד כוכבים> שאינו גר תושב, אסור ליתן לו מתנה, אא"כ הוא מכירו או אם יש בו בדבר משום דרכי שלום.

ח. שולחן ערוך יורה דעה סימן קנא סעיף יא:

אסור ליתן מתנת חנם [לכותי] <לעובד כוכבים> שאינו מכירו.

ט. שולחן ערוך חושן משפט סימן רנו סעיף ג:

[...] אבל שכיב מרע שצוה לתת [לכותי] <לעובד כוכבים> מתנה, אין שומעין לו, שזה כמי שצוה לעבור עבירה מנכסיו.

י. ש"ך יורה דעה סימן קנא ס"ק יח:

יח לעובד כוכבים כו' - כתב הב"י בח"מ סי' רמ"ט דכל עובד כוכבים במשמע אפ"י ישמעאל לאפוקי גר תושב דלא ופשוט הוא וע"ש:

6.7) It is forbidden to praise or bless a gentile.

Sources:

Magen Avraham Orach Chayim 189:1

Babylonian Talmud Tractate Avodah Zarah 20a

Maimonides, Laws of Idolatry 10:4

Tur Yoreh Deah 151

Shulchan Aruch Yoreh Deah 151:13-14

א. מגן אברהם אורח חיים סימן קפט ס"ק א:

כשיש עכו"ם בבית נוהגין לומר כלנו יחד בני ברית, וכתב הט"ז בי"ד שאינו נכון דכיון שאומר כלנו יחד הכל בכלל אלא יאמר אותנו בני ברית כלנו יחד, והטעם לפי שאסור לברך עכו"ם דכתי' לא תחנם (מט"מ כל בו)

⁴ במהדורות מסוימות מופיע "לגוי".

ב. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף כ עמוד א:
ד"א: לא תחנם - לא תתן להם חן. מסייע ליה לרב, דאמר רב: אסור לאדם שיאמר כמה נאה [גויה] <עובדת כוכבים> זו.

ג. רמב"ם הלכות עבודת כוכבים פרק י הלכה ד:
[...]
ואסור לספר בשבחן ואפילו לומר כמה נאה [גוי] <עובד כוכבים> זה בצורתו, קל וחומר שיספר בשבח מעשיו או שיחבב דבר מדבריהם שנאמר ולא תחנם לא יהיה להם חן בעיניך, מפני שגורם להדבק עמו וללמוד ממעשיו הרעים, [...]

ד. טור יורה דעה סימן קנא:
ואסור לשבחן כמה נאה [גוי] <עכו"ם> זה וכל שכן שלא לספר בשבח מעשה ידיו. אבל אם מכוון בשבחן להודות להקב"ה שברא בריה נאה כזה מותר:

ה. שולחן ערוך יורה דעה סימן קנא סעיף יג-יד:
אין ממחין ביד עניי [גויים] <עובדי כוכבים> מליטול לקט שכחה ופאה.
אסור לספר בשבחן <של עובדי כוכבים>, אפילו לומר: כמה נאה [כותי] <עובד כוכבים> זה בצורתו, קל וחומר שיספר בשבח מעשיו או שיחבב דבר מדבריו. אבל אם מכוין בשבחן להודות להקב"ה שברא בריה נאה כזו, מותר.

6.8) It is forbidden to sell real estate to a gentile in the Land of Israel. Some kinds of real estate are not even to be rented to a gentile in the Land of Israel. This law does not preclude transactions between a Jew and a ger toshav. According to a certain opinion, when the political situation allows it the Jews mustn't even let a gentile pass through our land on his way elsewhere unless he is a Ger-Toshav.

Sources:

- Palestinian Talmud Tractate Avodah Zarah chapter 1 40a:9
- Maimonides' *Sefer HaMitzvot* prohibition 51
- Maimonides, *Laws of Idolatry* chapter 10
- Shulchan Aruch Yoreh Deah 151
- Responsa *Mishpat Cohen* (Matters of the Land of Israel) 58

א. תלמוד ירושלמי מסכת עבודה זרה פרק א דף מ טור א, ה"ט:
הלכה ט' אין משכירין להן בתים כו' רבי זעיריה בשם רבי יוסי בן חנינה רבי אבא רבי חייה בשם רבי יוחנן לא תחנם לא תתן להם חן לא תחנם לא תתן להם מתנת חנם לא תחנם לא תתן להם חנייה בארץ והתנינן רבי יוסי אומר אף בארץ ישראל משכירין להן בתים בית אין מצוי להתברך מתוכו שדה מצוי להתברך מתוכו הורי רבי יוסי בי רבי בון שאסור להשכיר להן קבורה בארץ ישראל על שם לא תתן להם חנייה בארץ.

ב. ספר המצוות לרמב"ם מצות לא תעשה נא:
והמצוה הנ"א היא שהזהירנו מהושיב עובדי ע"ז בארצנו כדי שלא נלמד כפירתם והוא אמרו ית' (משפטי' כג לג) לא ישבו בארץ פן יחטיאו אותך לי. ואילו רצה הגוי לעמוד בארצנו אינו מותר לנו זה עד שיקבל עליו שלא לעבוד עבודה זרה ואז יהיה איפשר לו לשכון. וזה יקרא (מתני' ב"מ ע ב מכות ח ב נגעים רפ"ג) גר תושב. רוצים בזה שהוא גר לענין שיהיה מותר לשכון בארץ לבד. וכן אמרו (ע"ז סד ב) אי זהו גר תושב זה שקבל עליו שלא לעבוד עבודה זרה. ואולם עובד עבודה זרה לא ישכון עמו ולא נמכור לו נחלה ולא נשכיר. ובבאור בא לנו הפירוש (שם כ א) לא תתן להם חנייה בקרקע. וכבר התבאר משפטי מצוה זו במסכת סנהדרין ובעבודה זרה (יט ב - כא ב):

ג. רמב"ם הלכות עבודה זרה פרק י:

הלכה ג
אין מוכרין להם בתים ושדות בארץ ישראל ובסוריא מוכרין להם בתים אבל לא שדות, ומשכירין להם בתים בארץ ישראל ובלבד שלא יעשו שכונה ואין שכונה פחות משלשה, ואין משכירין להם שדות, ובסוריא משכירין להם שדות, ומפני מה החמירו בשדה מפני שיש בה שטים, מפקיעה מן המעשרות ונותן להם חנייה בקרקע, ומותר למכור להם בתים ושדות בחוצה לארץ מפני שאינה ארצנו.

הלכה ד
אף במקום שהתירו להשכיר לא לבית דירה התירו מפני שהוא מכניס לתוכה עבודת כוכבים ונאמר לא תביא תועבה אל ביתך, אבל משכיר להן בתים לעשותן אוצר, ואין מוכרין להן פירות ותבואה וכיוצא בהן במחובר לקרקע, אבל מוכר הוא משיקוץ או מוכר לו על מנת לקוץ וקוצץ, ומפני מה אין מוכרין להן שנאמר ולא תחנם לא תתן להם חנייה בקרקע שאם לא יהיה להם קרקע ישיבתן ישיבת עראי היא, [...]

[...]
הלכה ו

אין כל הדברים האלו אמורים אלא בזמן שגלו ישראל לבין [האומות] <העובדי כוכבים> או שיד [הגויים] <עכו"ם> תקיפה על ישראל אבל בזמן שיד ישראל תקיפה [על אומות העולם] <עליהם> אסור לנו להניח [גוי עובד עבודה זרה] <עובדי כוכבים> בינינו, ואפילו יושב ישיבת עראי או עובר ממקום למקום בסחורה לא יעבור בארצנו אלא עד שיקבל עליו שבע מצות שנצטוו בני נח שנאמר לא ישבו בארצך אפילו לפי שעה, ואם קבל עליו שבע מצות הרי זה גר תושב, ואין מקבלין גר תושב אלא בזמן שהיובל נוהג אבל שלא בזמן היובל אין מקבלין אלא גר צדק בלבד. (השגת הראב"ד: ואפילו יושב ישיבת עראי או עובר ממקום למקום בסחורה לא יעבור בארצנו. א"א זאת לא מצאנו ולא שמענו מעולם והפסוק שהוא מביא בו' אומות הוא ואפילו לדבריו ישיבה כתיב בהו ולא העברה.) (השגת הראב"ד: אבל שלא בזמן היובל אין מקבלין אלא גר צדק בלבד. א"א איני משווה לו בישיבת הארץ.)

ד. שולחן ערוך יורה דעה סימן קנא:

סעיף ז

אין מוכרין להם בארץ ישראל כל דבר המחובר, כגון אילן וקמה, אבל מוכרים על תנאי שיקוץ, וקוץ.

סעיף ח

אין מוכרים להם בתים ושדות בארץ ישראל; אבל משכירין להם בתים, ולא שדות. ובסוריא, מוכרים בתים ומשכירים שדות. ובחוצה לארץ, מוכרים אלו ואלו.

ה. שו"ת משפט כהן (עניני א"י) סימן נח:

ועתה אם באמת גדול הדחק, עד שתלוי בזה ח"ו חורבן הישוב, נראה דיש להתיר במלתא דרבנן למכור, ע"פ דרך המכירה של חמץ הנהוגה במקום דחק, ולסמוך דישמעאלים שאינם ע"ז אין בהם איסור של חני' בקרקע. ואם נאמר דאין קנין לנכרי להפקיע מיד מעשר, ה' מקום לומר דלא קי"ל באיסור המכירה טעמא דמפקיע ממעשר (ועי' תוס' ע"ז כ"א ד"ה הא ולח"מ פ"י דע"ז ה"ג), והעיקר הוא טעמא דלא תחנם, לא תתן להם חניה בקרקע, ובזה י"ל דישמעאלים אינם ע"ז, ודינם כג"ת, ומותר לתן להם חניה בקרקע. (ע' ר"נ ע"ז ד' כ"ו ב' וד' ל"א א' לדעת הרמב"ן בשם הגאונים ולדעת הרמב"ם שדמה אלו הישמעאלים לגר תושב.) ולפ"ר נראה דתלוי בפלוגתא דהרמב"ם והראב"ד (שם ה"ו), דהרמב"ם כתב דאין ג"ת נוהג כ"א בזמן שהיובל נוהג, ומשמע שגם לענין ישיבה וחניה בקרקע צריך דוקא שיקבל בפני ג' שלא לעבוד ע"ז, וכל שבע מצות ב"נ, אמנם הראב"ד כתב שאינו מודה לו בישיבת הארץ, משמע דס"ל שגם בזה"ז יש ג"ת לענין ישיבת הארץ, וי"ל דה"נ לענין חני' בקרקע. ומד' הכ"מ משמע דגם הרמב"ם מודה לענין ישיבה, ולא קאמר כ"א שאינו ג"ת לכל הדברים. ובאמת י"ל דיש נפ"מ בין לענין הדברים שנאמר בהם בתורה גר, דבעי' דוקא גר תושב גמור, והיינו להחיותו דכתיב גר ותושב וחי עמך, א"כ יש חיוב להחיותו כישראל ממש, אבל מה דאין מפורש דבעי' לזה גר, אלא הן הרחקות שמפורש בהו ענין ע"ז, א"כ י"ל פשוט דמהני כל שברור לנו שאינו בכלל זה, (וע' כ"מ המ"א פ"א ה"ז.) ובפרט אומה שלמה המוחזקת בכך ע"פ דתה. וי"ל שלענין הדין דאין מעלין שפיר לא בעי' פרטי דין ג"ת כ"א כשאין עו"ז ג"כ מותר להעלותו, אלא דחיוב מצד התורה א"א כ"א בג"ת ממש, דגב"ל כתיב וחי עמך.

- 6.9) A Jew must not take charity from a gentile in public, for this would be considered an embarrassment and would cause the profanation of G-d's name. A Jew may take charity from a gentile in public only if he cannot get any charity either from a Jew (in public or in private) or from a gentile in private.

Sources:

Babylonian Talmud Tractate Bava Batra 10b

Rashi on Tractate Bava Batra 10b

Babylonian Talmud Tractate Sanhedrin 26b

Rashi on Tractate Sanhedrin 26b

Tosphot on Tractate Sanhedrin 26b

Maimonides, Laws of Gifts to the Poor 8:9

Maimonides, Laws of Testimony 11:5

Tur Yoreh Deah 254

Shulchan Aruch Yoreh Deah 254

א. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף י עמוד ב:

רבי אליעזר המודעי אומר: צדקה תרומם גוי - אלו ישראל, דכתיב: ומי כעמך ישראל גוי אחד, וחסד לאומים חטאת - כל צדקה וחסד [שאומות העולם] <שעכו"ם> עושיין חטא הוא להן, שאין עושיין אלא לחרף אותנו בו, שנאמר: (ירמיהו מ') ויבא ויעש ה' כאשר דבר כי חטאתם לה' ולא שמעתם בקולו והיה לכם הדבר הזה. נענה רבי נחוניא בן הקנה ואמר: צדקה תרומם גוי וחסד - לישראל, ולאומים - חטאת. אמר להם רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו: נראין דברי רבי נחוניא בן הקנה מדברי ומדבריכם, לפי שהוא נותן צדקה וחסד לישראל, [ולאומים] <ולעכו"ם> חטאת. מכלל דהוא נמי אומר, מאי היא? דתניא, אמר להם רבן יוחנן בן זכאי: כשם שהחטאת מכפרת על ישראל, כך צדקה מכפרת על אומות העולם. איפרא הורמיז אימיה דשבור מלכא, שדרה ארבע מאה דינרי לקמיה דרבי אמי ולא קבלינהו; שדינהו קמיה דרבא, קבלינהו משום שלום מלכות. שמע רבי אמי איקפד, אמר:

לית ליה (ישעיהו כ"ז) ביבש קצירה תשברנה נשים באות מאירות אותה? ורבא? משום שלום מלכות. ורבי אמי נמי משום שלום מלכות? דאיבעי ליה למפלגינהו לעניי [גויים] <עובדי כוכבים>.

רש"י מסכת בבא בתרא דף י עמוד ב:
ביבש קצירה תשברנה - כשתכלה זכות שבידן וייבש לחלוחית מעשה צדקה שלהן אז ישברו.

ב. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף כו עמוד ב:
אמר רב נחמן: אוכלי דבר אחר פסולין לעדות. הני מילי - בפרהסיא, אבל בצינעה - לא. ובפרהסיא נמי לא אמרן אלא דאפשר ליה לאיתזוני בצינעה, וקא מבזי נפשיה בפרהסיא, אבל לא אפשר ליה - חיותיה הוא.

רש"י מסכת סנהדרין דף כו עמוד ב:
אוכלי דבר אחר - מקבלי צדקה מן הנכרים דהוי חילול השם מחמת ממון, הוה ליה כרשע דחמס.

תוספות מסכת סנהדרין דף כו עמוד ב:
אוכלי דבר אחר פסולין להעיד - ליכא לפרושי אוכלי דבר אחר דהיינו אוכלי חזיר דאי באוכלי חזיר היכי מפליג בין צינעה לפרהסיא וכי גרע מאוכל נבלות לתיאבון דאמרינן לקמן (דף כז.) דפסול לעדות בכל ענין אלא נראה כפי' הקונטרס דהיינו מקבלי צדקה מן הנכרים.

ג. רמב"ם הלכות מתנות עניים פרק ח הלכה ט:
אסור לישאל ליטול צדקה מן [הגויים] <העכו"ם> בפרהסיא, ואם אינו יכול לחיות בצדקה של ישראל ואינו יכול ליטלה מן [הגויים] <העכו"ם> בצנעה הרי זה מותר, ומלך או שר מן [הגויים] <העכו"ם> ששלח ממון לישאל לצדקה אין מחזירין אותו לו משום שלום מלכות, אלא נוטלין ממנו וינתן לעניי [גויים] <עכו"ם> בסתר כדי שלא ישמע המלך.

ד. רמב"ם הלכות עדות פרק יא הלכה ה:
וכן הבזויין פסולין לעדות מדבריהם והם האנשים שהולכין ואוכלין בשוק בפני כל העם וכגון אלו שהולכין ערומים בשוק בעת שהן עוסקין במלאכה מנוולת וכיוצא באלו שאין מקפידין על הבושת, שכל אלו חשובין ככלב ואין מקפידין על עדות שקר, ומכלל אלו האוכלין צדקה של [גויים] <עכו"ם> בפרהסיא אע"פ שאפשר להן שיזונו בצנעה מבזים עצמן ואינן חוששין, כל אלו פסולין מדבריהם.

ה. טור יורה דעה סימן רנד:
אסור לישאל ליקח צדקה [גוי] <מעובדי כוכבים> בפרהסיא אם אינו יכול לחיות בצדקה של ישראל וגם אינו יכול לקבלה [מהגוי] <מהעובדי כוכבים> בצינעה מותר מלך או שר של [גויים] <עובדי כוכבים> ששלח ממון לישאל לצדקה אין מחזירין אותו משום שלום מלכות אלא נוטלין ממנו ונותנין לעניי [גויים] <עכו"ם> בסתר כדי שלא ישמע המלך:

ו. שולחן ערוך יורה דעה סימן רנד:
סעיף א
אסור לישאל ליטול צדקה מן העובדי כוכבים בפרהסיא. ואם אינו יכול לחיות בצדקה של ישראל, ואינו יכול ליטלה מעובדי כוכבים בצינעה, הרי זה מותר.
סעיף ב
שר עובד כוכבים ששלח ממון לישאל לצדקה, אין מחזירין אותו משום שלום מלכות, אלא נוטלין ממנו וינתן לעניי נכרים בסתר, כדי שלא ישמע השר. הגה: וי"א דיעשה בהן מה שצוה לו המושל. (כך משמע מפירוש רש"י ותוספות מעובדא דאימיה דשבור מלכא). וכל זה דוקא כשנותנין מעות לצדקה, אבל אם מנדבין דבר לבית הכנסת, מקבלים מהם.

6.10) A Jew must pray every day “Blessed be the Lord for not making me a gentile.”

Sources:

Tosephta on Tractate Berachot (Leiberman) 6:18

Palestinian Talmud Tractate Berachot chapter 9, halacha 1

Responsa HaAleph Lecha Shlomo Orach Chayim 34

א. תוספתא מסכת ברכות (ליברמן) פרק ו הלכה יח:
ר' יהודה או' שלש ברכות חייב אדם לברך בכל יום ברוך שלא עשני גוי ברוך שלא עשאני בור ברוך שלא עשאני אשה גוי שנ' כל הגוים כאין נגדו כאפס ותהי נחשבו לו.

ב. תלמוד ירושלמי מסכת ברכות פרק ט הלכה א:
תני רבי יהודה אומר שלשה דברים צריך אדם לומר בכל יום ברוך שלא עשאני גוי ברוך שלא עשאני בור ברוך שלא עשאני אשה ברוך שלא עשאני גוי שאין הגוי' כלום כל הגוי' כאין נגדו.

ג. שו"ת האלף לך שלמה חלק או"ח סימן לד:

שא' בא' שמברך ברכת השחר שלא עשני עכו"ם ואין רצונו לברך שלא עשני גוי דגם ישראל נקראו גוים. הנה נוסחא זו ודאי הוי צד אפיקורסת דהרי עכו"ם הוי ר"ת של עובדי כוכבים ומזלות ואם אומר כן משמע דנכרים דאינן עובדים כו"מ עליהם אינו מברך והוא צד אפיקורסת ואם רצה לשנות נוסחת השם מכח דאף ישראל נקראים כן הול"ל שלא עשני נכרי אבל מדברך שלא עשני עכו"ם הוי בו צד אפיקורסת [...] ולכך צריך לברך רק שלא עשני גוי והמשנה מזה עתיד ליתן את הדין:

6.11) A Jew and a gentile mustn't be buried side by side, even if the gentile is a ger-toshav. If a Jew was buried next to a gentile it is permissible to take the Jew's body out of his grave and reinter it, even if the new grave is by the side of a secular Jew.

Sources:

Babylonian Talmud Tractate Gittin 61a

Rashi on Tractate Gittin 61a

Ran's Novella on Gittin 61a

Ritva on Tractate Gittin 61a

Torat HeAdam (Nachmanides) Matters of Burial s.v. (36) *baperek*

Tur Yoreh Deah 367

Beit Yosef Yoreh Deah 367

Pitchei Teshuva Yoreh Deah 336:1

Responsa *Chayim B'yad* 98

Responsa *Daat Cohen* (Issues in Yoreh Deah) 201

Responsa *Igrot Moshe* Yoreh Deah part 3 146

Responsa *Igrot Moshe* Yoreh Deah part 3 147

Responsa *Tzitz Eliezer* part 15 36

א. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף סא עמוד א:
וקוברין מתי נכרים עם מתי ישראל, מפני דרכי שלום.

רש"י מסכת גיטין דף סא עמוד א:
עם מתי ישראל - לא בקברי ישראל אלא מתעסקין בהם אם מצאום הרוגים עם ישראל.

ב. חדושי הר"ן על גיטין דף סא עמוד א:
וקוברין מתי גוים עם מתי ישראל. אע"ג דקאמר עם לאו בקברות ישראל קאמר ח"ו ולא בשעה שמתעסק עם מתי ישראל נמי קאמר אלא לומר שכשם שמתעסקין עם מתי ישראל כך מתעסקין עם מתי גוים, והיינו דגרסינן בירושלמי תני עיר שיש בה גוים וישאל מעמידין גבאי גוים וגבאי ישראל וגובין משל גוים ומשל ישראל ומפרנסים עניי גוים ועניי ישראל ומבקרין חולי גוים וחולי ישראל וקוברין מתי גוים ומתי ישראל מפני דרכי שלום:

ג. ריטב"א על מסכת גיטין דף סא עמוד א:
[והא] דאמרינן קוברין מתי א"י עם מתי ישראל לאו בקברות ישראל אלא להתעסק בהן מפני דרכי שלום כשם שמתעסקים במת ישראל והאי עם דקאמר לאו בשעת שמתעסק עם מתי ישראל קאמר משום דההיא שעתא איכא איבה טפי אמאי קוברין אלו ומניחין אלו כמו שנראה מתוך פרש"י אלא ה"ק כשם שמתעסקים במתי ישראל כך מתעסקים עם מתי עובדי כוכבים וכן הוא מפורש בירושלמי כאן דגרסינן התם תניא עיר שיש בה עובדי כוכבים וישאל מעמידים גבאי ישראל וגבאי עובדי כוכבים וגובין משל עובדי כוכבים ומשל ישראל ומפרנסים עניי עובדי כוכבים ועניי ישראל ומבקרין חולי עובדי כוכבים וחולי ישראל וקוברין מתי עובדי כוכבים ומתי ישראל מפני דרכי שלום וכן הוא מפורש נמי בתוספתא:

ד. תורת האדם (לרמב"ן) שער הסוף - ענין הקבורה ד"ה (לג) בפרק:
(לג) בפרק הניזקין (גיטין ס"א א') מבקרין חולי גוים עם חולי ישראל מפני דרכי שלום וקוברין מתי גוים עם מתי ישראל מפני דרכי שלום. ופרש"י ז"ל לא שיקברו בקברות ישראל חס ושלום, אלא שקוברים אותם כשקוברים מתי ישראל מפני דרכי שלום, ובדאי ק"ו הדבר שאפי' רשעים וחייבי מיתות אין קוברין אותם בקברות שאר ישראל כ"ש גוים מחוקי שם ועובדי ע"ז שלא יתחדו עם ישראל בקבורה.

ה. טור יורה דעה סימן שסז:
קוברים מתי נכרים עם מתי ישראל ומנחמין אבליהם מפני דרכי שלום ופירש"י לא שיקברום בקבר ישראל אלא משתדלים בקבורתם כמו שמשתדלים בקבורת ישראל.

ו. בית יוסף יורה דעה סימן שסז:

קוברין מתי גוים עם מתי ישראל ומנחמין אבליהם מפני דרכי שלום. ברייתא סוף פרק הניזקין (גיטין סא.) ופירש רש"י עם מתי ישראל לא בקבר ישראל אלא מתעסקים בהם אם מצאום הרוגים עם ישראל וכתב עליו הר"ן (כה. ד"ה קוברין) ולישנא לאו דוקא דהוא הדין כשמצאו מתי גוים לבד שמתעסקים בהם מפני השלום וכן לפרנס ענייהם ולבקר חוליהם ובפירושו אמרו בתוספתא (שם פ"ג ה"ח) מספידין מתי גוים ומנחמים אבליהם מפני דרכי שלום ובירושלמי (שם פ"ה סוף ה"ט) לא שנו "עם" בכל אלו כלל ומכל מקום לא שיהו קוברין אותן אצל ישראל דהא אין קוברין רשע אצל צדיק אלא לומר שמתעסקין עמהם עכ"ל:

ז. פתחי תשובה יורה דעה סימן שסג ס"ק א:

א) אין מפנין המת והעצמות, לא מקבר מכובד לקבר מכובד, ולא מקבר בזוי לקבר בזוי, ולא מבזוי למכובד – [...] מי שנקבר בקרקעות עובד כוכבים יכולין להוציאו משם לקברו בקבורת ישראל.

ז. שו"ת חיים ביד סימן צח:

וכבר ראיתי בכיוצא בזה בתשו' זקן אהרן ז"ל סוס"י י"ט שנשאל על אשה אחת שפחה יהודית שנתגיירה והיתה שומרת שבתות ה' ומצות ודברי הצומות וזעקתם אלא שלא נתגיירה בפני ב"ד וגם לא טבלה בפני ג' ומתה וקברוה בקברי ישראל כיון שאינו גרת צדיק אם צריך להוציאה מקברה שלא תהיה עם מתי ישראל כיון שאינה נחשבת בכללם והשיב בסוף התשו' וז"ל ולקובריה בבתי קברות ישראל לא יפה עשו שהרי אמרו בפ' נגמר הדין אין קוברין רשע קל בפני רשע חמור כ"ש אצל צדיק וכו' מיהו זאת השפחה אחרי שהיתה כוננת למצות גרות ולבה לשמים קנתה מקומה ואין להוציאה מקברה שלא יאמרו הגוים א"כ כך עושים ישראל לגרים ואומה זו אין ראוי להתחבר עמה והתור' ציונה בכמה מקומות על אהבת הגרים.

ח. שו"ת דעת כהן (עניני יו"ד) סימן רא:

ובעיקר הדין, הנה בודאי לא יעלה על דעת שום אדם ליתן לנכרים, איזה מין שיהיו, מקום קבר בקרבת מקום של קברי ישראל. והלא אפילו במדריגות הקדושה שבישראל גופן מצינו, שאין קוברין רשע אצל צדיק, ולא אפילו רשע חמור אצל רשע קל, כדאי' בסנהדרין ד' מ"ז ע"א, ומזה יצא הדין המבואר בשו"ע יו"ד סי' ס"ב ס"ה, שאין קוברים אפילו צדיק, וכ"ש בינוני, כמו שמפורש בט"ז ובשו"ך שם שהגיהו כן בשו"ע, אצל חסיד מופלג. וכל אלו הענינים מדברי קבלה אנו למדין אותם בסנהדרין שם מקרא דאלישע. [...] שנאמר ויהי הם קוברים איש, והנה ראו את הגדוד וישליכו את האיש בקבר אלישע וילך ויגע האיש בעצמות אלישע ויהי ויקם על רגליו, ודברי קבלה לדעת הרבה מהראשונים כדברי תורה הם, ודברי תורה אינם נדחים מפני דרכי שלו' ומפני איבה, כמבואר בתוס' ע"ז הנ"ל ד"ה סבר, שכתבו בפשיטות היכי שרינן משום איבה מילתא דאית ביה איסורא דאורייתא, ומסקו דשם אין מדברים באיסור תורה אלא בדרבנן בעלמא. וא"כ הדין של אין קוברין רשע אצל צדיק, שנחשב מה"ת מפני שהוא מדברי קבלה, לדעת הראב"ד בהשגה בפ"ג דהלכות מגילה וחנוכה ה"ו, וכמו שמבואר כן מדברי הרב המגיד והלח"מ שם, דהוי מה"ת מה שלמדין הלל מהפסוק דנביאים השיר יהי' לכם כליל התקדש חג, וא"כ אפילו אם הי' כאן משום איבה ודרכי שלום ג"כ לא הי' נדחה, וק"ו שאין כאן משום זה, וכמש"כ מד' הגמ' דע"ז הנ"ל. וע"כ בודאי לא יעלה על לב לקבור נכרים אצל ישראל קדושים, ועמך כולם צדיקים.

ט. שו"ת אגרות משה חלק יו"ד ג סימן קמו:

הנה לענין קבורה אצל נכרים וקבורה אצל רשע ששניהם אין קוברין, יש לכאורה חלוק גדול, דאצל רשע הרי מצינו בסנהדרין דף מ"ו ע"א שהרוגי ב"ד שאסור לקוברים בקברות אבותם היו מלקטין את העצמות וקוברין אותן במקומן הרי שלאחר עיכול הבשר שנתכפר הוא כדני צדיק שמתירין לקוברו אצל צדיק, שא"כ אפשר שגם רשע ישראל שמת ג"כ אחר עיכול הבשר מותר להניחו אצל צדיק [...]

ואצל נכרים פשוט שאף אחר יב' חדשים אסור לקבור ישראל, ומשמע שאף עם בני נח ששומרים שבע מצות המחוייבות אין לקבור אצלם דא"כ אין זה מצד רשעתם אלא הוא מצד דאין להם קדושת ישראל, שלכן אפשר שאף אחר שנקבר צריכין לפנותו משם, וכן איתא בפ"ת סימן שס"ג סק"א בשם ח"צ שמי שנקבר בקרקעות עכו"ם יכולין להוציאו משם לקברו בקברות ישראל, והטעם הוא כדחביא בפ"ת שם מנ"ב דהוא שלא יהא נקבר עכו"ם אצל ישראל, הרי אף בשביל ספק מותר להוציאו מקברו, וכ"ש כשקברו אותו אצל עכו"ם שצריך לפנותו משם.

ולפ"ז היה נמצא שאם נתקברו קברי עכו"ם עד סמוך לקבר איש זה שיש לפנותו אף ליקבר בבית עלמין של יהודים אף שלא היו שומרי תורה לא מבעיא אם היו רק עוברי לתיאבון שיש להם חלק לעוה"ב אלא אף אם היו רשעים כאלו שהם כופרים שאין להם חלק לעוה"ב מאחר דעכ"פ עדיפי מצד קדושת ישראל [...]

י. שו"ת אגרות משה חלק יו"ד ג סימן קמז:

הנה בדבר אלו שהתחתנו עם נכרים ומתו ברשעתם ורוצים להקבר האשה כשהיא בת ישראל אצל בעלה הנכרי וכן הבעל בן ישראל עם אשתו הנכריה, אין שום אחריות על מע"כ תורתו ולא על הבע"ב המתנהגים בדרך התורה, אבל האחריות הוא שלא יקבר סמוך להם אחד מישאל לא רק משומרי התורה אלא אף אינו שומר תורה אם אך רוצה להקבר כדיני ישראל, שאף אם אינו שומר תורה אסור לקוברו אצל נכרים מאחר שיש לו קדושת ישראל, ואם לא היה כופר בהש"ת ובתורתו הא יהיה לו חלק לעוה"ב אחר שיקבל דינו על עונותיו בגיהנום, והנכרי אם לא היה מחסידי אוה"ע לא יהיה לו חלק לעוה"ב וגם הא אין לו קדושת ישראל, ויצטרכו לעשות גדר גבוה עשרה טפחים בין הקברים שבחרו הרשעים ליקבר אצל הנכרים ובין קברים דשומרי תורה ואף אם אינם שומרי תורה אבל הם רוצים בקבורת ישראל.

יא. שו"ת ציץ אליעזר חלק טז סימן לו:

דבר ברור ופשוט הוא שאין להרשות בשום פנים קבורת עכו"ם בבית קברות יהודי, ואין לשנות כלל ועיקר מהמקובל והנהוג בזה מדור דור, ואשר יסודו מהררי קודש, ואי משום מה א"א למנוע זה יש לקיים "ויט ישר" מעליו" ולהגביל את ההר הישראלי ולקדשו על ידי סידור מחיצות מפרידות מכל צד.

[...]

ואם נמצאים מישראל המתעקשים על כך ובאים בפלילים, סימן ועדות הוא על רקבון רוחני גדול שמקונן בקרבם, ועל אלה המתפתים להגרר אחרי המסיתים לכך אנשים ונשים, יש לקרוא עליהם למגינת לב דברי הנביא ישעיהו: עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו, עמי מאשריך מתעים ודרך אורחותיך בילעו, (ישעיה ג' י"ב).

ופוק חזי תשובה מאלפת בזה בשו"ת טוב טעם ודעת להגאון הגר"ש קלוגר ז"ל במהדו"ג ח"ב סי' רנ"ג, הוא נשאל שם אם מותר לערב בית הקברות ישראל לבית קברות עכו"ם, דהיינו שדופן אחד מן בית הקברות ישראל יהי' פרוץ לקברות עכו"ם, ובדברי תשובתו התרעם מאד על השואל שההין לפנות אליו בשאלה כזאת, וכתב לו: הנה כועס אני עליו על שאלה זו, כי בודאי עלה על דעתו שאולי אני אהיה המתיר בזה, יחשדני בכך, ואם הי' יודע בדעתו דבודאי לא אתיר לא היה שואל ממני, וגם מה שעלה בלבו ספק כלל בזה אני כועס עליו ולא רציתי להשיב לו כלל, רק מיודעי אמרו לי כי אם לא אשיב כלל אולי יאמר מדשתק אודיי אודי, לכן נחמתי להשיבו.

ודברי הקדמה אלה יש להקדים ממש לאל השואלים לכגון נידוננו וחושבים לפן ואולי ישיגו איזה היתר, וחושדים את הנשאלים על כך.

[...]

מצאתי בספר דעת כהן סי' ר"א שנשאל מעיר יסי במפורש על גויים מבני דת הישמעאלים שבקשו מקהלת ישראל להקצות בעדם מקום בביה"ק של ישראל אם מותר לעשות כן מפני דרכי שלום, והשיב דבודאי לא יעלה על דעת שום אדם ליתן לנכרים איזה מין שיהיו, מקום קבר בקרבת מקום של קברי ישראל, והלא ואפילו במדריגות הקדושה שבישראל גופן מצינו שאין קוברין רשע אצל צדיק ולא אפילו רשע חמור אצל רשע קל כדאיתא בסנהדרין ד' מ"ז ע"א וכו' וכל אלו הענינים מדברי קבלה אנו למדין אותם בסנהדרין שם מקרא דאלישע וכו' ודברי קבלה לדעת הרבה מהראשונים כדברי תורה הם, ודברי תורה אינם נדחים מפני דרכי שלום ומפני איבה וכו' עיי"ש.

7. Psychological Profile of the Gentiles

7.1) According to some sources, cruelty and vengefulness exist only amongst the gentiles.

Sources:

Babylonian Talmud Tractate Beitza 32b

Maimonides, Laws of Repentance 2:10

Rashi on II Samuel 21:2

Maimonides, Laws of Gifts to the Poor 10:2

Maimonides, Laws of Forbidden Sexual relations 19:17

Maimonides, Laws of Slaves 9:8

Shulchan Aruch Even HaEzer 2:2

Sefer Kitzur Shulchan Aruch 131 Laws of the Eve of Yom Kippur

א. תלמוד בבלי מסכת ביצה דף לב ע"ב:

כל המרחם על הבריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו וכל מי שאינו מרחם על הבריות בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו.

ב. רמב"ם הלכות תשובה פרק ב הלכה י:

אסור לאדם להיות אכזרי ולא יתפייס אלא יהא נוח לרצות וקשה לכעוס ובשעה שמבקש ממנו החוטא למחול מוחל בלב שלם ובנפש חפיה, ואפילו הצר לו וחטא לו הרבה לא יקום ולא יטור וזהו דרכם של זרע ישראל ולבם הנכון אבל [הגויים] <העובדי כוכבים> ערלי לב אינן כן אלא ועברתן שמרה נצח, וכן הוא אומר על הגבעונים לפי שלא מחלו ולא נתפייסו והגבעונים לא מבני ישראל המה.

ג. רש"י שמואל ב פרק כא פסוק ב:

והגבעונים לא מבני ישראל המה - כלומר והן הראו בעצמם מדת אכזריות, שאינן מזרעו של אברהם אבינו, ואינן ראויין לידבק בישראל, ולכך גזר עליהם דוד שלא יבואו בקהל, אמר: שלשה סימנים יש באומה זו, רחמנים וביישנים וגומלי חסדים, מי שיש בו שלשה סימנים הללו, ראוי לידבק בו.

ד. רמב"ם הלכות מתנות עניים פרק י הלכה ב:

וכל מי שהוא אכזרי ואינו מרחם יש לחוש ליחסו, שאין האכזריות מצויה אלא [בגויים] <בעכו"ם> שנאמר "אכזרי המה ולא ירחמו" (ירמיהו נ, מב).

ה. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יט הלכה יז:

[...] וכן כל מי שיש בו עזות פנים או אכזריות ושונא את הבריות ואינו גומל להם חסד חוששין לו ביותר שמא גבעוני הוא, שסימני ישראל האומה הקדושה ביישנות רחמנים וגומלי חסדים, ובגבעונים הוא אומר והגבעונים לא מבני ישראל המה לפי שהעיון פניהם ולא נתפייסו ולא רחמו על בני שאול ולא גמלו לישראל חסד למחול לבני מלכם והם עשו עמהם חסד והחיום בתחלה.

ו. רמב"ם הלכות עבדים פרק ט הלכה ח:

ואין האכזריות והעזות מצויה אלא [בגויים הערלים] <בעכו"ם עובדי ע"ז> אבל זרעו של אברהם אבינו והם ישראל שהשפיע להם הקב"ה טובת התורה וצוה אותם בחקים ומשפטים צדיקים רחמנים הם על הכל.

ז. שולחן ערוך אבן העזר סימן ב סעיף ב:

וכן מי שיש בו עזות פנים ואכזריות ושונא את הבריות ואינו גומל להם חסד, חוששים לו ביותר שמא גבעוני הוא.

ח. ספר קצור שו"ע סימן קלא - דיני ערב יום כפור:

(ד) [...] והאיש אשר מבקשין ממנו מחילה, ימחול בלב שלם ולא יהא אכזרי, כי אין זה ממידת ישראל אלא ממדת עשו שעליו נאמר ועברתו שמרה נצח, וכן הוא אומר על הגבעונים לפי שלא מחלו ולא נתפייסו, והגבעונים לא מבני ישראל המה. אבל דרכן של זרע ישראל הוא להיות קשה לכעוס ונוח לרצות.

7.2) Early Halachic sources say that gentiles are suspected of a predilection to murder, and therefore one must take certain precautions when associating with them. For example, it is forbidden to stay alone with a gentile, it is forbidden

to get a haircut from a gentile barber except under certain conditions, etc. Later Halachic sources claim that this suspicion doesn't apply in general these days.

Sources:

Mishnah Tractate Avodah Zara chapter

Maimonides, Laws of Murder and the Saving of Lives chapter 12

Maimonides, Laws of Murder and the Saving of Lives chapter 9

Tur Yoreh Deah 153

Shulchan Aruch Yoreh Deah 153

Shulchan Aruch Orach Chayim 20:2

Mishnah Berurah 20:7

Ritva on Tractate Avidah Zarah 26a

Kitzur Shulchan Aruch 167 (uncensored edition included on the DBS version 9 CD)

Me'iri on Tractate Avodah Zarah 15b

א. משנה מסכת עבודה זרה פרק ב:

משנה א

אין מעמידין בהמה בפונדקאות של [גויים] <עכו"ם> מפני שחשודין על הרביעה [...] ולא יתיחד אדם עמהן מפני שחשודין על שפיכת דמים [...] אבל [נכרית] <עובדת כוכבי' > מניקה בנה של ישראלית ברשותה:

משנה ב

מתרפאין מהן רפוי ממון אבל לא רפוי נפשות ואין מסתפרין מהן בכל מקום דברי רבי מאיר וחכמים אומרים ברשות הרבים מותר אבל לא בינו לבינו:

ב. רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק יב:

הלכה ז

וכן אסור ליהודי להתיחד עם הגוים מפני שהן חשודים על שפיכות דמים, ולא יתלווה עמהן בדרך, פגע בגוי בדרך מחזירו לימינו, היו עולין במעלה או יורדים בירידה, לא יהיה ישראל למטה וגוי למעלה, אלא ישראל למעלה וגוי למטה, שמא יפול עליו להמיתו, ואל ישוח לפניו שמא ירוץ את גולגלתו.

הלכה ח

שאלו לאין אתה הולך ירחיב לו את הדרך כדרך שהרחיב יעקב לעשו שנ' (בראשית ל"ג י"ד) עד אשר אבוא אל אדוני שעירה.

הלכה ט

אסור ליקח רפואה מן הגוי אלא אם כן נתיאשו ממנו שיחיה, ואסור להתרפאות מן המין ואע"פ שנתיאשו ממנו שמא ימשכו אחריו, ומותר ליקח רפואה מן הגוים לבהמה או למכה שבגוף מבחוץ כגון מלוגמא ורטייה, ואם היתה מכה של סכנה אסור ליקח ממנו, וכל מכה שמחללין עליה את השבת אין מתרפאין מהם.

הלכה י

ומותר לשאול לרופא גוי ויאמר לו סם פלוני יפה לך וכך וכך תעשה אבל לא יקח ממנו.

הלכה יא

ואסור להסתפר מהן ברשות היחיד שמא יהרגנו, ואם היה אדם חשוב מותר מפני שהוא מתיירא להרגו, ואם דימה לגוי שהוא אדם חשוב כדי שיפחד ממנו ולא יהרגנו הרי זה מותר להסתפר ממנו.

הלכה יב

אסור למכור לגוים כל כלי המלחמה ואין משחזיין להם את הזיין ואין מוכרין להן לא סכין ולא קולרין ולא כבלים ולא שלשלאות של ברזל ולא עששיות של ברזל הינדואה ולא דובים ואריות ולא כל דבר שיש בו נזק לרבים אבל מוכרין להן תריסין שאינן אלא להגן.

הלכה יג

וכשם שאסרו למכור לגוי כך אסרו למכור לישראל שמוכר לגוי, ומותר למכור הזיין לחיל של בני המדינה מפני שהן מגינין על ישראל.

ג. רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ט:

הלכה א

הרוג שנמצא נופל בארץ ולא נודע מי הכהו, מניחין אותו במקומו ויוצאין חמשה זקנים מבית דין הגדול שבירושלם שנ' ויצאו זקניך ושופטיך ומודיין ממנו אל הערים שסביבות החלל, אפילו נמצא בצד עיר זו שהדבר ידוע בודאי שהיא הקרובה מצוה למדוד.

[...]

הלכה ה

[...] נמצא סומך לספר או לעיר שיש בה גוים אין מודדין כל עיקר שהרי זה בחזקת שהרגוהו גוים.

ד. טור יורה דעה סימן קנג:

[...] ואין מתייחדין עמהן מפני שחשודים על שפיכות דמים ואם נזדמן לו בדרך אם [הגוי] <העכו"ם> חגור סייף טופלו לימינו כדי שתהא ימינו קרובה לסייף [הגוי] <העכו"ם> שהיא חגורה לו על שמאלו ואם [הגוי] <העכו"ם> יש לו מקל בידו טופלו לשמאלו היו עולים בעלייה או יורדין בירידה לא יהא ישראל למטה [וגוי] <ועכו"ם> למעלה אלא לעולם יהא ישראל למעלה כגון בירידה יהא ישראל אחרון ובעלייה ראשון ולא ישחה לפניו לעולם שאל לו להיכן אתה הולך ירחיב לו הדרך.

ה. שולחן ערוך יורה דעה סימן קנג:

סעיף ב

לא יתייחד ישראל עם [הכותי] <עובדי כוכבים>, מפני שהם חשודים על שפיכות דמים.

סעיף ג

אם נזדמן לו בדרך [כותי] <עובד כוכבים> חגור סייף, טופלו לימינו. (היה [לגוי] <לעובד כוכבים> מקל בידו, טופלו לשמאלו -- טור). היו עולים בעליה או יורדים בירידה, לא יהא ישראל למטה [וכותי] <ועובד כוכבים> למעלה. [...] ולא ישחה לפניו לעולם. שאל לו: להיכן אתה הולך, אם היה צריך לילך פרסה יאמר: שתי פרסאות אני הולך.

ו. שולחן ערוך אורח חיים סימן כ סעיף ב:

אין מוכרין טלית מצוייצת [לגוי] <לעובד כוכבים>, (i) שמא יתלווה עם ישראל בדרך, ויהרגנו. אפילו למשכן ולהפקיד טלית מצוייצת [לגוי] <לעובד כוכבים>, אסור אא"כ הוא לפי שעה, דליכא למיחש להא.

ז. משנה ברורה סימן כ ס"ק ז:

(i) שמא יתלווה - ועוד איכא טעם בגמרא משום זונה ופירש"י שיתננה לזונה בתננה ותאמר שישאל נתן לה וא"כ כ"ש דאסור למכור לנכרית מטעם זה ועיין בה"א שכתב דלטעם שמא יתלווה ליכא למיחש השתא דאינן חשודים על ש"ד (שפיכות דמים) אבל לטעם דזונה יש לחוש:

ח. ריטב"א על מסכת עבודה זרה דף כו עמוד א:

ועל זה נהגו במקצת מקומות להניק בניהם על ידי כותית בשאין מוצאין מנקת ישראל ויש נוהגין אפילו ברשות הנכרים ואומרים שבזמן הזה ליכא חשש שפיכות דמים דאית להו אימת מלכות ועוד דלא מרעי נפשיהו.

ט. קיצור שולחן ערוך סימן קסז (מתוך המהדורה הבלתי-מצונזרת המופיעה בתקליטור DBS גרסה 9):

סעיף יד

לא יתייחד ישראל עם גוי, מפני שהם חשודים על שפיכות דמים.

סעיף טו

גויה לא תניק לילד ישראל בביתה, ואפילו אחרים עומדים על גבה, אבל בבית ישראל מותרת להניקו אם אחרים עומדים על גבה או יצאים ונכנסים והוא שלא יניחנו עמה לבדו בלילה.

י. המאירי על מסכת עבודה זרה דף טו עמוד ב:

גוים שבאותו זמן ודומיהם מאותם עובדי האלילים שנשארו בקצוות אין מוסרין להם תינוק ללמדו איזה חכמה או איזו אומנות מחשש רביעה או מחשש שמא יטהו למינות וכשם שביארנו עליהם שהם חשודים על הרביעה כך הם חשודים על שפיכות דמים והילכך אין מתייחדין עמהם ואין מתלוין עמהם בדרך וכן אין מוכרין להם מטעם זה לא זיין ולא כלי זיין ואין משחזיין להם את הזיין וכן אין מוכרין להם לא סכין ולא כבלים ולא שלשלאות ולא כלי ברזל שכל אלו מאחר שאינם בעלי שום דת בעולם ואינם נכנעים תחת יראת אלהות אלא שמקטירים לצבא השמים ועובדים את האלילים אין נוהרין משום עבירה והרי הם מזיקים בהם ואפילו חתיכת ברזל אם הוא ברזל הידוע שעושין ממנו חרבות והוא הקרוי כאן פרזלא הינדואה אין מוכרין אותו להם וכשם שאסור למכור לגוי כך אסור למכור ללסטים ישראל אף על פי שאינם ללסטים גמור אלא שהוא מזיק וכשהניק מתריס כנגדו הוא עשוי להרגו כדי להציל את עצמו וכן אסור למכור לכותי שמא יחזור ומכרם לגוי והוא הדין לישראל החשוד למכור לגוי אבל מוכרין להם תריסין שאינם עשויים אלא להצלת עצמם ולא להרוג בהם ובימי רבותינו התירו למכור כל אלו לפרסיים מפני שהיו שרויים בתוכם ומגינים עליהם וכל שאדם חוסה בצלו ראוי לעזור כפי האפשר ואף אנו באלו ובכיוצא בהם ובכל הדברים אנו מתירין לעצמנו מאותו הטעם אף בקצוות שהעבודת אלילים נשארה לשם מפני שכל מלאכת ישראל נעשית על ידם וכל שאנו נעזרים בהם באותם הדברים שאנו מוכרין להם מותר [...].

7.3) Many Halachic sources before the era of the **Shulchan Aruch** say that gentiles are suspected of having sexual intercourse with animals, and therefore a Jew must not leave his livestock in their care. Later Halachic sources claim that this suspicion doesn't apply today, since today gentile societies also consider bestiality an abomination.

Sources:

Michnah Tractate Avodah Zarah 2:1

Tosephta on Tractate Avodah Zarah (Zuckerman) 3:2

Babylonian Talmud Tractate Avodah Zarah 22b

Palestinian Talmud Tractate Avodah Zarah 2:1
Tosephot on Tractate Avodah Zarah 22a
Maimonides, Laws of Forbidden Sexual Relations chapter 22
Tur Even HaEzer 24
Beit Yosef Even HaEzer 24
Shulchan Aruch Even HaEzer 24:1
Tur Yoreh Deah 153 -- Laws of what to be careful of when dealing with gentiles, their laws and remedies
Shulchan Aruch Yoreh Deah 153:a
Me'iri on Tractate Avodah Zarah 22a

א. משנה מסכת עבודה זרה פרק ב משנה א:
אין מעמידין בהמה בפונדקאות של [גויים] <עכו"ם> מפני שחשודין על הרביעה [...].

ב. תוספתא מסכת עבודה זרה (צוקרמאנדל) פרק ג הלכה ב:
אין מעמידין בהמה בפונדקאות של גוים אפילו זכרים אצל זכרים ונקבות אצל נקבות מפני שהזכר מביא את הזכר ונקיבה מביאה את הנקיבה ואין צריך לומר זכרים אצל נקבות ונקיבות אצל זכרים ואין מוסרין בהמה לרועה שלהן ואין מוסרין לו תינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות ולהתייחד עמו:

ג. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף כב עמוד ב:
נקבות אצל נקבות מאי טעמא לא מייחדינן? אמר מר עוקבא בר חמא: מפני [שהגויים] <שהעובדי כוכבים> מצויין אצל נשי חבריהן, ופעמים שאינו מוצאה, ומוצא את הבהמה ורובעה. ואיבעית אימא: אפילו מוצאה נמי רובעה, דאמר מר: חביבה עליהן בהמתן של ישראל יותר מנשותיהן [...].

ד. תלמוד ירושלמי מסכת עבודה זרה פרק ב הלכה א:
תני אין מעמידין בהמה בפונדקאות אפילו זכרים אצל זכרים ונקבות אצל הנקיבות ואין צריך לומר זכרים אצל הנקיבות ונקיבות אצל זכרים אצל זכרים מה אית לך אוהבתו באת ואינה מוצאה אותו והיא נרבעת הימנו נקיבות אצל נקיבות מה אית לך אוהבה בא ואינו מוצא אותה ורובעה.

ה. תוספות מסכת עבודה זרה דף כב עמוד א:
אין מעמידין בהמה בפונדקאות של [גויים] <עובדי כוכבים> - ותניא בגמ' אין מוסרין בהמה לרועה שלהם ויש ליתן טעם על מה אנו סומכין לייחד בהמותינו עמהם ואף אנו מוסרין בהמותינו לרועה שלהם ואין לומר כדאמר רב לעיל בפ"ק (דף יד): מקום שהתירו למכור התירו ליחד דהא לא קם האי מילתא דאף רב הדר ביה אלא אומר ר"ת דסמכין אהא דמשני ר' פדת בגמ' (דף כג.) דמוקי מתני' כר"א דחייש לרביעה וברייטא דלוקחין מהן בהמה לקרבן דלא חיישי לרביעה כרבנן ואנן קיימין כרבנן ואע"ג דרבינא שהיה סוף הוראה פליג עליה ושני שנויא אהרינא מ"מ נראין דברי ר' פדת עיקר.

ה. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק כב:
הלכה ו
ואין מוסרין בהמה חיה ועוף לרועה [גוי] <כותי> אפילו זכרים [לגוי] <לכותים> ונקבות [לגויה] <לכותית> מפני שכולן חשודין על הרבעת בהמה וכבר ביארנו שהן אסורין בזכור ובהמה ונאמר ולפני עור לא תתן מכשול.
הלכה ז
ומפני מה אין מוסרין בהמה נקבה [לגויה] <לכותית> מפני שכולן בחזקת נואפים וכשיבוא הנואף לשכב עם [גויה] <כותית> זו אפשר שלא ימצאנה וישכב עם הבהמה או אפילו ימצאנה ישכב עם הבהמה.

ו. טור אבן העזר סימן כד:
ישראל לא נחשדו על משכב זכור ועל משכב בהמה לפיכך מותר להתייחד עמהן והמחמיר עצמו שלא להתייחד אפילו עם בהמה ולא עם אביו ה"ז משובח [האומות] <העכו"ם> חשודיים על הכל לפיכך אין מוסרין להם תינוק ללמדו ספר או אומנות ואין מעמידין בהמה בפונדקאות שלהם אפי' זכרים אצל זכרים ולא נקבות אצל נקבות ואין מוסרין בהמה לרועה שלהם אפילו זכרים לזכר ונקבות לנקבות מפני שכולם הם בחזקת מנאפים וכשיבא הזכר לשכב עם הנקבה ישכב עם הבהמה ור"ת פסק שמותר להעמיד בהמות אצלם דקי"ל שאינן חשודיים על הרביעה:

ז. בית יוסף אבן העזר סימן כד:
האומות חשודיים על הכל לפיכך אין מוסרין להם תינוק ללמדו ספר או אומנות. בשילהי פרק אין מעמידין (לו:) ופ"ק דשבת (יז:) גזרו על תינוק גוי שיטמא בויבה שלא יהא תינוק ישראל רגיל אצלו במשכב זכור:
ומ"ש ואין מעמידין בהמה בפונדקאות הגוים. משנה דפ"ב דעבודה זרה (כב.):
ומ"ש אפילו זכרים אצל זכרים ולא נקבות אצל נקבות וכן מ"ש ואין מוסרין בהמה לרועה וכו' מפני שכולם מנאפים כשיבוא הזכר לשכב עם הנקבה ישכב עם הבהמה. הכל שם (כב:) וכן פסק הרמב"ם בפרק כ"ב מהא"ב (הל' ה - ז) ופרש"י (כב.) ד"ה שחשודין) דטעמא דאסור משום דבני נח נאסרו על רביעת בהמה דכתיב (בראשית ב כד) והיו לבשר אחד יצאו בהמה והיה ויש כאן משום ולפני עור:

ומ"ש שרבינו תם פסק שמותר להעמיד בהמות אצלם. כתבו התוספות (ע"ז כב. ד"ה אין מעמידין) והרא"ש (שם פ"ב סי' א) שטעמו משום דס"ל דהלכה כרבי פדת דמוקי מתניתא דחיישא לרביעה כרבי אליעזר והלכתא כרבנן דלא חיישי לרביעה והר"ן (ע"ז ז. ד"ה אין מעמידין) כתב על מתניתין דאין מעמידין בהמה בפונדקאות הגוים מסתברא דה"מ במקומות שהגוים חשודים על הרביעה אי נמי בסתם גוים אבל כגון גוים שבמקומות הללו שאין חשודים בה אדרבה מכין ועונשין עליה מותר וכ"כ הרב המגיד בפרק כ"ב מהא"ב (ה"ה) וכתב ועל זה נהגו היתר במקומותינו:

ח. שולחן ערוך אבן העזר סימן כד סעיף א:
לא נחשדו ישראל על משכב זכר ועל הבהמה, לפיכך אין איסור להתייחד עמהן, ואם נתרחק אפילו מיחוד זכר ובהמה, הרי זה משובח. וגדולי החכמים היו מרחיקין הבהמה, כדי שלא יתייחדו עמה. ובדורות הללו שרבו הפריצים, יש להתרחק מלהתייחד עם הזכר.

ט. טור יורה דעה סימן קנג-הלכות דברים שצריך ליזהר בהם מהגויים וחוקותיהם ורפואותם [...]:
אין מעמידין בהמות בפונדקאות [שלהן] <של עכו"ם> אפילו זכרים אצל זכרים ונקבות אצל נקבות מפני שחשודים על הרביעה [וגוי] <ועכו"ם> עובד אליל מצוי אצל אשת חברו הלכך אסור אפילו נקבות אצל נקבות ואצ"ל נקבות אצל זכרים וזכרים אצל נקבות. ואין מוסרין בהמה לרועה שלהן ולא היו מוסרין להם תינוק ללמדו ספר או אומנות ור"ת פסקו שמותר להעמיד אצלם בהמות דק"ל שאין חשודין על הרביעה [...]

י. שולחן ערוך יורה דעה סימן קנג סעיף א:
אין מעמידין בהמה בפונדקאות של [כותיים] <עובדי כוכבים>, ואין מוסרין בהמה לרועה שלהם, מפני שהם חשודים על הרביעה. ובמקומות שאינם חשודים בה, אדרבה מכים ועונשים עליה, מותר. (אין מוסרים להם תינוק ללמדו ספר או ללמדו אומנות, דמשכי ליה למינות).

יא. המאירי על מסכת עבודה זרה דף כב עמוד א:
והמשנה הראשונה ממנו אמנם תכוין לבאר קצת חלק ענין הראשון והוא שאמר אין מעמידין בהמה בפונדקאות של גוים מפני שהם חשודים על הרביעה וכבר בארנו שהם מוזהרים עליה ויש כאן משום לפני עור לא תתן מכשול ואפילו היתה לו בהמה אסור מפני שהוא חס על בהמתו אם בנקבה שלא תעקר ואם בזכר שלא יכחיש ורובע את של אחרים ומתוך כך אף במקום שהתירו למכור אסור ליחד וכבר התבאר שאף במקום שלא נחשדו על הרביעה נאמר כן שסתמן נעשו חשודים בבהמה שלנו ומ"מ כל מקום שידוע בודאי שאין נוהגין בכך אף על פי שהם עובדי האלילים מותר וכבר התבאר שדברים הללו נאמרו לאותם הזמנים שהיו אותם האומות מעובדי האלילים והיו מזוהמים במעשיהם ומכוערים במדותיהם כענין האמור בקצת כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען וגו' אבל שאר אומות שהם גדורים בדרכי הדתות ושהם נקיים מכעורים שבמדות הללו ואדרבה שמענישים עליהם אין ספק שאין לדברים הללו מקום להם כלל כמו שבארנו וכבר נכפל זה הרבה בדברינו כדי שלא תצטרך לכמה דחקים שאתה מוצא בחדושיך ובתוספות ללא צורך:

8. Miscellaneous

8.1) A Jewish slave owner was allowed to compel his Hebrew slave (if the slave was sold by a court of law on account of his being a thief and if the slave already had a wife and children) to have intercourse with the owner's gentile female slave in order to increase the number of his gentile slaves.

Sources:

Exodus 21:4

Babylonian Talmud Tractate Kiddushin 15a

Maimonides, Laws of Slaves chapter 3

Me'iri on Tractate Kiddushin 15a

א. שמות פרק כא ד:

אם אדוניו יתן לו אשה וילדה לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו:

ב. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף טו עמוד א:

דתניא: (דברים טו) כי משנה שכר שכיר עבדך - שכיר אינו עובד אלא ביום, עבד עברי עובד בין ביום ובין בלילה; וכי תעלה על דעתך שעבד עברי עובד בין ביום ובין בלילה? והלא כבר נאמר: (דברים טו) כי טוב לו עמך, עמך במאכל, עמך במשתה! וא"ר יצחק: מכאן, שרבו מוסר לו שפחה כנענית.

ג. רמב"ם הלכות עבדים פרק ג:

הלכה ג

מי שמכרוהו בית דין יש לרבו ליתן לו שפחה כנענית, בין האדון בין בנו של אדון אם מת אביו הרי זה נותן לו שפחה, וכופהו על זה כדי שיוליד ממנה עבדים והרי היא מותרת לו כל ימי עבדותו שנאמר אם אדוניו יתן לו אשה וגו', והמוכר עצמו אסור בשפחה כנענית כשאר כל ישראל.

הלכה ד

אין עבד עברי מותר בשפחה כנענית עד שתהיה לו אשה ישראלית ובנים, אבל אם אין לו אשה ובנים אין רבו מוסר לו שפחה כנענית, ודבר זה קבלה הוא אפי' היה הנמכר כהן ה"ז מותר בשפחה כנענית כל ימי עבדותו.

ד. המאירי על מסכת קידושין דף טו עמוד א:

מה שביארנו במכרוהו בית דין שרבו מוסר לו שפחה כנענית לא סוף דבר מדעת העבד אלא אף בעל כרחו שנאמר כי משנה שכר שכיר עבדך כלומר שהשכיר אינו עובד אלא ביום וזה עובד אף בלילה והלא נאמר כי טוב לו עמך עמך במאכל עמך במשתה והוא הדין לעמך בשינה והיאך אתה אומר להשתעבד בו אף בלילה בשעה שכל בני אדם הולכים וישנים אלא שעבודה זו רמז לשפחה שמזדווג עמה וילדיה לרבו ומאחר שהכתוב קראה עבודה אלמא אף בעל כרחו כשאר עבודות:

8.2) According to certain sources, a Jew is permitted to convert a found gentile boy into a gentile slave.

Sources:

Palestinian Talmud Tractate Yevamot 8:1

Maimonides, Laws of Slaves 8:20

א. תלמוד ירושלמי מסכת יבמות פרק ח הלכה א:

רבי חזקיה בשם רבא הא כיני מצא בתוכה תינוק מושלך הטבילו לשום עבד את מוהלו לשום עבד לשום בן חורין את מוהלו לשום בן חורין.

ב. רמב"ם הלכות עבדים פרק ח הלכה כ:

ישראל שתקף [בגוי] (עכו"ם) קטן או מצא תינוק [גוי] (עכו"ם) והטבילו לשם גר הרי זה גר, לשם עבד הרי זה עבד, לשם בן חורין הרי זה בן חורין.

- 8.3) It is forbidden to free a gentile slave, unless this is necessary to enable the fulfilment of a **mitzva** (such as completing a **minyan**) or if the slave was injured in an irreversible manner in one of certain important organs.

Sources:

Leviticus 25:46

Babylonian Talmud Tractate Gittin 38b

Rashi on Tractate Gittin 38b

Maimonides' *Sefer HaMitzvot* positive commandment 235

Maimonides, *Laws of Slaves* 9:6

Sefer HaChinuch commandment 347

Shulchan Aruch Yoreh Deah 267:79

א. ויקרא פרק כה פסוק מו:

והתנתלתם אותם לבניכם אחרים לרשת ארצה לעולם בהם תעבדו וכאחיקם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך:

ב. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף לח עמוד ב:

אמר רב יהודה אמר שמואל: כל המשחרר עבדו עובר בעשה, שנאמר: (ויקרא כ"ה) לעולם בהם תעבדו. מיתבי: מעשה בר' אליעזר שנכנס בבית הכנסת ולא מצא עשרה, ושחרר עבדו והשלימו לעשרה! מצוה שאני. ת"ר: לעולם בהם תעבדו - רשות, דברי רבי ישמעאל, ר"ע אומר: חובה. ודילמא ר"א סבר לה כמאן דאמר רשות! לא סלקא דעתך, דתניא בהדיא, רבי אליעזר אומר: חובה. אמר רבה, בהני תלת מילי נחתי בעלי בתים מנכסיהון: דמפקי עבדיהו לחירותא, ודסיירי נכסיהו בשבתא, ודקבעי סעודתייהו בשבתא בעידן בי מדרשא.

ג. רש"י מסכת גיטין דף לח עמוד ב:

רשות - משום דכתיב (דברים כ) בשבעה אומות לא תחיה כל נשמה איצטריך למיכתב מבני התושבים לעולם בהם תעבדו להתיר אחד משאר אומות הבא על הכנענית שהיא משבעה אומות והוליד בן שאתה רשאי לקנותו בעבד והכי מפרש לה בהמקנא. ודלמא ר' אליעזר סבר לה - כר' ישמעאל ומאי דוחקיה לשנויי לעיל מצוה שאני. דמפקי עבדיהו לחירות - ועברי בעשה.

ד. ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה רלה:

והמצוה הרל"ה היא שצונו בדין עבד כנעני. והוא שנעבד בו לעולם ושאינו לו חירות אלא בשן ועין. והוא הדין לשאר ראשי אברים שאינם חוזרים כמו שבא בו (שם כד ב מכיל") הפירוש המקובל. והוא אמרו יתעלה (ס"פ בהר) לעולם בהם תעבדו ואמר (משפטי' כא) וכי יכה איש וכו'. ולשון גמר גיטין (לח א) כל המשחרר עבדו עובר בעשה דכתיב לעולם בהם תעבדו. וכתוב בתורה שהוא משחרר בשן ועין. וכבר התבאר משפטי מצוה זו על השלמות במסכת קדושין (כב ב - כה א סז ב עב ב) ובמסכת גיטין (ח ב - יג ב, לז ב - מה א):

ה. רמב"ם הלכות עבדים פרק ט הלכה ו:

[...] וכן אסור לאדם לשחרר עבד כנעני וכל המשחרר עובר בעשה שנאמר לעולם בהם תעבדו ואם שחררו משוחרר כמו שביארנו וכופין אותו לכתוב גט שחרור בכל הדרכים שביארנו, ומותר לשחררו לדבר מצוה אפילו למצוה של דבריהם כגון שלא היו עשרה בבית הכנסת ה"ז משחרר עבדו ומשלים בו המנין וכן כל כיוצא בזה, וכן שפחה שנוהגין בה העם מנהג הפקר והרי היא מכשול לחוטאים כופין את רבה ומשחררה כדי שתנשא ויסור המכשול וכן כל כיוצא בזה.

ו. ספר החינוך מצוה שמז:

מצות עבודה בעבד כנעני לעולם

שנעבד בעבד כנעני לעולם, כלומר שלא נשחרר אותו לעולם ושלא יצא לחירות כי אם בשן ועין, כמו שבא בכתוב, או בראשי אברים הדומין להם, כלומר איברים שאינם חוזרין, כמו שבא על זה הפירוש המקובל (קידושין כ"ד ע"א) שנאמר (ויקרא כ"ה, מ"ו) לעולם בהם תעבדו, ואמרו זכרונם לברכה בפרק השולח במסכת גיטין (ל"ח ע"ב) אמר רב יהודה כל המשחרר עבדו עובר בעשה, שנאמר לעולם בהם תעבדו.

ועבד כנעני נקרא אחד מכל האומות שקנהו ישראל לעבדות, אבל נתייחסו כל העבדים בשם כנען מפני שכנען נתקלל להיות עבד הוא וזרעו לעולם. ואע"פ שפרשה זו שנצטוינו בה להשתעבד בהם תדבר בכנעניים, כמו שכתוב (שם, שם מ"ד) מאת הגוים אשר סביבותיכם מהם תקנו עבד ואמה, וכתוב למעלה מזה (שם, ל"ח) לתת לכם את ארץ כנען, ידוע לחכמים זכרונם לברכה דלאו משפחת כנען ואשר בארצם דוקא נקראים עבדים כנעניים, דהוא הדין לכל שאר האומות שיש להם דין עבד כנעני לכל דבר.

וכן ישראל שבא על שפחה כנענית, כלומר על אשה מן האומות שקנה אותה אחד מישראל, הרי הולד ממנה ומישראל כעבד כנעני לכל דבר, ואפילו היא שפחתו של אותו ישראל שבא עליה. וכן אחד מן האומות שבא על שפחה כנענית שלנו הרי הבן עבד כנעני, שנאמר (שם, מ"ה) אשר הולידו בארצם, אבל עבד שלנו שבא על אחת מן האומות אין הבן עבד, שהעבד אין לו יחוס.

ובגר תושב, כלומר גוי שקיבל שלא לעבוד עבודה זרה והוא שוכן בארצו שמכר עצמו לישראל הרי דינו כעבד כנעני. ואמרו זכרונם לברכה (יבמות מ"ה ע"ב) בענין עבד כנעני, שמתפל בן אדוניו עד שנה, אם רוצה לכפור בעבודה זרה ולהניחה ושימול ויטבול לשם עבדות ויתחייב במצוות שהנשים ישראליות חייבות בהן מוטב, ואם לאו אסור לנו להשותם בביתנו יותר מ"ב חדש אלא מוכרין אותן מיד. ועל אלה העבדים שמלו וטבלו לשם עבדות נצטוינו לעבוד בהן לעולם. ומשרשי המצוה, לפי שעם ישראל הם מבחר המין האנושי ונבראו להכיר בוראם ולעבוד לפניו, וראויים להיות להם עבדים לשמש אותם, ואם אין להם עבדים מן האומות, עכ"פ יצטרכו להשתעבד באחיהם ולא יוכלו להשתדל בעבודתו ברוך הוא, על כן נצטוינו להחזיק באלו לתשמישנו אחר שהוכשרו ונעקרה עבודה זרה מפיהם ולא יהיו למוקש בבתינו.

ז. שולחן ערוך יורה דעה סימן רסז סעיף עט:

המשחרר את עבדו עובר בעשה דלעולם בהם תעבודו (ויקרא כה, מו), ומותר לשחררו לדבר מצוה, אפילו היא מדבריהם, כגון שלא היו בבית הכנסת י' הרי זה משחרר עבדו ומשלים בו מנין י', וכן כל כיוצא בזה. וכן שפחה שנוהגין בה העם מנהג הפקר, כופין את רבה ומשחררה, כדי שתנשא ויסור המכשול (ל' רמב"ם פ"ט מה"ע דין ו').

- 8.4) According to one opinion, a gentile woman who had a sexual relations with a Jewish man is sentenced to death, as is the case when a Jew has sexual relations with an animal (the animal is killed because it enabled a Jew to sin, even though it is not a sin for the animal itself). Other commentators reject this comparison and therefore the woman is not sentenced to death. In any case, the Jewish man who had sexual relations with a gentile woman is not sentenced to death in court, but if he committed the act in public, he may be killed during its commission. (Similarly, a gentile man who had sexual relations with an unmarried Jewish woman is not sentenced to death.)

Sources:

Maimonides *Mishneh Torah*, Laws of Forbidden Secual Relations 12:10

magid Mishneh on Laws of Forbidden Sexual Relations 12:10

Sefer HaChinuch commandment 427

Responsa of the Radbaz part 6 2133

Me'iri on Tractate Avodah Zarah 36b

Mishnah Tractate Sanhedrin 9:6

Maimonides, Laws of Forbidden Sexual Relations chapter 12

Or HaChayim on Numbers 25:8

א. רמב"ם משנה תורה - הלכות איסורי ביאה פרק יב, הלכה י:

אבל ישראל הבא על הגויה <הכותית> בין קטנה בת שלש שנים ויום אחד בין גדולה בין פנויה בין אשת איש ואפילו היה קטן בן ט' שנים ויום אחד כיון שבא על [הגויה] <הכותית> בזדון ה"ז נהרגת מפני שבא לישראל תקלה על ידיה כבהמה ודבר זה מפורש בתורה שנאמר הן הגויה היא לבני ישראל בדבר בלעם וכל אשה יודעת איש למשכב זכר הרוגו:

ב. מגיד משנה על הלכות איסורי ביאה פרק יב' הלכה י':

אבל ישראל הבא על הגויה - זה לא מצאתי מבואר והפסוק הזה שהביא רבינו אינו מוכרח [...] ומה שאמרו בסנהדרין [...] גבי בהמה שהיא נסקלת משום שבאת תקלה לישראל על ידה [...] היינו בבהמה אבל בגויה לא אשכחן. [...] ועדיין הדבר צריך לי תלמוד.

ג. ספר החינוך - מצוה תכז:

וגוי הבא על בת ישראל, אם היא אשת איש נהרג עליה, ואם לאו אינו נהרג. אבל ישראל הבא על הגויה בזדון ואפילו דרך זנות, היא תהרג מכל מקום מפני שבא לישראל תקלה על ידה, כדין הכהמה, ודבר זה מפורש בתורה, שנאמר (במדבר ל"א, ט"ז-י"ז), הן הגויה היא לבני ישראל בדבר בלעם וגוי' וכל אשה יודעת איש למשכב זכר הרוגו.

ד. שו"ת רדב"ז חלק ו סימן ב אלפים קלג:

עוד שם כיון שבא על הנכרית בזדון הרי זו נהרגת מפני שבא לישראל תקלה על ידיה כבהמה וקשיא לך בשלמא בהמה איכא תקלה שהרי נהרג עליה אבל הבא על הנכרית ליכא תקלה שהרי אינו נהרג וע"כ לא אמרינן תקלה בלא קלון אלא בבהמה אבל בכרית לא אשכחן:

תשובה בעל מ"מ העלה דבר זה בצ"ע ומה שנראה לי בדעת רבינו דתקלה דאמרינן לאו דוקא מיתה אלא הוא הדין חייבי מלקות דמלקות פלגו (פלג) דמיתה הוא ואפ"ל הנך דחייבי מכת מרדות תקלה היא ואיכא נמי קלון שאומרים זו היא הנכרית שנכשל בה פלוני. וק"ו דמה בנות מדין שלא נבעלו אלא מפני שהיו ראויות לביאה אמרה תורה וכל אשה יודעת איש למשכב זכר הרוגו וכ"ש זו שנבעלה ואיכא תקלה וקלון:

ה. המאירי על מסכת עבודה זרה דף לו עמוד ב:

גוי הבא על בת ישראל אם היא אשת איש נהרג עליה וישראל הבא על הגויה גדולי המחברים כתבו שהיא נהרגת על כל פנים אפילו פנויה ואפילו הוא קטן בן תשע שנים ויום אחד והיא קטנה בת שלש שנים ויום אחד מדכתוב וכל אשה יודעת איש למשכב זכר הרוגו הן הנה היו לבני ישראל וגו' ואין הדברים נראין:

ו. משנה מסכת סנהדרין פרק ט משנה ו:

הבועל ארמית קנאין פוגעין בו.

ז. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יב:

הלכה א

ישראל שבעל עכו"ם משאר האומות דרך אישות, או ישראלית שנבעלה לעכו"ם דרך אישות הרי אלו לוקין מן התורה שנאמר לא תחתן במ בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנך, אחד שבעה עממין ואחד כל אומות באיסור זה, וכן מפורש על ידי עזרא ואשר לא נתן בנותינו לעמי הארץ ואת בנותיהם לא נקה לבנינו.

[...]

הלכה ד

כל הבועל כותית בין דרך חתנות בין דרך זנות אם בעלה בפרהסיא והוא שיבעול לעיני עשרה מישראל או יתר אם פגעו בו קנאין והרגוהו הרי אלו משובחין וזריזין, ודבר זה הל"מ הוא ראייה לדבר זה מעשה פנחס בזמרי. השגת הראב"ד: כל הבועל עכו"ם וכו'. כתב הראב"ד ז"ל (א"א) בד"א שהתרו בו ולא פירש אבל לא התרו בו לא אמרינן הרי אלו משובחין עכ"ל.

הלכה ה

ואין הקנאי רשאי לפגוע בהן אלא בשעת מעשה כזמרי שנאמר ואת האשה אל קבתה אבל אם פירש אין הורגין אותו, ואם הרגו נהרג עליו, ואם בא הקנאי ליטול רשות מב"ד להרגו אין מורין לו ואע"פ שהוא בשעת מעשה, ולא עוד אלא אם בא הקנאי להרוג את הבועל ונשמת הבועל והרג הקנאי כדי להציל עצמו מידו אין הבועל נהרג עליו, והבא על בת גר תושב אין הקנאין פוגעים בו אבל מכין אותו מכת מרדות.

ח. אור החיים על במדבר פרק כה פסוק ח:

(ח) וידקר את שניהם וגו' קשה בשלמא דקירת איש ישראל כמשפט ההלכה, שקנאים פוגעים בו, אבל האשה אינה חייבת מיתה ואינה מצווה, ואם על חששת היותה אשת איש לא היתה נהרגת על הספק ואפשר שדן בה משפט הבהמה דכתיב (ויקרא כ טו) ואת הבהמה תהרוגו, וכתיב (יחזקאל כג כ) אשר בשר חמורים בשרם:

- 8.5) According to most opinions, during a war against gentiles a Jewish man was allowed to have sexual intercourse with a gentile captive woman (though only once), even if she was married and even against her will. According to some opinions it seems that he was not allowed to have sexual intercourse with a captive gentile woman at all before he married her. In either case he could marry her only if she converted to Judaism. If she didn't want to convert she had to sit in his house for a period of time ranging from a month to a year, during which time she had to shave her hair and mourn. During this time it was possible to try to convince her to convert. If at the end of this period she still didn't want to convert, then according to some opinions it was possible to convert her against her will, and according to some opinions even to marry her against her will. According to other opinions it wasn't possible to convert her or marry her against her will, but she had at least to accept the 7 Noachide commandments and then she had to be set free. If she refused to abandon idolatry then she was sentenced to death (as are all idolaters).

Sources:

Deuteronomy chapter 21

Tosephta on Tractate Avodah Zarah (Zuckerman) 8:5

Babylonian Talmud Tractate Kiddushin 21b

Palestinian Talmud Tractate Makkot chapter 2 31d:6

Tosephot on Tractate Kiddushin 22a

Maimonides, Laws of Kings chapter 8

Sefer Mitzvot Gadol Positive Commandments command 122

Maimonides on Deuteronomy 21:13

Magid Mishneh on Maimonides, Laws of Personal Relations 14:17

HaMikneh (R' Pinchas the son of Tzvi Horowitz) on *Kiddushin* 22a s.v. *Iekochin*
Medrash Tanaaim on Deuteronomy chapter 21
Babylonian Talmud Tractate *Yevamot* 47b
Rif on Tractate *Yevamot* 16b
Nimukei Yosef on the Rif on Tractate *Yevamot* 16b
Ritva's Novella on Tractate *Yevamot* 47b
Minor Tractates Tractate *Semachot* 7:13
Sefer Yereim section 20 [older printing 228]
Toafat Reem on *Sefer Yereim* 20:12
Tosaphot on Tractate *Kiddushin* 21b
Nachmanides on Deuteronomy 21:12
Kol Ben Levi on Maimonides, Laws of Kings 21a s.v. *Umikol makom*
Responsa Zera Avraham (R' Avraham Luftweir) 22

א. דברים פרק כא:

(י) פי תצא למלחמה על איביך ונתנו יד'ך אל היד בידך ושביית שביו:
(יא) וראית בשביה אשת יפת תאר וחשקת בה ולקחת לך לאשה:
(יב) וקבאתה אל תוך ביתך וגלחתה את ראשה ועשתה את צפנניה:
(יג) והסירה את שמלת שביה מעליה וישבה בביתך ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים ואחר כן תבוא אליה ובעלתה והיתה לך לאשה:
(יד) והיה אם לא תפצת בה ושלחתה לנפשה ומכר לא תמכנה בפסך לא תתעמר בה תחת אשר עניתה:

ב. תוספתא מסכת עבודה זרה (צוקרמאנדל) פרק ח הלכה ה:

גנב גזל וכן מוצא יפת תואר וכן כיוצא בו גוי בגוי וישיר' אסור וישיר' בגוי מותר:

ג. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף כא עמוד ב:

ת"ר: וראית בשביה - בשעת שביה, אשת - ואפילו אשת איש, יפת תואר - לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע, מוטב שיאכלו ישראל בשר תמותות שחוטות ואל יאכלו בשר תמותות נבילות, (דברים כא) וחשקת - אע"פ שאינה נאה, בה - ולא בה ובחברתה, ולקחת - ליקוחין יש לך בה, לך לאשה - שלא יקח שתי נשים, אחת לו ואחת לאביו, אחת לו ואחת לבנו, (דברים כא) והבאתה - מלמד שלא ילחצנה במלחמה.

ד. תלמוד ירושלמי מסכת מכות פרק ב דף לא טור ד, ה"ו:

רבי יוחנן שלח לרבנן דתמן תרתין מילין אתון אמרין בשם רב ולית אינון כן אתון אמרין בשם רב יפת תואר לא התירו בה אלא בעילה ראשונה בלבד ואני אומר ולא בעילה ראשונה ולא בעילה אחרונה אלא לאחר כל המעשים ואחר כן תבוא אליה ובעלתה אחר כל המעשים.

ה. תוספות מסכת קידושין דף כב עמוד א:

שלא ילחצנה במלחמה - פי' בקונטרס לבוא עליה משמע מתוך פירושו דבמלחמה אסור לבוא עליה כל עיקר ואפילו ביאה ראשונה אינו מותר עד לאחר כל המעשים ותימה [...] ונראה לר"ת דביאה ראשונה מותרת במלחמה אבל ביאה שניה אסורה עד שתהא בביתו גיורת [והא דקאמר שלא ילחצנה כו' היינו להתחיל למנות ירח ימים דאין יכול לדוחקה לעשות סדר הפרשה עד שתהיה בביתו] ויש מיישבים פירוש הקונטרס ולא קשה מידי מה שהקשה [...] אמאי קרי לה בשר תמותות כיון שנתגיירה הא נמי לא קשה דאיכא למימר לפי שמגיירה בע"כ ואינה גיורת גמורה קרי לה בשר תמותות [...] ומיהו אומר ר"י דבירושלמי מצינו מחלוקת אמוראים בדבר זה והכי איתא התם רב אמר לא התיר אלא ביאה ראשונה ואני אומר לא ביאה שניה ולא ראשונה הותרה אלא לאחר כל המעשים כדכתיב ואחר כן תבא אליה ובעלתה.

ו. רמב"ם הלכות מלכים פרק ח:

הלכה ב

וכן בועל אשה בגיורתה אם תקפו יצרו, אבל לא יבעלנה וילך לו, אלא מכניסה לתוך ביתו, שנאמר וראית בשביה אשת יפת תואר, ואסור לבעול אותה ביאה שניה עד שישאנה.

הלכה ג

אין אשת יפת תואר מותרת אלא בשעת השביה, שנאמר וראית בשביה, בין בתולה בין בעולה בין אשת איש שאין אישות לעכו"ם, וחשקת אע"פ שאינה יפה, בה ולא בחברתה שלא יבעול שתיים, ולחקת לך לאשה שלא יקח שתיים ויבעול אחת ויניח אחת לאביו או לאחיו, ומנין שלא ילחצנה במלחמה, שנאמר והבאתה אל תוך ביתך, יכניסה למקום ואח"כ יבעול.

[...]

הלכה ה

וכיצד דין ישראל ביפת תואר, אחרי שיבעלנה ביאה ראשונה והיא בגיורתה אם קבלה עליה להכנס תחת כנפי השכינה מטבילה לשם גרות מיד, ואם לא קבלה תשב בביתו שלשים יום, שנאמר ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים, וכן בוכה על דתה ואינו

מונעה, ומגדלת את צפרניה, ומגלחת את ראשה כדי שתתגנה בעיניו, ותהיה עמו בבית, נכנס ורואה אותה, יוצא ורואה אותה, כדי שיקוץ בה, ומגלגל עמה כדי שתקבל, אם קבלה ורצה בה, הרי זו מתגיירת וטובלת ככל הגרים.

הלכה ו

וצריכה להמתין שלשה חדשים, חדש של בכיה ושני חדשים אחריו, ונושאה בכתובה וקידושין, אם לא חפץ בה משלחה לנפשה, ואם מכרה עובר בלא תעשה שנאמר ומכר לא תמכרנה בכסף, [ואם מכרה] אינה מכורה ומחזיר הדמים, וכן אם כבשה אחר שנבעלה לשם שפחה משישתמש בה עובר בלא תעשה, שנאמר לא תתעמר בה שלא ישתמש בה.

הלכה ז

לא רצתה להתגייר מגלגלין עמה שנים עשר חדש, לא רצתה מקבלת שבע מצות שנצטוו בני נח ומשלחה לנפשה, והרי היא ככל הגרים התושבים, ואינו נושאה שאסור לישא אשה שלא נתגיירה.

[...]

הלכה ט

יפת תואר שלא רצתה להניח ע"ז אחר השנים עשר חדש, הורגין אותה, וכן עיר שהשלימה אין כורתין להן ברית עד שיכפרו בע"ז ויאבדו את כל מקומותיה ויקבלו שאר המצות שנצטוו בני נח, שכל עכו"ם שלא קבל מצות שנצטוו בני נח הורגין אותו אם ישנו תחת ידינו.

ז. סמ"ג - חלק מצות עשה - מצוה קכב :

והבאת אל תוך ביתך מכאן שלא ילחצנה במלחמה לעשות לה מעשים הכתובים בפרשה.

ח. רמב"ן דברים פרק כא פסוק יג:

ועל דרך הפשט יראה שאסור לבעול אותה עד שיעשה כל התורה הזאת, וזה טעם ואחר כן תבוא אליה ובעלתה. ומה שאמר וחשקת בה ולקחת לך לאשה - שיקחנה להיות לו לאשה אחר המעשים האלה אשר יצוה, וכן ואקח אותה לי לאשה (בראשית יב יט). אבל בגמרא במסכת קידושין (כא ב) אמרו שהוא מותר לבוא עליה ביאה ראשונה, וזהו ולקחת לך לאשה, ודרשו (שם כב א) והבאתה אל תוך ביתך מלמד שלא ילחצנה במלחמה, יחברו אותה למעלה ולקחת לך לאשה כשתביאנה אל תוך ביתך. והנה הוא שובה אותה במלחמה, ומביאה אל ביתו ואל עירו ובעל אותה לשבור את לבו הזונה, ואחרי הביאה הראשונה תאסר עליו עד שיעשה לה את כל התורה הזאת, וזה דרך הגמרא במקומות רבים:

אבל ראיתי בירושלמי במסכת סנהדרין (ע"י ירושלמי מכות ב 1), רבי יוחנן שלח לרבנני דתמן, תרין מילין אתון אמרין בשם רב ולית אינון כן, אתם אומרים בשם רב יפת תואר לא הותרה אלא בעילה ראשונה בלבד, ואני אומר לא בעילה ראשונה ולא שנייה אלא לאחר כל המעשים הללו, ואחר כן תבוא אליה ובעלתה אחר כל המעשים האלו. וזהו משמעותו של מקרא:

ט. מגיד משנה על הרמב"ם, הלכות אישות פרק י"ד הלכה י"ז:

[...] ועניין אשת יפת תואר חידוש הוא ולא התירה אותה תורה אלא כנגד יצר הרע, [...] שהיא שבויה בארץ נכריה ובעלה בעל כרחא [...].

י. המקנה (ר' פנחס בן צבי הורוביץ) על קדושין כב ע"א ד"ה לקוחין:

[...] לאחר הגירות בת ליקוחין היא אם מתרצית להתקדש לו ואם לא מתרצית יבוא עליה בעל כורחה דהיינו דהתירה התורה כנגד יצא הרע לפרוש רש"י ז"ל, כך נראה לי [...].

יא. מדרש תנאים לדברים פרק כא:

יג והסירה את שמלת שביה [...] וישבה בביתך [...] ובכתה את אביה ואת אמה [...] ירח ימים [...] ואחר כך תבוא אליה ובעלתה - הא אם בעלה עד שלא עשה בה כל המעשים הללו הרי זו בעילת זנות בד"א שלא קיבלה עליה להתגייר אבל אם משקיבלה עליה להתגייר מטבילה ומותר בה מיד:

יב. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף מז' עמוד ב:

דתניא: (דברים כ"א) ובכתה את אביה ואת אמה וגו', בד"א - שלא קבלה עליה, אבל קבלה עליה מטבילה ומותר בה מיד.

יג. רי"ף מסכת יבמות דף טז עמוד ב:

ת"ר ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים במה דברים אמורים שלא קבלה עליה אבל קבלה עליה מטבילה ומותר בה מיד:

יד. נימוקי יוסף על רי"ף מסכת יבמות טז ע"ב:

שלא קיבלה עליה להתגייר, אז צריכה כל המעשים הנזכרים בפרשה ובזה יוכל לגיירה אפילו בעל כורחה שכן גזרת הכתוב, אבל בעלמא אינו יכול לגייר עבד בעל-כורחו [...].

טו. חידושי הריטב"א מסכת יבמות דף מז עמוד ב:

בד"א שלא קבלה עליה. פי' דהשתא צריך כל המעשים הנזכרים בפרשה ובזה יוכל לגיירה אפילו בע"כ שכן גזרת הכתוב ואע"פ שטבילת גרים דעלמא אינו בעל כרחא לדברי הכל.

טז. מסכתות קטנות מסכת שמחות פרק ז הלכה יג:

ליפת תואר כיצד, שנאמר וגלחה את ראשה ועשתה את צפרניה, מגלחת את ראשה ומעברת את צפרניה, [...] ; והסירה את שמלת שביה מעליה, היו עליה בגדים נאים, מלביש לה בגדים שחורין, היו עליה שירים ונזמים וטבעות, מעבירין הימנה כדי

לנוולה; וישבה בביתך, כדי שתהא יושבת בתוך ביתו, ונכנס ויוצא ורואה אותה בניוולה; ובכתה את אביה ואת אמה, [...] במה דברים אמורים בזמן שאינה רוצה להתגייר, אבל אם רוצה להתגייר מטבילה ומשחררה ומותר בה מיד

יז. ספר יראים סימן כ [דפוס ישן- רכח]:

[...] ובעלתה והיתה לך אלמא יפת תאר לאחר גירותיה תפסי בה קדושין אעפ"י שנתגיירה בעל כרחה [...].

יח. תועפות ראם על ספר יראים סימן כ אות יב:

[...] לפי דברי רבינו נראה דרב ור' יוחנן דפליגי בירושלמי בביאה ראשונה היינו בעל כורחה, דלרב שרי ביאה ראשונה אפילו בעל כורחה ור' יוחנן סבירא ליה לא בעילה ראשונה ולא בעילה אחרונה בעל כורחה אלא לאחר כל המעשים אבל מדעתה גם לר' יוחנן שרי במלחמה קודם גירות [...].

יט. תוספות מסכת קידושין דף כא עמוד ב:

בביאה שניה כ"ע לא פליגי דאסור - [...] ואע"פ שמתגיירת בעל כרחה עשאה הכתוב כגיורת גמורה [...].

כ. רמב"ן דברים פרק כא פסוק יב:

והטעם בפרשה הזו, מפני שהיא מתגיירת בעל כרחה, ואין שואלין אותה אם תחפוץ לעזוב דתה ולהתייחד כאשר נעשה בגרים, אבל יאמר לה הבעל שתשמור תורת ישראל בעל כרחה ותעזוב יראתה. וזה טעם ובכתה את אביה ואת אמה, כי תעזוב את עמה ואת אלהיה, והוא מדרשו של רבי עקיבא, אין אביה אלא עבודת כוכבים, כענין שנאמר (ירמיה ב כז) אומרים לעץ אבי אתה ולאבן את ילדתני. והכלל, כי היא מתאבלת על עזבה את דתה ותהיה לעם אחר. ויתכן שב"ד מטבילין אותה בעל כרחה כמו שעושים בעבדים, ומפני שאינה מתייחדת כמשפט, הרחיק אותה הכתוב כל הזמן הזה:

כא. קול בן לוי על הרמב"ם הלכות מלכים. דף כו' ע"א ד"ב "ומכל מקום":

[...] ושעבוד יש לו עליה לעשות בה ככל האמור בפרשה ולנושאה על כורחה אם תתגייר, דהיינו אם תרצה להתגייר מעצמה וקבלה מעצמה, אך אם איננה חפצה בו כי אם באיש אחר על כורחה נושאה, ואם אחר לוקחה ממנו ודאי שיש בה דין גזל [...].

כב. שו"ת זרע אברהם (ר' אברהם לופטביר) סימן כב:

[...] ופשוט דיכול לקדשה בעל כורחה דזכות לאישות יש לו בה [...].

- 8.6) The injunction against the desecration of the body of a Jew is more severe than the injunction against the desecration of the body of a gentile. In fact, according to some opinions it is possible that there is no injunction against desecration of the body of a gentile. For this reason, according to some opinions it is permitted to operate on dead gentiles in order to study medicine, but it is forbidden to do the same on dead Jews (and this seems to be the dominant practice today). However, according to some opinions it is forbidden to operate on dead gentiles as well, and, on the other hand, according to other opinions it is also permissible to operate on dead Jews in order to study medicine.

Sources:

Responsa *Daat Cohen* (Issues in Yoreh Deah) 199

Responsa *Sheilat Ya'avetz* part 1 section 41

Responsa *Piksei Uziel B'Sheelot HaZman* 33

א. שו"ת דעת כהן (עניני יו"ד) סימן קצט:

זה מכבר באה אלי שאלתו בענין המתים הדרושים בשביל הנתוח של למוד הרפואה. לדעתי מאחר שניווול המת הוא אחד מהאיסורים המיוחדים לישראל, (ע' לקמן עמ' שפח בס' רה, נוב"ת ס' רי, חת"ס ס' שלו) שהקב"ה צוה אותנו על קדושת הגוף, כמו שאנו מזהירים ממאכלות אסורות לא מצד הטבע של הגוף, אלא מצד הקדושה המיוחדת לישראל, שקראם הש"ת גוי קדוש, והגויים כשם שאינם מקפידים על המאכלות רק באופן טבעי, ככה אין להם שום טעם להקפיד כ"כ על הגוף שלא יתנוול, בשביל איזה מטרה טבעית כמו הרפואה, ע"כ אנחנו צריכים לקנות בכסף מלא גויות מתים מאוה"ע בשביל המטרה המדעית. ואין לחוש בזה משום שנאת הגויים, כי הישרים שבהם יבינו, שסו"ס אומה זו, שנבחרה להביא את אור הקודש של ידיעת ד' אמת בעולם, וסובלת ע"ז צרות מרובות לאין שיעור, היא ראויה ג"כ לאיזה פריבילגיה של קדושה, והמקולקלים שבהם לא יחדלו להעליל עלילות גם אם נקח מתים מישראל לנתחם. וענין המכירה והמסירה של הגופים בחייהם לא יוכל להועיל, כי איסור ניוול המת הוא בא מצד צלם אלקים שבאדם, שהוא מיוחד לישראל ביותר בהירות מצד קדושת התורה, וחלק גבוה מי יתיר.

ב. שו"ת שאילת יעבץ חלק א סימן מא:

והרי זה בא ללמד על איסור הנאה דמת שכולל גם הנכרי ונפש אדם כל דהו. שאל"כ תתיר אף הנפלים. שהרי נראה בודאי שגרועיהם הם מהנכרי דעכ"פ קנה נפש בצלם ודמות שהיה אפשרי התיקון. משא"כ בנפלים שלא באו לכלל זה ופשיטא דלאו בכלל ישראל נינהו, ואליבא דאמוראי טובא לית להו חלק לעוה"ב כדאמרינן מאימתי קטן זוכה לעוה"ב משעה שנולד או משסיפר או שענה אמן או שנימול, לבד מרבינא דס"ל משעה שנזרע. ואתי כהא דשיליהי כתובות דפליג עליה ראב"ה כדאי' התם. וחסידי או כשרי או"ה יש להם חלק בודאי, כדמוכח נתי (נמי) מסתם מתני' שהוציאו ד' הדיוטות מהכלל. והא בלעם בלא"ה ישראל לא הוי דאצטריך לאשמועינן ואף סתם נכרי כל שאינו מכלל פושעי בגופו. כדמוכחא סוגיא (דפ"ק דר"ה) כדלעיל דמשמע בהדיא דאינך כולהו אית להו תקנתא לע"ל. ואם אתה אומר שכשרי הנכרים ג"כ מותרין לאחר מיתתן כבשר צבאות ואיילות השדה. א"כ כל שכן שתתיר בנפלים. וזה לא עלה על דעת אדם מעולם ע"ס שס"ד (וכן טעונין קבורה בודאי (וכמנהגה ישראל) שאפילו כותים ועכו"ם קוברין נפליהן).

ג. שו"ת פסקי עוזיאל בשאלות הזמן סימן לג:

ומהאמור מתברר שאין שום ראייה מתלמוד ופוסקים הראשונים לאסור נתוח המת כשהוא נעשה לשם למוד אם רק יזהרו בכבודו שלא לנהוג בו קלות ראש ולהשיב את כל גופו למנוחתו ולקבורתו.

- 8.7) A gentile woman can breastfeed a Jewish baby, but according to some opinions this is permitted only when there is no other way to feed him. According to all opinions, if there is another way to feed him it is recommended not to feed him from a gentile woman since it can have a bad influence on his soul (even if the gentile woman eats only kosher food).

Sources:

Mishneh Tractate Avodah Zarah 2:1

Tosephta on Tractate Shabbat (Leiberman) 9:22

Babylonian Talmud Tractate Avodah Zarah 26a

Palestinian Talmud Tractate Avodah Zarah chapter 2 halacha 1

Babylonian Talmud Tractate Yevamot 114a

Ritva's Novella on Tractate Avodah Zarah 26a

Rashba's Novella on Tractate Yevamot 114a

Me'iri on Tractate Yevamot 114a

Maimonides, Laws of Idolatry 9:16

Shulchan Aruch Yoreh Deah 154:1

Shulchan Aruch Yoreh Deah 81:7

Sefer Ben Ish Chai Laws of the Second Year *Parashat Emor*

א. משנה מסכת עבודה זרה פרק ב משנה א:

בת ישראל לא תניק בנה של [נכרית] <עובדת כוכבי'> אבל [נכרית] <עובדת כוכבי'> מניקה בנה של ישראלית ברשותה:

ב. תוספתא מסכת שבת (ליברמן) פרק ט הלכה כב:

[...] אין יונקין לא מן הנכרית ולא מבהמה טמאה ואם היה דבר של סכנה אין כל דבר עומד בפני פקוח נפש.

ג. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף כו עמוד א:

ת"ר: בת ישראל לא תניק בנה של [נכרית] <עובדת כוכבים> - מפני שמגדלת בן [לעבודה זרה] <לעובדת כוכבים>, [ונכרית] <ועובדת כוכבים> לא תניק את בנה של בת ישראל - מפני שחשודה על שפיכות דמים, דברי ר"מ; והכ"א: [נכרית] <עובדת כוכבים> מניקה את בנה של בת ישראל בזמן שאחרות עומדות על גבה, אבל לא בינו לבינה. ורבי מאיר אומר: אפילו אחרות עומדות על גבה נמי לא, דוימנין דשייפא ליה סמא לדד מאבראי וקטלא ליה.

ד. תלמוד ירושלמי מסכת עבודה זרה פרק ב הלכה א:

נכרית מיניקת בנה של בת ישראל דכתיב והיו מלכים אומניין ושרותיהם מיניקותייך תני יונק התינוק והולך מן הנכרית ומן בהמה טמאה ומביאין לו חלב מכל מקום ואינו חושש לא משום שקץ ולא משום טמאה.

ה. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף קיד עמוד א:

תא שמע: יונק תינוק והולך [מנכרית] <מעובדת כוכבים> ומבהמה טמאה, ואין חוששין ביונק שקץ, ולא יאכילנו נבלות וטרפות שקצים ורמשים, ומכולן יונק מהם ואפילו בשבת, ובגדול - אסור; [...] קתני מיהא: אין חוששין ביונק שקץ! התם משום סכנה. אי הכי, גדול נמי! גדול בעי אומדנא. קטן נמי ליבעי אומדנא! אמר רב הונא בריה דרב יהושע: סתם תינוק מסוכן אצל חלב.

ו. חידושי הריטב"א מסכת עבודה זרה דף כו עמוד א:

ונכרית לא תניק בנה של ישראל. איכא למידק דהכא משמע דחלב נכרית מותר כל היכא דליכא סכנה, ואילו בפרק חרש (יבמות ק"א א') אמרו תינוק יונק מן הנכרית ומן הבהמה טמאה ואוקימנא בשעת הדחק ומשום דתינוק מסוכן הוא אצל חלב, ובתוספתא (שבת פ"י הי"ד) אמרו אין יונקין לא מן הנכרית ולא מבהמה טמאה ואם היא דבר של סכנה מותר שאין לך דבר וכו', ויש אומרים דהכא נמי לא שרינן אלא כשאין מניקה של ישראל מצויה וקרובה ומשום דסתם תינוק מסוכן הוא אצל חלב, ומיהו כי איכא סכנה מותר לשהותו בשב ואל תעשה עד שתהא לנו ישראלית, והנכון דחלב נכרית מותר מן התורה מדרשא רחמנא חלב מהלכי שתיים דמאי שנא, ומיהו חכמים אסרוהו כל היכא דאפשר בשום מקום בחלב בת ישראל מפני שהן אוכלין שקצין ורמשיין וחלב שלהן מוליד אכזריות ומדות רעות, ולגזם האיסור הקישוהו לבהמה טמאה, וכן מוכיח בשמות רבה דאמרינן האלך וקראתי לך אשה מינקת מן העבריות וכי אסור היה לו למשה לינק מן הנכריות והלא שנינו נכרית לא תניק את ישראל כו' הא שלא במקום סכנה מותר, אלא לפי שהחזירוהו על כל המצריות ולא רצה לינק אמר הקב"ה פה שעתיד לדבר עמי יינק חלב נכרית הדא הוא דכתיב את מי יורה דעה וגו' ע"כ, הרי זה מבואר כדברינו, ועל זה נהגו במקצת מקומות להניק בניהם על ידי נכרית כשאין מוצאין מינקת ישראל, ויש נוהגין אפילו ברשות הנכרית ואומרים שבזמן הזה ליכא חשש שפכות דמים דאית להו אימת מלכות ועוד דלא מרעי נפשיהו, ובכל ארצינו נוהגין שלא להניק חלב נכרית כלל, והוא מנהג יפה.

ז. חידושי הרשב"א על מסכת יבמות דף קיד עמוד א:

[...] לכולי עלמא חלב הנכרית מותר אפילו לכתחלה, אלא שלהניק נכרית בנה של ישראל אסור ר"מ משום החשד ורבנן שרו בשאחרים עומדין על גבה, אבל מפני שטבען של ישראל נח יותר משום דרגילי במצות והם רחמנים וביישנים בטבע אף חלבן מגדל טבע כיוצא בהן, וזה שאמרו במשה שלא רצה לינק מחלב הנכרית כמו שהוא באגדה (ש"ר א, ל). ולזה אמרו כאן יונק מן הנכרית ומן הבהמה טמאה ולא שיהא זה כזה, אלא מן הנכרית יונק לכתחלה ואפילו בזמן שיש חלב של ישראלית, אלא שהוא מדת חסידות ומדת זריזות שלא להניקו מפני סיבותיו כמו שאמרנו, וחלב בהמה טמאה אסור אלא במקום שאין שם חלב כשר ומפני סכנת התינוק, אלא שאינו צריך אומדנא כדאיתא הכא:

ח. המאירי על מסכת יבמות דף קיד עמוד א:

[...] ויראה שדבר זה אין בו הפרש בין חלב נכרית המגודלת בעבודת האילים לחלב ישראלית אלא מה שהותר בזו הותר בזו ומה שנאסר בזו נאסר בזו שכל שבאיסור חלב מהלכי שתיים ודמו ובשרו הכל שוה וראיה לדבר שהרי במסכת עבודה זרה כ"ו א' אמרו נכרית לא תניק בנה של ישראל מפני שחשודין על שפכות דמים וחכמים מתירין בזמן שאחרות עומדות על גבה אלמא אין בה סרך איסור יותר מבישראלית וכמו שאמרו שם בתלמוד המערב נכרית מיניקה בני ישראל דכתיב והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך אלא שמכל מקום הואיל וידוע מדרך הטבע שכל מזון המגדל עושה רושם במדות המגודל ממנו מדת חסידות להניק כמה שאיפשר בחלב ישראלית שטבעה נח ורחמן וביישן וצנוע ומגדלת כפי טבעה וזהו שדרשו בספר שמות רבה וקראתי לך אשה מינקת מן העבריות וכי אסור היה לו למשה לינק מחלב הנכריות ולא כן תני אבל נכרית מיניקה בנה של ישראל ברשותה אלא מלמד שהחזירתו למשה על כל המצריות ולא רצה משה לינק מהן אמר הקב"ה פה שעתיד לדבר עמי יינק דבר טמא אלמא שאינה אלא משום חסידות וקוראה דבר טמא דרך העברה שהרי מאחר שאמר וכי אסור היה לו כו' פשוט הוא שמוותר אם כן זה ששתפוהו כאן עם חלב בהמה טמאה במה שאמר יונק תינוק והולך מן הנכרית לא להשוותן אלא כל אחת כדינה נכרית לכתחלה אף בשאיפשר בישראלית ובהמה טמאה דוקא בשאין שם טהורה ומשום סכנה וכן מה שאמרו בתוספתא שבמסכת שבת פ"י אין יונקין מן הנכרית ומבהמה טמאה אלא במקום סכנה בנכרית מיהא אינה אלא למדת חסידות ומכל מקום גאוני הראשונים למדו מכאן שחלב נכרית אסורה ואין לה היתר אלא במקום סכנה ופירשו זו של עבודה זרה בשאין שם ישראלית ומשום סכנה ולא אסרה ר' מאיר אלא מפני שסכנת הנקתה חמורה ממנה ומוטב להמתין עד שיביאו ממקום אחר ואפילו בעומדות על גבה וכדקתני טעמא דשייפא לה ליד סם מאבראי ואין דבריהם נראין כלל ולא שתפוהו אלא דרך חסידות ומעתה מניקין את התינוק חלב נכרית אף במקום ישראלית אלא שכל שאיפשר בישראלית אינה מדת חסידות אבל של בהמה טמאה אין מניקין אותו אלא במקום שאי אפשר בחלב טהור שכיוצא בזו [...].

ט. רמב"ם הלכות עבודה זרה פרק ט הלכה טז:

בת ישראל לא תינק את בנה של [נכרית] <עובדת כוכבים> מפני שמגדלת בן [לעבודה זרה] <לעבודת כוכבים> [...] והנכרית <עכו"ם> מילדת את בת ישראל ומניקה את בנה ברשותה כדי שלא תהרגנו.

י. שולחן ערוך יורה דעה סימן קנד סעיף א:

[כותית] <עובדת כוכבים> לא תיילד לישראלית בינה לבינה, ואפילו אם היא מומחית. וכן לא תניק לבן ישראל בביתה, ואפילו אחרים עומדים על גבה. אבל בבית ישראל מותרת ליילד ולהניק, אם אחרים עומדים על גבה או יוצאים ונכנסים, והוא שלא יניחנה עמה לבדה בלילה.

יא. שולחן ערוך יורה דעה סימן פא סעיף ז:

חלב אשה, מותר. [...] הגה: [...]. חלב [נכרית] <כותית> כחלב ישראל, ומ"מ לא יניקו תינוק מן [הנכרית] <הכותית>, אם אפשר בישראלית, דחלב [נכרית] <כותית> מטמם הלב (ר"נ פא"מ בשם הרשב"א). וכן לא תאכל המינקת, אפי' ישראלית, דברים האסורים (הגהות אש"ר).

יב. ספר בן איש חי - הלכות שנה שניה - פרשת אמור:

(יד) חלב נכרית אע"פ דמן הדין דינו כחלב ישראלית עכ"ז אם צריך לתינוק מינקת ישתדלו מאד שלא להניקו מן הנכרית מפני דחלב נכרית מטמם הלב ביר"ש ומוליד לו טבע רע ואכזריות ואע"פ שזאת הנכרית יושבת בבית ישראל ואוכלת מאכלים של היתר בלבד שומר נפשו ירחק ממנה ולא יתן את בנו לה להניקו אבל היכא דא"א בישראלית בשום אופן שרי דהוי סכנה.

- 8.8) A Jew mustn't eat an animal that was slaughtered by a gentile, even if it was done according to all other rules established by Jewish law. This applies even if the gentile is a ger toshav.

Sources:

Mishnah Tractate Chulin 1:1

Tosephta on Tractate Chulin (Zuckerman) 1:1

Maimonides, Laws of the Other prime Factors of Impurity 2:10

Maimonides, Laws of Slaughter chapter 4

Shulchan Aruch Yoreh Deah 2:1

א. משנה מסכת חולין פרק א משנה א:

כל שוחטין ושחיטתן כשרה חוץ מחרש שוטה וקטן שמא יקלקלו בשחיטתן. וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן שחיטתן כשרה. שחיטת נכרי נבלה.

ב. תוספתא מסכת חולין (צוקרמאנדל) פרק א הלכה א:

הכל כשרין לשחוט אפילו כותי אפילו ערל ואפילו ישראל משומד שחיטת המין עבודה זרה ושחיטת גוי הרי זו פסולה ושחיטת הקוף הרי זו פסולה שנ' וזבח וזבח לא שזבח הגוי ולא שזבח הקוף ולא שזבח מאליה:

ג. רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק ב הלכה י:

שחיטת [נכרי] <עכו"ם> נבילה ומטמאה במשא ואפילו ישראל עומד על גביו, ושחט בסכין יפה שחיטה כראוי. אחד [הנכרי] <העכו"ם> ואחד הכותי או גר תושב שחיטתן נבילה. וקרוב בעיני שאף זה מדברי סופרים שהרי טומאת ע"ז וטומאת תקרובתה מדבריהם כמו שיתבאר, ובגלל ע"ז נתרחקו הכותים ונאסרה שחיטתן, [...] השגת הראב"ד: וקרוב בעיני שאף זה וכו'. א"א זו היא אחת מסברותיו ואין בכלן פחותה מזו כי <עובדי כוכבים> הם כבהמות ואין מטמאין ואין מיטמאין עם הדומה לחמור הן גוים כמר מדלי ואת כולם ישא רוח והחושב אותם לכלום אסף רוח בהפניו.

ד. רמב"ם הלכות שחיטה פרק ד:

הלכה יא-יב

[נכרי] <עכו"ם> ששחט אע"פ ששחט בפני ישראל בסכין יפה ואפילו היה קטן שחיטתו נבלה ולוקה על אכילתה מן התורה, שנאמר וקרא לך ואכלת מזבחו, מאחר שהזהיר שמא יאכל מזבחו אתה למד שזבחו אסור ואינו דומה לישראל שאינו יודע הלכות שחיטה. וגדר גדול גדרו בדבר שאפילו [גוי] <עכו"ם> שאינו עובד ע"ז שחיטתו נבלה.

ה. שולחן ערוך יורה דעה סימן ב סעיף א:

שחיטת [נכרי] <גוי>, נבלה, אפי' הוא קטן, ואפי' אינו עובד [אלילים] <עבודה זרה> <כגון גר תושב - טור>, ואפילו אחרים רואין אותו.

- 8.9) According to most opinions a gentile cannot circumcise a Jew, even in the presence of other Jews. According to some opinions, if a Jew was circumcised by a gentile the Jew has to undergo a second ritual of "symbolic circumcision."

Sources:

Tosephta on Tractate Avodah Zarah (Zuckerman) 3:12

Babylonian Talmud Tractate Avodah Zarah 26b - 27a

Maimonides, Laws of Circumcision 2:1

Tur Yoreh Deah 264

Shulchan Aruch Yoreh Deah 264:1

א. תוספתא מסכת עבודה זרה (צוקרמאנדל) פרק ג הלכה יב:

ישר' מל את הגוי לשום גר וגוי לא ימול את ישר' מפני שחשודין על הנפשות דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' נכרי מל את ישר' בזמן שאחרים עומדין על גביו בינו לבינו אסור מפני שחשודין על הנפשות:

ב. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף כו עמוד ב – כז עמוד א:

ר' יהודה אומר: מנין למילה [בגוי] <בעובד כוכבים> שהיא פסולה? שנא': (בראשית טז ז) ואתה את בריתי תשמור! [...]

ג. רמב"ם הלכות מילה פרק ב הלכה א:

הכל כשרין למול ואפילו ערל ועבד ואשה וקטן מלין במקום שאין שם איש, אבל [גוי] <עכו"ם> לא ימול כלל ואם מל אינו צריך לחזור ולמול שנייה.

ד. טור יורה דעה סימן רסד:

הכל כשרים למול אפי' עבד אשה וקטן וערל ישראל שמתו אחיו מחמת מילה ואם יש ישראל גדול שיודע למול קודם לכולם ואם אין גדול ימול אחד מאלו אבל נכרי לא ימול כלל וכתב הרמב"ם ואם מל א"צ לחזור ולמול פעם שנייה ובספר המצות כתב שצריך לחזור ולהטיף ממנו דם ברית.

ה. שולחן ערוך יורה דעה סימן רסד סעיף א:

הכל כשרים למול; אפילו עבד אשה וקטן וערל ישראל שמתו אחיו מחמת מילה. ואם יש ישראל גדול שיודע למול, הוא קודם לכולם. (וי"א דאשה לא תמול) (סמ"ק והגהות מרדכי), (וכן נוהגין להדר אחר איש). אבל [גוי] <עובד כוכבים>, אפילו הוא מהול, לא ימול כלל. ואם מל אין צריך לחזור ולמול פעם שנית. הגה: וי"א דחייבים לחזור ולהטיף ממנו דם ברית. (טור בשם סמ"ג). וכן עיקר. מומר לכל התורה כולה, או שהוא מומר לערלות, דינו [כגוי] <כעובד כוכבים> [...]. תינוק שהוצרכו למולו תוך ח', מפני הסכנה, אין חילוק בין ישראל [לגוי] <לעובד כוכבים>, דכל תוך ח' לא מיקרי מילה. מיהו אם נשאר ציצין המעכבין המילה, או שמל ולא פרע, יגמור הישראל המילה לח' או לאחר שיתרפא (רשב"א).

8.10) Tzitzit, a Torah scroll, tefillin, and a mezuzah that were made by a gentile are invalid.

Sources:

Maimonides, Laws of Tzitzit 1:12

Maimonides, Laws of Tefillin, Mezuzah, and Torah Scrolls chapter 1

Maimonides, Laws of Tefillin, Mezuzah, and Torah Scrolls 3:16

א. רמב"ם הלכות ציצית פרק א הלכה יב:

ציצית שעשה אותו [גוי] <כותי> פסול שנאמר דבר אל בני ישראל ועשו להם ציצית, אבל אם עשה אותה ישראל בלא כוונה כשרה [...].

ב. רמב"ם הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה פרק א:

הלכה יא

גויל של ספר תורה וקלף של תפילין או של ספר תורה צריך לעבד אותן לשמן ואם עבדן שלא לשמן פסולין, לפיכך אם עבדן [הגוי] <הכותי> פסולין אף על פי שאמרנו לו [לגוי] <לכותי> לעבד עור זה לשם הספר או לשם התפילין פסולין, [שהגוי] <שהכותי> על דעת עצמו הוא עושה לא על דעת השוכר אותו, לפיכך כל דבר שצריך מעשה לשמו אם עשהו [הגוי] <הכותי> פסול, ומזוזה אינה צריכה העבדה לשמה.

[...]

הלכה יג

ספר תורה תפילין ומזוזה שכתבן אפיקורוס ישרפו. כתבן [גוי] <כותי> או ישראל מומר או מוסר ביד אנס או עבד או אשה או קטן הרי אלו פסולין ויגנזו שנאמר וקשרתם וכתבתם כל שמוזהר על הקשירה ומאמין בה הוא שכותב. נמצאו ביד אפיקורוס ואינו יודע מי כתבן יגנזו, נמצאו ביד [גוי] <כותי> כשרים. ואין לוקחין ספרים תפילין ומזוזה מן [הגויים] <הכותים> ביותר על דמיהם שלא להרגיל אותן לגונבן ולגוזלן.

ג. רמב"ם הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה פרק ג הלכה טז:

אין עושין התפילין אלא ישראל שעשייתן ככתיבתן מפני השי"ן שעושין בעור כמו שאמרנו, לפיכך אם חיפן [הגוי] <הכותי> או תפרן פסולות והוא הדין לכל הפסול לכתבן שלא יעשה אותן.

8.11) According to certain sources there are physiological differences between Jews and gentiles, and therefore medical statements that were proved correct for gentiles are not considered automatically correct for Jews. According to some of these sources the gentile physiology is innately different ("their flesh is as the flesh of asses"), and according to other sources the differences come from the fact that the gentiles eat non-kosher food.

Sources:

Babylonian Talmud Tractate Niddah 45a

Sefer Gan HaMelech (Rabbi Avraham the son of Mordechai HaLevi, the *Ginat Veradim*) 131

Sefer Beer HaGolah (The Maharal of Prague), sixth beer
Responsa Shoel V'Nishal part 5 -- Even HaEzer 47
Responsa Seridei Aish part 2 section 4 -- Stunning animals via electricity, appendix 3
-- letter 23, column 130
Babylonian Talmud Tractate Avodah Zarah 31b
Tosaphot on Tractate Avodah Zarah 31b
Responsa Chatam Sofer part 2 (Yoreh Deah) 101 s.v. Abara haMaharshah
Responsa Chatam Sofer part 4 (Even HaEzer 2) 61 s.v. V'kol zeh
Responsa of the Maharsham part 1 13
Responsa of the Maharsham part 1 24 s.v. hinei b'inyan
Responsa of the Maharsham part 182 s.v. hinei baguf
Responsa Mishnah Halachot part 13 271 s.v. Umihu Shemaina
Sefer Ben Ish Chai --Laws of the Second Year -- parashat Pinchas

א. תלמוד בבלי מסכת נדה דף מה עמוד א:

ת"ר, מעשה ביוסטני בתו של אסורוס בן אנטונינוס שבאת לפני רבי, אמרה לו: רבי, אשה בכמה ניסת? אמר לה: בת ג' שנים ויום אחד. ובכמה מתעברת? אמר לה: בת י"ב שנה ויום אחד. אמרה לו: אני נשאתי בשש וילדתי בשבע, או לשלש שנים שאבדתי בבית אבא! ומי מעברת? והתני רב ביבי קמיה דרב נחמן: ג' נשים משמשות במוך, קטנה מעוברת ומניקה; קטנה - שמא תתעבר ותמות, מעוברת - שמא תעשה עוברה סנדל, מניקה - שמא תגמול את בנה וימות. ואיזוהי קטנה - מבת י"א שנה ויום אחד ועד י"ב שנה ויום אחד פחות מכאן, או יתר על כן - משמשת והולכת [...]. איבעית אימא: (יחזקאל כ"ג) אשר בשר חמורים בשרם, ואיבעית אימא: (תהלים קמד) אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר.

ב. ספר גן המלך (רבי אברהם בן מרדכי הלוי - הגינת ורדים) סימן קלא:

הגויים אפשר להן להתעבר ביותר מג' שנים ויום א' כהוא עובדא דברייא דמייתי בפרק יוצא דף מ"ה ע"א ויהיב טעמא בגמ' דבשר חמורים בשרם ועוד מתרין תלמודא תירוץ אחר דלמא שקר ענתה בפיה אשר פיהם דבר שוא ולא ימעברי בקטנות ונר' לקיים תירוץ ראשון משום דהך עובדא תתנו לה בברייא בבית המדרש ואי אמרת דקושטא הוא משום הכי שנאוהו בשביל חדוש זה להודיעו שהגויים שוו בעיבורן לבהמה אלא אי אמרת דלאו קושטא הוא למה נשנה זה בבית המדרש ואם להודיעו דמשקרי אפיי בדבר שהטבע מכוזב אותו הא נמי פשיטא טובא דכיון דלא מתפסי בדבורן ויעמידו עצמן לקיים שקריהם הכי עבדי דפיהם דבר שוא.

ג. ספר באר הגולה (המהר"ל מפראג) הבאר השישי:

ובפרק יוצא דופן (נדה מ"ה, א') מעשה ביוסטני בתו של אסורוס שבאה לפני רבי אמרה אשה בת כמה מתעברה אמר לה בת י"ב ויום אחד אמרה ליה אני נשאתי בשש וילדתי בשבע, הקשה שם וקטנה מי מתעברה ומשני בשר חמורים בשרם. ורצו ביה כי אף שנתן השם יתברך הסדר לעולם שאין תולדה קודם שהוא איש, היינו אותם שהם בכלל סדר בני אדם, אבל כמו אלו אשר בשר חמורים בשרם אין להם דבר זה בסדר גמור עד שאין יוצאים מזה. ואם כן כל שכן שאין צריך לומר שהיה זה דרך נס כיון שמצאנו לכל הפחות באומות אשר בשר חמורים בשרם, ולכך תמצא דבר זה אף בישראל בדורות הראשונים שלא היה טבעיהם כמו דורות האלו לגמרי וכחם יותר להזריע זרע, ואף כי לא אקרי איש בפחות מ"ג מוליד בפחות והא חדוש.

ד. הערות ר' מאיר מאזוז (נאמן ס"ט) על שו"ת שואל ונשאל חלק ה - אה"ע סימן מז:

ואולם מדברי הרמב"ם משמע לכאורה דלא הויה בת הולדה כל זמן שלא הגיעה ל"ב שנים. אך מדברי הה"מ ז"ל שם משמע דשפי"ד להיות בני הולדה גם בקודם לכן ולא נתבאר השיעור וכפי הנשמע דבזמנינו זה לא יהיו בנות הולדה טרם שנות י"ב. (א"ה בספר מבוא לתורה שבכתב ושבעל פה עמוד רפ"ג מביא מה שאירע בימינו בשנת אלף תשע מאות ארבעים ושבע שילדה בגיל חמש ילדה תינוק חי. ע"ש. ומקרוב ראיתי בעתונות בשיליהי התשל"ט שהבן הנ"ל מת מקרוב והיה איש מכאובות וידוע חולי כל ימיו. ומיהו כבר תירצו חז"ל בנדה דף מ"ה ע"א שאין לתלמוד מאוה"ע לישראל בזה אשר בשר חמורים בשרם ע"ש, נאמן ס"ט).

ה. שו"ת שרידי אש חלק ב סימן ד - הימם הבהמות ע"י חשמו"ל נספח ג - מכתב כג עמוד רל:

ועי' נדה כ"ב, ב שאלו לרופאים אם נימוחו טמאה וסמכו להקל בלא נימוחו. ובנדה ל', ב אמר אין מביאין ראי' מן השוטים. ועי' חולין ע"ז, א דבר זה שאלתי לחכמים ולרופאים. ויש להבין בנדה שם, דרבנן הוכיחו דברייא זכר ונקבה שוים ושניהם ליום מ"א, והביא ראי' מקליאופטרא מלכת אלכסנדרוס ששתי שפחות בדקו ומצאו זה וזה למ"א יום, והשיב ר"י אין מביאין ראי' מן השוטים.

וצ"ע בנדה מ"ה, א ביוסטני דאמרה דילדה ב'ו' שלא כדרך הטבע בישראל, ואמר הש"ס: ואיבעית אימא אשר בשר חמורים בשרם ויצאו מטבע ישראל, ע"ש. א"כ גם הכא בשפחות, דזה וזה ה' למ"א יום, הוא ליה להשיב משום בשר חמורים בשרם ולכן נוצרו שניהם שוים למ"א, אבל בישראל נקבה לפ"א יום.

וי"ל, לענין ממהר להתעבר יוכל להיות דמהני סברא אשר בשר חמורים בשרם, אבל לענין יצירת הולד מסתברא דאין חילוק בין בני אדם. וראי', כי גם בכורות מ"ה, א דשלקו זונה ובודאי נכרית היתה ומנו איברי' וסמכו דכן היא בכל הנשים.

ו. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף לא עמוד ב:

אמר ליה שמואל לחייה בר רב: בר אריא, תא ואימא לך מילתא מעלייתא דהוה אמר רב אבון, הכי אמר אבון: הני ארמאי זוקאני דהוה שתו גילויא ולא מתו, איידי דאכלי שקצים ורמשים חביל גופייהו.

ז. תוספות מסכת עבודה זרה דף לא עמוד ב:

דאכלי שקצים ורמשים חביל גופייהו - תימה דאמר פרק רבי עקיבא (שבת דף פו:): גבי שכבת זרע של ישראל במעי [גויה] <עובדת כוכבים> ישראל דדייגי במצות חביל גופייהו טפי [מגויים] <מעובדי כוכבים> וי"ל דלענין להנצל מארס אין מועיל חבל דדייגי במצות כמו חבל דאכילת שקצים ורמשים שיש להם בתוך הגוף ומבטל ארס של נחש.

ח. שו"ת חתם סופר חלק ב (יו"ד) סימן קא ד"ה אברא המהרש"ל:

[...] אבל הכא מי הגיד לנו שבטל אותה החששא דישאלים נזהרים באמת ומשארי אומות אין ראי' דאכלי שקצים ורמשי' והחיל גופי' כדאי' ל"א ע"ב גבי ארמאי זוקאני דשתי גילוי ולא מתו מהם [...]

ט. שו"ת חתם סופר חלק ב (יו"ד) סימן קעה:

[...] הנה לא הוה בעי למימר אם עשה רפואה זו לעכו"ם בתר ג"פ משום דאין ראי' מגופי' שלהם לגופי' שלנו כדאמר' בשבת פ"ו ע"ב ובע"ז ל"א ע"ב ונדרי' ל"ד ע"ב אינהו דאכלו שקצים ורמשי' חביל גופי' ע"כ הוצרך לומר שעשה רפואה זו לישראל' קודם שתתחזק [...]

י. שו"ת חתם סופר חלק ד (אה"ע ב) סימן סא ד"ה וכל זה:

[...] ועוד נ"ל דחזקתם שע"י גופם שלהם אינו חזקה לרפואת גופים שלנו דאינהו דאכלי שקצים ורמשים חביל גופי' כמבואר פ' אין מעמידין ל"א ע"ב ובתוס' ד"ה דאכלי וכו'.

יא. שו"ת מהרש"ם חלק א סימן יג:

ומצאתי בח"ס בחידושיו לשבת (ס"א) וע"ז (ל"א) שפקפק, דאפשר יש חילוק בין גוף עכו"ם לישראל, משום דחביל גופייהו וצ"ע.

יב. שו"ת מהרש"ם חלק א סימן כד ד"ה הנה בענין:

אבל בחי' ח"ס לשבת (ס"א) ובחי' לע"ז (דף ל"א) פקפק הרבה, דכל לימוד הרופאים בגופי עכו"ם דחביל גופייהו מאכילת שקצים ורמשים, ואין ראי' לגופי ישראל. וגם בתשובת ח"ס ס' קע"ה רמז לזה.

יג. שו"ת מהרש"ם חלק ב סימן קפב ד"ה הנה בגוף:

אבל הנה בחידושי ח"ס לע"ז (ד' ל"א) העיר בדבר חדש דכיון דעכו"ם משום דאכלי שקצים ורמשים חביל גופי' א"כ כיון שכל לימודי הרופאים בניתוח וטבעי האנשים הם בגופות של עכו"ם אין להם בקיאות בטבעי גופות ישראלים ואף דלענין פ"נ ויו"כ גם מספק יש להקל אבל לענין נדה צריך עיון ע"ש אבל לענין צ"ע שהרי בתוס' שם הקשו דהא בש"ס דשבת (דף פ"ו) מבואר לישראל דדייגי במצות חביל גופייהו טפי ותי' דדוקא התם לענין סרחון של ש"ז חבילי טפי אבל לגבי ארס שנכנס לפנים לתוך המעים חביל גופי' דנכרי טפי מפני שגם השקצים ורמשים נכנסים לתוך המעים ע"ש א"כ זה דוקא לענין דבר הנכנס למעים אבל לענין דם נדה שברחם שאין המאכל נכנס לשם אין השקצים ורמשים מחממין יותר מחימום דאגה של מצות שמחממין ירחם לענין ש"ש שבתוכו וה"ל לענין דם שברחם האשה אבל היכי שבודקים בראיית העין ע"י כלי המחזיק גם הח"ס מודה דנאמנים כמ"ש בשו"ת דברי חיים ח"ב יו"ד ס' ע"ז דהוי בכלל מלתא דעל"ג דגם עכו"ם נאמן ע"ש.

יד. שו"ת משנה הלכות חלק יד סימן רעא ד"ה ומיהו שמעינן:

וגם בעצם המאכל מה שמשמין מיני תערובות שמזיקין לגוף האדם ולפעמים הגם שלא יזיקו לגוף עכו"ם או אוכלי נוס' שקצים ורמשים יזיקו לשומרי התורה עיין ע"ז ל"א ע"ב ע"כ דאכלי שקצים ורמשים חביל גופייהו, ועיין תוס' שם ד"ה דאכלי דלגבי ארס אכילת שקצים ורמשים שיש להם בתוך הגוף מועיל לבטל ארס של נחש, והארכתי כבר בזה לענין רפואות וניתוחים מעכו"ם לישראל וכבר דנו בזה הנוב"י ומרן הח"ס ז"ל, ומה"ט בעונ"ה רואין שהמחלואות ובפרט ר"ל מחלה הידוע נראית יותר בישראל מבעכו"ם ובשומרי התורה יותר כפי השטאטיסטיקא של הרופאים פה השם ירחם וישלח רפואה שלמה לכל חולי ישראל בב"א.

טו. ספר בן איש חי - הלכות שנה שניה - פרשת פינחס:

ולכן בני נח שאין להם אלא רק שבע מצות נפישא זוהמה בהו טובא כי ארז"ל בשבת ישראל שעמדו על ה"ס פסקה זוהמתן אומות שלא עמדו על ה"ס לא פסקה והכונה ישראל שעמדו על הר סיני וקבלו תרי"ג מצות זוהמתם שנסתלקה הזוהמה ולא נשאר אלא מעט מן המעט אבל הגוים שלא עמדו על הר סיני לקבל מצות רבות אלא רק נשאר בחיוב שבע מצות שהיה להם מקודם לא פסקה זוהמתם אלא נשארה בהם ועל כן יש כמה דברים שהזהירו רז"ל בהם את ישראל משום סכנה כמו בשר עם דגים ומים של תקופה ומים שכונת המת וכיוצא דאין העכו"ם נזהרים בהם ועכ"ז אינם נזוקין והטעם כי מחמת רבוי הזוהמה שיש בהם חביל גופייהו שנעשה חומר גופם גם ועב כחומר בהמה ואין דברים אלו פועלים בהם וכיוצא בזה אמרו ע"ז דף ל"א הני ארמאי דשתו מים גלויים שיש בהם ארס נחש ולא מתו משום כיון דאכלי שקצים ורמשים חביל גופייהו ע"ש והיינו דאכילת שקצים ורמשי עושה חומר גופם גם ועב כחומר בשר חמורים ואין פועל כח ארס הנחש המעורב במים בהם ולכן כל בר ישראל צריך ליהרר בכל דברים דחשו בהם רז"ל משום נזקין בגוף האדם ואל יקח לעצמו ראייה ממה שרואה אצל העכו"ם דלא מזיקו מנייהו כי ישראל הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב:

9. Metaphysical opinions on the gentiles

- 9.1) Jews are complete human beings. Gentiles, on the other hand, are human beings, but not complete human beings. The difference between the Jewish nation and other nations is analogous to the difference between soul and matter, or between Man and other animals.

Sources:

Maharal of Prague *Sefer Gevurot HaShem* chapter 44

Maharal of Prague *Sefer Netzach Yisrael* chapter 14

Maharal of Prague *Sefer Derech Chayim* 3:14

א. מהר"ל מפראג - ספר גבורות השם - פרק מד:

ובפרק הבא על יבמתו (יבמות ס"א ע"א) אמר רבי שמעון בן יוחאי קברי עכו"ם אין מטמאים שנאמר ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם אתם קרוים אדם וכו'. וביאור ענין זה שעם שכל בני אדם משותפים בצורה זאת מכל מקום יש חלוק, כי כמו שהאדם נבדל משאר בעלי חיים במה שהאדם הוא שכלי ושאר בעלי חיים הם בלתי שכלי, כך יש בין האומות גם כן הבדל שיש אומה נוטה אל החומר יותר, ויעיד עליהם מעשיהם שנמשכים אחר הזנות ודברים מתועבים זה יורה על החומריות שבהם, ואצל ישראל אף המדה הפחותה שבהם יורה על השכל. שהמדה הפחותה שהם קשי עורף אינם חוזרים מדרכיהם, וזה יורה על העמידה והקושי וזהו מענין השכל שאין לו השתנות, והמדה הנבחרת שיש לאומות מורה על החמרים כמו שאמרו ז"ל (מכילתא בא פ"א) העכו"ם קלים לשוב בתשובה, ומדת ישראל הפך שהם עם קשי עורף ולכן אמרו ז"ל (מכילתא שם) שלא היה רוצה יונה בן אמת להתנבאות על נינה שהיה יודע שהאומות יחזרו בתשובה, וזהו גם כן יורה על חמירת שנקל להשתנות כמו כל חומר שנקל לקבל שנוי, הרי כל ענין ישראל מורה שהם נבדלים מן החומר וכל ענין האומות מורה על חומרי. ומכל שכן המדות הטובות והחשובות שהם באומה הנבחרת, הרחקת הזנות והתעוב ושאר מדות הפחותות המורה על שהם נבדלים מן החומר. וכמו שתמצא בעלי חיים והם כמו אמצעי בין האדם ובין שאר בעלי חיים, כמו הקוף שהוא אמצעי בין הבעל חי ובין האדם, כך יש אדם ואינו אדם בשלימות. לכך אמר אשר הוא אדם בשלימות אשר אינו נוטה לחמרי יותר מדאי הם ישראל, בעבור שיש בהם הצורה השלימה מבלי נטיה חמרית, והרי אצל האומות אז בטל הצורה אצל החומר כאלו אינם אדם שהחומר עיקר והצורה טפילה, וכל דבר שיש עיקר ועמו טפל הטפל בטל אצל העיקר, ואצל ישראל הוא הפך זה כי הצורה עיקר והחומר טפל ובטל הטפל אצל העיקר.

ב. מהר"ל מפראג - ספר נצח ישראל - פרק יד:

וזה כאשר ישראל מיוחדים ונבדלים מכל האומות, אשר הם במדרגה החומרית, וישראל במדרגת הצורה. ודבר זה בארנו פעמים הרבה, כמו שאמרו חז"ל (יבמות סא.) 'אתם קרויין אדם, ואין האומות קרויין אדם'. כאילו דבר פשוט הוא אצלם שמדרגת ישראל בערך אל האומות, כמדרגת האדם אל בעלי חיים הבלתי מדברים. וזה כי האדם נבדל מן הבעלי חיים במה שאין האדם חומרי גשמי כמו שאר בעלי חיים, והאדם הוא שכלי. וכך מדרגת ישראל, שהם נבדלים מן החומר, ואינם מוטבעים בחומר. וכאילו אצל ישראל בטל החומר אצל הנפש, ואין החומר רק נושא שעליו רוכב הנפש, ובטל החומר הזה אצל רוכבו, כמו שבטל וטפל החומר אצל מי שרוכב עליו. וכך ענין ישראל כאשר עושים רצונו של מקום, ואז הם צורה נבדלת בלבד. ואילו אצל האומות הוא ההיפך, כאילו היה הנפש בטל אצל הגוף, וכאילו היה כולו גוף וחומר בלבד:

ג. מהר"ל מפראג - ספר דרך חיים - פרק ג משנה יד:

ואף שאמר חביב האדם, אין זה כולל כל מין האדם, כי כבר אמרו ז"ל כי אתם קרוים אדם ואין האומות קרוים אדם, כאלו שלימות הבריאה שהוא לאדם בפרט, הוא לישראל לא לאומות, כאשר בארנו פעמים הרבה, מה שישראל בפרט נקראים אדם, והוא דבר ברור מאד. ואף כי מעלה זאת אינה רק לישראל בלבד, אמר על זה חביב האדם ולא אמר חביבין ישראל, וזה כי הפרש גדול יש, אף כי גם מעלה זו היא לישראל בפרט, מ"מ יש צורת אדם באומות ג"כ, רק שעיקר צורת אדם לא נמצא באומות, מ"מ נמצא הצלם הזה אצל שאר אומות, רק שאינו נחשב לכלום ולכן לא אמר חביבין ישראל שנבראו בצלם אלהים. ועוד כי כאשר נברא האדם היה מעלה זאת לאדם ולנח אף כי אינם בשם ישראל נקראים ואם אחר שבחר השי"ת בישראל נתמעט הצלם הזה אצל האומות, מ"מ הצלם האלהי הוא שייך לאדם במה שהוא אדם ודבר זה מבואר:

- 9.2) The difference between a Jewish soul and a gentile one is larger and deeper than the difference between the anima of an animal and that of a human, since the latter is only quantitative whereas the former is qualitative.

Sources:

Rabbi Kook, *Orot, Orot Yisrael* 5:10 (pg. 156)

א. הרב קוק - 'אורות', אורות ישראל פ"ה פיסקה י (ע' קנו):

ההבדל שבין הנשמה הישראלית, עצמותה, מאוייה הפנימיים, שאיפתה, תכונתה ועמדתה, ובין נשמת הגוים כולם, לכל דרגותיהם, הוא יותר גדול ועמוק, מההבדל שבין נפש האדם ונפש הבהמה, שבין האחרונים רק הבדל כמותי נמצא, אבל בין הראשונים שורר הבדל עצמי איכותי.

- 9.3) Jews possess two souls: the earthly soul combines both good and bad, while the other one is part of the Almighty. Gentiles have only one soul, and it comes from a sphere that is all bad. The earthly soul of Jews comes from the same sphere as the **anima** of clean animals. The earthly soul of gentiles comes from the same sphere as the anima of unclean animals.

Sources:

Tanya part 1 chapter 1

Sefer HaTanya part 1 chapter 6

Sefer HaTanya part 1 chapter 7

א. 'תניא' חלק ראשון פרק א:

"...דלכל איש ישראל, אחד צדיק ואחד רשע, יש שתי נשמות דכתיב ונשמות אני עשיתי שהן שתי נפשות, נפש אחת מצד הקליפה וסטרא אחרא... וגם מדות טובות שבטבע כל ישראל בתולדותם כמו רחמנות וגמילות חסדים באות ממנה כי בישראל נפש זו דקליפה היא מקליפת נוגה שיש בה גם כן טוב... מה שאין כן נפשות אומות העולם, הן משאר קליפות טמאות שאין בהן טוב כלל... ונפש שנית בישראל היא חלק אלוה ממעל ממש..."

ב. ספר התניא - חלק ראשון - פרק ו:

אלא שהקליפות הן נחלקות לשתי מדרגות זו למטה מזו המדרגה התחתונה היא שלש קליפ' הטמאות ורעות לגמרי ואין בהם טוב כלל ונקראו במרכבת יחזקאל רוח סערה וענן גדול וגו' ומהן נשפעות ונמשכות נפשות כל אומות עובדי גלולים וקיום גופם ונפשות כל בעלי חיים הטמאים ואסורים באכילה וקיום גופם וקיום וחיות כל מאכלות אסורות מהצומח כמו ערלה... וכלאי הכרם.

ג. ספר התניא - חלק ראשון - פרק ז:

אך נפש החיונית הבהמית שבישראל שמצד הקליפה המלוכשת בדם האדם כנ"ל ונפשות בהמות וחיות ועופות ודגים טהורים ומותרים באכילה וקיום וחיות כל הדומם וכל הצומח המותר באכילה וכן קיום וחיות כל המעשה דבור ומחשבה בענייני עוה"ז שאין בהם צד איסור לא שרש ולא ענף... מנפש החיונית הבהמית בעצמה והכל כאשר לכל נשפע ונמשך ממדרגה השנית שבקליפות וסטרא אחרא שהיא קליפה רביעית הנקראת קליפת נוגה שבעולם הזה הנקרא עולם העשיה רובו ככולו רע רק מעט טוב מעורב בתוכה [שממנה באות מדות טובות שנפש הבהמית שבישראל כמ"ש לעיל] והיא בחי' ממוצעת בין שלש קליפות הטמאות לגמרי ובין בחי' ומדרגת הקדושה

- 9.4) According to some opinions only Jews are made in G-d's image. According to other opinions gentiles are also made in G-d's image.

Sources:

Mishnah Tractate Avot 3:14

Zohar, *Raya Mehemna* volume 3 (Numbers) on the portion of Pinchas 238b

Zohar volume 2 (Exodus) on the portion of Yitro 86a (from the DBS version 9 CD)

Tosaphot Yom Tov on Tractate Avot 3:14

א. משנה מסכת אבות פרק ג' משנה יד:

הוא [ר' עקיבא] הנה אומר, חביב אדם שנברא בצלם. חבה תהיה נודעת לו שנברא בצלם, שנאמר (בראשית ט), פי בצלם אלוהים עשה את האדם. חביבין ישראל שנבראו בניו למקום. חבה תהיה נודעת להם שנבראו בניו למקום, שנאמר (דברים יד), בניו אתם לה' אלוהיכם. חביבין ישראל, שנאמר להם פלי חמדה. חבה תהיה נודעת להם שנאמר להם פלי חמדה שבו נברא העולם, שנאמר (משלי ד), פי לקח טוב נתתי לכם, תורת אלוהי תעזבו:

ב. זוהר - רעיא מהימנא כרך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רלח עמוד ב:

נעשה אדם בצלמנו כדמותנו ואוקמוה רבנן דלית אדם אלא ישראל הוא דכתיב (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיית אדם אתם, אתם אדם ולא עכו"ם ובגין דא (תהלים קמט) ישמח ישראל בעושיו:

ג. זוהר כרך ב (שמות) פרשת יתרו דף פו עמוד א (מתוך תקליטור DBS גרסה 9):

תאני רבי שמעון, זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא קרא לון אדם, דכתיב (יחזקאל לד ל) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם, מאי טעמא קרא לון אדם, משום דכתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם, אתם ולא שאר עמין, ובגין כך אדם אתם, אתם קרויין אדם ואין אומות העולם קרויין אדם.

ד. תוי"ט על מסכת אבות פרק ג משנה יד:

חביב אדם שנברא בצלם חבה יתירה וכו' שנאמר בצלם אלהים עשה את האדם - פירש"י חביב אדם שנברא בצלם. לכן מוטל עליו לעשות רצון קונו. ע"כ. ובכל אדם אמר ר"ע. וכמו שהוא הראיה שממנו הביא שהוא נאמר לבני נח לא לבני ישראל לבדם ורצה ר"ע לזכות את כל אדם אף לבני נח. ומאמר מלא אמר הרמב"ם בפ"ח מהלכות מלכים [הלכה י']. וז"ל צוה משה רבינו ע"ה מפי הגבורה לכופף את כל באי העולם לקבל מצות שנצטוו בני נח. וכל מי שלא יקבל יהרג והמקבל אותם הוא הנקרא גר תושב בכ"מ וכו' כל המקבל שבע מצות ונזהר לעשותן. הרי זה מחסידי אומות העולם ויש לו חלק לעוה"ב. והוא שיקבל אותן ויעשה אותן. מפני שצוה בהן הקב"ה בתורה. והודיענו ע"י מרע"ה שבני נח מקודם נצטוו בהן. אבל אם עשאן מפני הכרע הדעת אין זה גר תושב ואינו מחסידי אומות העולם. ולא [צ"ל אלא] מחכמיהם. עכ"ל. ומעתה אני תמה למה זה רחקה הדרך מן המפרשים ולא רצו ללכת בה לפרש דברי ר"ע שאמר מאמרו כלפי כל אדם כי אם לישראל בלבד. ונסמכו במאמרם ז"ל אתם קרויים אדם וכו' והרי זה דרש על דרש. ובוזה נכנסו בדוחק ענין הצלם. ובפ"ה הכתוב שהביא לראיה. אבל בעיניי זו הדרך דרך סלולה ומרווחת כי בא ר"ע להישיר לכל באי עולם כאשר נצטוינו מפי מרע"ה כדברי הרמב"ם. ואם בכפיית הרג ואבדן נצטוינו כ"ש בכפיית דברים. להמשיך לבם אל רצון קונם וחפץ צורם. יזכרם לטובה. ושהם חביבים שנבראו בצלם להורות נתן בלבם. כי זאת תורת האדם לעשות חוקי אלהים ומשפטיו מצד אשר הוא צוה כדברי הרמב"ם דהואיל שחבבו לבראו בצלמו. לכן מוטל עליו לעשות רצון קונו כפירש"י. והשתא אתי שפיר דנקט להך קרא. אע"פ שיש כמה מקראות הקודמים אליו שנאמר נעשה אדם בצלמנו. אבל זה המקרא הוא שנאמר גבי המצות שנצטוו בהם. לכך הביא לזה הכתוב שכן אמרו הש"י בטעם המצוה אשר צוה אותם כי בצלם אלהים עשה את האדם ולבני נח נאמר הכתוב. ולבני נח אמר ר"ע דבריו הללו. ואתי נמי שפיר שאמר שנברא בצלם. וחסר הנסמך שהוא אלהים הנאמר בכתוב. ואילו גבי בנים אמר שנקראו בנים למקום. והיינו טעמא שזו ג"כ מדברי התוכחה להוכיחם ולומר שהם נבראו בצלם ובאיזה צלם נבראו בצלם אלהים כאומר שהבריאה היתה בצלם אלהים אבל הואיל ואינם מקיימים מצותיו ואע"פ שאם מקיימים אינם מקיימים מפני אשר צוה אותם אלהים. הנה הם חסרים מתואר צלם אלהים.

9.5) Gentiles are creatures occupying a very base level. They would not exist were it not for Adam's sin in the Garden of Eden.

Sources:

Rabbi Moshe Chayim Luzatto *Sefer Derech HaShem* part 2 chapter 4, "On the Issue of Jews and the nations of the world"

א. רמח"ל - ספר דרך ה' - חלק ב פרק ד - בענין ישראל ואומות העולם:

א. מן הענינים העמוקים שבהנהגתו ית' הוא ענין ישראל ואומות העולם, שמצד טבע האנושי נראה היותם שוים באמת, ומצד עניני התורה הם שונים שינוי גדול ונבדלים כמינים מתחלפים לגמרי. [...]

ג. [...] ואז נתחלק העולם לשבעים אומות, כל אחת מהן במדריגה ידועה, אבל כולן בבחינת האנושיות בשפלותו, וישראל בבחינת האנושיות בעליו [...]

ו. ואולם לא היתה הגזירה להאביד את האומות האלה, אבל היתה הגזירה שישארו במדריגה השפלה שזכרנו, והוא מין אנושיות שהיה ראוי שלא ימצא אלו לא חטא אדה"ר, והוא בחטאו גרם לו שימצא. ואמנם כיון שיש בהם בחי' אנושיות, אע"פ שהיא שפלה, רצה הקב"ה להם מעין מה שראוי לאנושיות האמיתית, והיינו שיהיה להם נשמה כעין נשמות בני ישראל, אע"פ שאין מדריגתה מדריגת נשמות ישראל אלא שפלה מהם הרבה.

9.6) In the case of Jews, the Lord regards a good thought as a deed but doesn't regard a bad thought as a deed. In the case of gentiles the opposite is true: the Lord doesn't regard a good thought as a deed but does regard a bad thought as a deed.

Sources:

Palestinian Talmud Tractate Peah 1:2

Tosephot on Tractate Kiddushin 39b

א. תלמוד ירושלמי מסכת פיאה פרק א הלכה ב:

מחשבה טובה המקום מצרפה למעשה מחשבה רעה אין המקום מצרפה למעשה מחשבה טובה המקום מצרפה למעשה דכתיב אז נדברו ויראי ה' איש אל רעהו מחשבה רעה אין המקום מצרפה למעשה און אם ראיתי בלבי לא ישמע ה' הדא דתימא בישראל אבל בגוים חילופין מחשבה טובה אין הקב"ה מצרפה מחשבה רעה הקב"ה מצרפה מחשבה טובה אין המקום מצרפה דכתיב ועד מיעלי שמשא הוה משתדר להצלותיה ולא כתיב לשיזביה מחשבה רעה הקב"ה מצרפה מקטל מחמס אחיך יעקב וכי הרגו אלא מלמד שחשב עליו להורגו והעלה עליו הכתוב כאילו הרגו.

ב. תוספות קידושין דף לט עמוד ב:

מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה – [ובגויים] <ובעובדי עבודת כוכבים> איפכא מחשבה רעה הקב"ה מצרפה למעשה דכתיב (עובדיה א) מחמס אחיך יעקב תכסך בושה ונכרת לעולם ולא מצינו שעשה עשו ליעקב שום רעה אלא מחשבתו הרעה אשר חשב עליו מצרפה הקב"ה למעשה ומחשבה טובה של [גויים] <עובדי כוכבים> אין הקב"ה מצרפה למעשה כדכתיב בדניאל (ודריוש) עד מעלי שמשא הוה משתדר לשיזבותיה פירוש שהיה דריוש עושה כל כחו להציל דניאל מגוב אריות אלמא אע"ג שהצילו עד הערב קאמר קרא שלא הצילו אלא מבקש להצילו מדכתיב לשיזבותי ולא כתב ושיזביה: